

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Απόφαση ΕΠΑ: 25/2019

Αρ. Φακέλου: 11.17.015.01

**ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ 2014
[Νόμος Αρ. 13(I)/2008, ως έχει τροποποιηθεί με τον Νόμο Αρ.41(I)/2014]**

**Καταγγελία της εταιρείας Palmerco Ltd εναντίον της εταιρείας
Detelina Dairy Ltd**

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα. Λουκία Χριστοδούλου	Πρόεδρος
κ. Ανδρέας Καρύδης	Μέλος
κ. Παναγιώτης Ουστάς	Μέλος
κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας	Μέλος
κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 16 Απριλίου, 2019

ΑΠΟΦΑΣΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της παρούσας υπόθεσης αποτελεί η καταγγελία που υπέβαλε η εταιρεία Palmerco Ltd (εφεξής η «Palmerco/καταγγέλλουσα»), με επιστολές ημερομηνίας 17.02.2015 και 24.03.2015, εναντίον της εταιρείας Detelina Dairy Ltd (εφεξής η «Detelina/καταγγελλόμενη») για παραβάσεις του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου 13(I)/2008, ως έχει τροποποιηθεί με το Νόμο αρ.41(I)/2014 (εφεξής ο «Νόμος»).

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 8 Απριλίου 2015, αφού εξέτασε την καταγγελία, καθώς και διευκρινιστική επιστολή της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 24 Μαρτίου 2015, ενεργώντας στη βάση των διατάξεων του άρθρου 35 του Νόμου, διαπίστωσε ότι οι πληροφορίες και τα στοιχεία που παρασχέθηκαν ήταν ικανοποιητικά και ως εκ τούτου ομόφωνα αποφάσισε να δώσει οδηγίες στην Υπηρεσία για διεξαγωγή δέουσας έρευνας και ετοιμασία σχετικού Σημειώματος.

Στις 8 Απριλίου 2016, η Επιτροπή, υπό νέα σύνθεση, εξέτασε την υπόθεση υπό το φως της απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2016, στην Προσφυγή με αρ. 5651/2013 (Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου κ.α. και 1. Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού και 2. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού) με την οποία κρίθηκε ότι η συγκρότηση της Επιτροπής ήταν κακή λόγω της συμμετοχής σε αυτήν του κ. Χρίστου Τσίγκη, ο οποίος ήταν ταυτόχρονα και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΔΗΚΟ, καθιστώντας τις ληφθείσες αποφάσεις παράνομες. Η Επιτροπή στην υπό αναφορά συνεδρία της αποφάσισε να ανακαλέσει όλες τις αποφάσεις που έλαβε, έχοντας στη σύνθεσή της τον κ. Χρίστο Τσίγκη, και να εξετάσει την υπόθεση εξ' υπαρχής, δεδομένου ότι η ανάκληση παράνομης διοικητικής πράξης εξαφανίζει εξ' υπαρχής την πράξη, δίδοντας ταυτόχρονα σχετικές οδηγίες για έρευνα στην Υπηρεσία. Τέλος η Επιτροπή έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να κάνει χρήση του εντός του διοικητικού φακέλου της καταγγελίας υλικού, που συλλέχθηκε κατά την προκαταρκτική έρευνα και δεν αποτελεί υποκειμενικό στοιχείο κρίσης, αλλά καθαρά αντικειμενικό στοιχείο, το οποίο και δύναται να χρησιμοποιηθεί και αξιολογηθεί εκ νέου κατά την επανεξέταση της υπόθεσης.

Τα εμπλεκόμενα μέρη της υπόθεσης ενημερώθηκαν σχετικά με την εν λόγω απόφαση της Επιτροπής με επιστολή ημερομηνίας 14/4/2016.

Ακολούθως, η Επιτροπή, σε συνεδρία της στις 12/6/2017, υπό νέα σύνθεση της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 16/4/2013, 24/5/2013 και 5/9/2016, εξέτασε το χειρισμό της υπό τον ως άνω αριθμό και τίτλο καταγγελίας, υπό το φως της απόφασης της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση με αρ. 2/2016 ημερομηνίας 3/3/2017.

Η Επιτροπή, κατά την εν λόγω συνεδρία επεσήμανε ότι στις 3/3/2017 εκδόθηκε η απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση με αρ. 2/2016, με την οποία ανατράπηκε η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου ημερομηνίας 29/1/2016 στην Προσφυγή με αρ.5651/2013 και κρίθηκε νόμιμη η σύνθεση της με τη συμμετοχή σε αυτή του κ. Τσίγκη.

Η Επιτροπή, ομόφωνα αποφάσισε κατά την εν λόγω συνεδρία την ανάκληση της ανακλητικής απόφασης της ημερομηνίας 8/4/2016, καθώς και όλων των μετέπειτα ληφθεισών αποφάσεων, προς ενεργό συμμόρφωση με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση με αρ. 2/2016. Με την εν λόγω απόφαση της Επιτροπής αναβίωσαν όλες οι ληφθείσες αποφάσεις που προηγήθηκαν της ανακληθείσας, ήτοι οι αποφάσεις της Επιτροπής που είχαν ληφθεί με τη συμμετοχή του κ. Τσίγκη, συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης ημερομηνίας 8/4/2015 με την οποία αποφασίσθηκε η διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας αναφορικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία.

Τέλος, κατά την εν λόγω συνεδρία, το νέο Μέλος της Επιτροπής κ. Παναγιώτης Ουστάς, αφού ενημερώθηκε πλήρως σχετικά με όλες τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και οι οποίες προηγήθηκαν της ανακληθείσας ανακλητικής απόφασης, και έλαβε γνώση όλων των σχετικών με αυτές στοιχείων, τα οποία ήταν αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης, τη διαμόρφωση γνώμης και άποψης επ' αυτής και τη λήψη αποφάσεων, δήλωσε πώς συμφωνεί και υιοθετεί όλες τις αποφάσεις της Επιτροπής που λήφθηκαν έχοντας στη σύνθεσή της τον κ. Τσίγκη και υιοθέτησε αυτές, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 8/4/2015 με την οποία αποφασίσθηκε η διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας αναφορικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία.

Η Επιτροπή, κατά την εν λόγω συνεδρία, έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να κάνει χρήση του εντός του διοικητικού φακέλου της καταγγελίας υλικού που συλλέχθηκε μετά από την ανακληθείσα ανακλητική απόφαση της και αποτελούσε αντικειμενικό στοιχείο, το οποίο και δύνατο να χρησιμοποιηθεί και αξιολογηθεί κατά την τελική εξέταση της υπόθεσης.

Στις 4/7/2017, τα εμπλεκόμενα μέρη ενημερώθηκαν αναφορικά με την εν λόγω απόφαση της Επιτροπής.

Μετά τη διεξαγωγή της δέουσας προκαταρκτικής έρευνας της υπόθεσης, η Υπηρεσία κατέθεσε στην Επιτροπή σχετικό σημείωμα ημερομηνίας 12/10/2017.

Κατά την συνεδρία της στις 17/10/2017, η Επιτροπή έκρινε ότι η υπόθεση χρήζει περαιτέρω μελέτης και για το λόγο αυτό ανέβαλε την συζήτηση για επόμενη συνεδρία.

Η Επιτροπή συνήλθε εκ νέου στις 19/10/2017 όπου τρία εκ των Μελών αυτής, η κα. Ελένη Καραολή και οι κύριοι Χάρης Παστελλής και Ανδρέας Καρύδης, ζήτησαν διευκρινίσεις επί συγκεκριμένων θεμάτων, στη βάση των οποίων καταρτίστηκαν και αποστάλθηκαν σχετικά ερωτηματολόγια προς τα δύο μέρη, ημερομηνίας 9/11/2017.

Στις 11/5/2018, η Επιτροπή συνήλθε εκ νέου, υπό νέα της σύνθεση, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 24/5/2013, 5/9/2016 και 24/4/2018. Κατά τη συνεδρία, το νέο Μέλος της Επιτροπής κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας δήλωσε ότι είναι πλήρως ενημερωμένος σχετικά με όλες τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και ότι συμφωνεί με όλες τις αποφάσεις της Επιτροπής που λήφθηκαν έχοντας στη σύνθεση της τον κ. Χρήστο Τσίγκη και μεταγενέστερα τον κ. Παναγιώτη Ουστά και υιοθετεί αυτές συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 8/4/2015 με την οποία αποφασίσθηκε η διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας αναφορικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία.

Η Επιτροπή συνήλθε εκ νέου στις 18/6/2018 υπό τη νέα σύνθεσή της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 24/4/2018 και 21/5/2018, για να εξετάσει το χειρισμό της υπόθεσης. Το νέο μέλος της Επιτροπής, κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης, δήλωσε ότι είναι πλήρως ενημερωμένος σχετικά με όλες τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και πως συμφωνεί με όλες τις αποφάσεις της Επιτροπής που λήφθηκαν έχοντας στη σύνθεσή της τον κ. Χρήστο Τσίγκη και μεταγενέστερα τον κ. Παναγιώτη Ουστά και υιοθετεί αυτές, συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 8/4/2015 με την οποία αποφασίσθηκε η διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας αναφορικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία.

Η Επιτροπή συνήλθε ακολούθως στις 22/6/2018 και έκρινε ομόφωνα ότι τα ενώπιον της στοιχεία πρέπει να μελετηθούν περαιτέρω, πριν από την οποιαδήποτε τοποθέτησή της και/ή τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης επί της υποθέσεως και ανέβαλε τη συζήτηση για επόμενη συνεδρία.

Η Επιτροπή σε νέα συνεδρία της στις 25/6/2018, αφού μελέτησε τα στοιχεία της δέουσας προκαταρκτικής έρευνας που βρίσκονται καταχωρισμένα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, καθώς και το σημείωμα της Υπηρεσίας

ημερομηνίας 12/10/2017, ομόφωνα αποφάσισε ότι εκ πρώτης όψεως στοιχειοθετείτο πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από μέρους της καταγγελλόμενης εταιρείας Detelina Dairy Ltd, καθώς η καταγγελλόμενη κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος, την οποία εκμεταλλεύτηκε καταχρηστικά εις βάρος της καταγγέλλουσας Palmerco.

Υπό το φως όλων των αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων της προκαταρκτικής έρευνας που βρίσκονται καταχωρισμένα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Επιτροπή, έχοντας καταλήξει στην εν λόγω εκ πρώτης όψεως διαπίστωση, ομόφωνα αποφάσισε στη βάση του άρθρου 17(2) του Νόμου να καταρτίσει γραπτή έκθεση προς ενημέρωση της καταγγελλόμενης εταιρείας.

Κατά την ίδια συνεδρία της, η Επιτροπή, αναφορικά με τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας περί μονομερούς μείωσης του χρόνου πίστωσης από πλευράς της καταγγελλόμενης για σκοπούς αποπληρωμής των προϊόντων που η καταγγέλλουσα αγόραζε από αυτήν, συμπεριλαμβανομένου και του αιγινού γάλακτος, ομόφωνα κατέληξε στο εκ πρώτης όψεως συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείτο παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου.

Κατά την ίδια επίσης συνεδρία της, η Επιτροπή, ομόφωνα κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι μεταξύ των εταιρειών Palmerco και Detelina υπήρχε σχέση οικονομικής εξάρτησης αναφορικά με τις αγορές προμήθειας (α) τυριών αλοιφώδους υφής/τυρογάλακτος, (β) ξινών κρεμών γάλακτος και (γ) ροφημάτων με βάση το προβιοτικό γάλα, σε σχέση με την οποία εκ πρώτης όψεως κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Ομόφωνα κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείτο παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου σε σχέση με τα προϊόντα Kefir, Kefir Light, Strawberry Kefir, Peach Kefir, Smetana, Riajenka και Tvorog που να συνίσταται σε καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, με την επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, ως οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας εταιρείας Palmerco.

- Κατά πλειοψηφία κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείτο παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου, η οποία να συνίσταται ιδίως στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή της μακρόχρονης συνεργασίας των δύο εταιρειών από την καταγγελλόμενη Detelina, ως οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας εταιρείας Palmerco.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της ημερομηνίας 28/8/2018, ομόφωνα αποφάσισε και κατήρτισε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεως μετά από διεξοδική συζήτηση, αποφασίζοντας παράλληλα την κοινοποίησή του και ειδοποίηση των εμπλεκομένων μερών, η οποία πραγματοποιήθηκε με την δια χειρός παράδοση στις 17/9/2018 της Έκθεσης Αιτιάσεως, ημερομηνίας 14/9/2018, τόσο προς την καταγγελλόμενη όσο και προς την καταγγέλλουσα. Την ίδια ημέρα παραδόθηκε προς την καταγγέλλουσα και επιστολή αναφορικά με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής για τη μη στοιχειοθέτηση των ισχυρισμών της αναφορικά με παραβάσεις των άρθρων 6(1)(α) και 6(2) του Νόμου, δίδοντάς της είκοσι μία (21) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της εν λόγω επιστολής, προκειμένου να θέσει εγγράφως τις απόψεις και θέσεις της επ' αυτών.

Με επιστολή τους ημερομηνίας 5/10/2018, οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης υπέβαλαν προς την Επιτροπή αίτημα για λήψη αντιγράφων συγκεκριμένων εγγράφων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης καθώς και επιθεώρηση αυτού, ενώ αιτήθηκαν την παραχώρηση παράτασης ενός (1) μηνός για την υποβολή των γραπτών παρατηρήσεων της καταγγελλόμενης.

Στις 8/10/2018 λήφθηκε από την Επιτροπή, τόσο δια χειρός όσο και ηλεκτρονικά, επιστολή ημερομηνίας 7/10/2018, η οποία περιείχε τις θέσεις της καταγγέλλουσας Palmerco σε σχέση με την εκ πρώτης όψεως απόφαση της Επιτροπής επί της υπό εξέταση υπόθεσης.

Κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 8/10/2018, η Επιτροπή, αφού εξέτασε το περιεχόμενο της επιστολής ημερομηνίας 5/10/2018 των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης, ομόφωνα αποφάσισε όπως εγκρίνει το αίτημα για πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης καθώς και για παραχώρηση παράτασης στην προθεσμία που είχε ορισθεί για υποβολή των γραπτών παρατηρήσεων, θέτοντας παράλληλα νέα ημερομηνία για την προφορική διαδικασία ενώπιον της. Η Επιτροπή εντούτοις απέρριψε το αίτημα περί παροχής αντιγράφων εγγράφων ή και εγγράφων, σε ηλεκτρονική μορφή, που περιλαμβάνονταν στο διοικητικό φάκελο, αιτιολογώντας δεόντως την απόφαση της αυτή.

Με επιστολές της ημερομηνίας 11/10/2018, η Επιτροπή ενημέρωσε τόσο την καταγγελλόμενη όσο και την καταγγέλλουσα περί της απόφασής της για αποδοχή του αιτήματος των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης για παράταση της προθεσμίας υποβολής γραπτών παρατηρήσεων, καθορίζοντας νέες προς τούτο προθεσμίες. Ως νέα προθεσμία υποβολής γραπτών παρατηρήσεων ορίσθηκε η 5/11/2018 ενώ η προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής ορίσθηκε για τις 13/11/2018.

Στην ίδια επιστολή της προς τους νομικούς εκπροσώπους της καταγγελλόμενης, η Επιτροπή ανέφερε πως το αίτημα τους περί παροχής αντιγράφων εγγράφων ή και εγγράφων του διοικητικού φακέλου σε ηλεκτρονική μορφή δεν μπορούσε να ικανοποιηθεί, αναφέροντας τους λόγους για αυτή της την απόφαση.

Κατά τη συνεδρία της στις 11/10/2018, η Επιτροπή, αφού σημείωσε τη λήψη των θέσεων της καταγγέλλουσας, αναφέρθηκε στην απόφαση της για παραχώρηση δικαιώματος πρόσβασης της καταγγελλόμενης στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης. Επί αυτού, επανέλαβε τις αποφάσεις της περί στάθμισης των εμπιστευτικών στοιχείων και αποφάσισε ομόφωνα όπως, τα εσωτερικά σημειώματα της Υπηρεσίας που περιλαμβάνονται στο διοικητικό φάκελο, μη αποκαλυφθούν, με εξαίρεση το σημείωμα ημερομηνίας 12/10/2018 το οποίο είχε ήδη επισυναφθεί στην Έκθεση Αιτιάσεως σε μη εμπιστευτική μορφή.

Ακολούθησε νέα επιστολή των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης, ημερομηνίας 12/10/2018, με την οποία αιτούνταν τον ορισμό νέας ημερομηνίας για την πραγματοποίηση πρόσβασης στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης. Επανέλαβαν επιπρόσθετα το αίτημα τους για χορήγηση αντιγράφων στοιχείων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, περιλαμβανομένου και του εγγράφου της καταγγελίας.

Η Επιτροπή, με επιστολή ημερομηνίας 12/10/2018, ενημέρωσε τους νομικούς εκπροσώπους της καταγγελλόμενης περί της νέας ημερομηνίας και ώρας κατά την οποία θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Με επιστολή τους ημερομηνίας 17/10/2018 οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης ενημέρωσαν την Επιτροπή για τα πρόσωπα που θα συμμετείχαν στη διαδικασία της πρόσβασης στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Η πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης εκ μέρους της καταγγελλόμενης πραγματοποιήθηκε στις 18/10/2018.

Ακολούθως, με νέα επιστολή τους ημερομηνίας 19/10/2018, οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης αιτήθηκαν τη συνέχιση της επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, αίτημα το οποίο έγινε αποδεκτό από την Επιτροπή μέσω της επιστολής της ημερομηνίας 24/10/2018.

Ως εκ τούτου, η πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης συνεχίστηκε στις 25/10/2018. Κατόπιν έτι νέου αιτήματος των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης στις 26/10/2018, το οποίο έγινε δεκτό από την Επιτροπή μέσω της επιστολής της ημερομηνίας 30/10/2018, αυτή συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε στις 31/10/2018.

Με επιστολή τους, ημερομηνίας 2/11/2018, οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης αιτήθηκαν εκ νέου παράταση για την υποβολή των γραπτών τους παρατηρήσεων, και ζήτησαν παράλληλα την απάντηση της Επιτροπής αναφορικά με συγκεκριμένα αιτήματα που είχαν τεθεί με την επιστολή τους ημερομηνίας 12/10/2018.

Η Επιτροπή, με επιστολές της ημερομηνίας 7/11/2018, κατόπιν απόφασης που λήφθηκε κατά τη συνεδρία της στις 5/11/2018, ενημέρωσε τόσο την καταγγέλλουσα όσο και την καταγγελλόμενη περί της απόφασης της να εγκρίνει το αίτημα των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης για παράταση της προθεσμίας υποβολής των γραπτών παρατηρήσεων, ορίζοντας προς τούτο ως νέα προθεσμία τις 4/12/2018, ενώ η προφορική διαδικασία ορίστηκε εκ νέου για τις 14/12/2018.

Στην εν λόγω επιστολή της προς τους νομικούς εκπροσώπους της καταγγελλόμενης, η Επιτροπή ανέφερε επιπρόσθετα πως είχε εγκρίνει το αίτημα περί αποστολής αντιγράφου της καταγγελίας, το οποίο και επισυνάφθηκε σε αυτήν, ενώ παράλληλα εξήγησε τους λόγους για τους οποίους δεν είχε γίνει αποδεκτό το αίτημα για αποστολή αντιγράφου της όλης αλληλογραφίας με την καταγγελλόμενη.

Με επιστολή τους ημερομηνίας 8/11/2018, οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης αιτήθηκαν την παροχή ενημέρωσης αναφορικά με το περιεχόμενο ορισμένων εγγράφων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης τα οποία είχαν σφραγισθεί σε φακέλους προκειμένου να πραγματοποιηθεί η πρόσβαση. Επανέλαβαν παράλληλα το αίτημα τους για κοινοποίηση της αλληλογραφίας με την καταγγελλόμενη κατά την προκαταρκτική έρευνα, ενώ υπέβαλαν αίτημα για μετάθεση της ορισθείσας, για την ακροαματική διαδικασία, ημερομηνίας.

Η Επιτροπή, με επιστολές της ημερομηνίας 21/11/2018, κατόπιν σχετικής απόφασης της που λήφθηκε σε συνεδρία της στις 19/11/2018, ενημέρωσε τόσο την καταγγελλόμενη όσο και την καταγγέλλουσα περί της απόφασής της για αποδοχή του αιτήματος των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης για παράταση της ημερομηνίας διεξαγωγής της προφορικής διαδικασίας ενώπιον της, η οποία ως εκ τούτου ορίστηκε εκ νέου για τις 19/12/2018.

Η Επιτροπή, στην ίδια επιστολή της προς τους νομικούς εκπροσώπους της καταγγελλόμενης, παρέθεσε συνοπτικά το περιεχόμενο ορισμένων σφραγισμένων εγγράφων του διοικητικού φακέλου, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα των εν λόγω νομικών εκπροσώπων. Σε σχέση με το αίτημα περί της παροχής αντιγράφων της αλληλογραφίας με την καταγγελλόμενη κατά την προκαταρκτική έρευνα, η Επιτροπή επανέλαβε τους λόγους για τους οποίους κάτι τέτοιο δεν ήταν εφικτό, καλώντας παράλληλα τους νομικούς εκπροσώπους της καταγγελλόμενης να προβούν εκ νέου σε πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, εάν το επιθυμούσαν.

Οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης απέστειλαν εκ νέου επιστολή στις 20/11/2018, ζητώντας απάντηση στα ερωτήματα ή/και αιτήματα που είχαν θέσει προς την Επιτροπή με την επιστολή τους ημερομηνίας 8/11/2018.

Ακολούθως, με επιστολή τους στις 22/11/2018, οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης ενημέρωσαν την Επιτροπή για τα πρόσωπα που θα συμμετείχαν στη διαδικασία πρόσβασης στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης στις 28/11/2018.

Στη συνέχεια, απέστειλαν εκ νέου επιστολή προς την Επιτροπή, ημερομηνίας 26/11/2018, αιτούμενοι την αποκάλυψη συγκεκριμένων στοιχείων κατά την πρόσβαση τους στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης. Παράλληλα, αιτήθηκαν κοινοποίηση της επιστολής που απέστειλε η Επιτροπή προς την καταγγέλλουσα για τις εκ πρώτης όψεως διαπιστώσεις της περί μη στοιχειοθέτησης κατ' ισχυρισμό παραβάσεων του Νόμου. Αιτήθηκαν τέλος την αποκάλυψη των οικονομικών καταστάσεων της καταγγέλλουσας.

Η νέα πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης διενεργήθηκε στις 28/11/2018.

Στη συνέχεια, με νέα τους επιστολή, ημερομηνίας 29/11/2018, οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης αιτήθηκαν παράταση της ημερομηνίας υποβολής των γραπτών τους παρατηρήσεων.

Η Επιτροπή, με επιστολές της ημερομηνίας 3/12/2018, κατόπιν σχετικής απόφασης που λήφθηκε στη συνεδρία της στις 30/11/2018, ενημέρωσε τόσο την καταγγελλόμενη όσο και την καταγγέλλουσα περί της απόφασής της για αποδοχή του εν λόγω αιτήματος των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης, ορίζοντας ως νέα προθεσμία για την υποβολή των γραπτών παρατηρήσεων τις 24/1/2019, και για την προφορική διαδικασία τις 30/1/2019. Η Επιτροπή επιφύλαξε την απάντηση της στα θέματα που είχαν εγερθεί από την καταγγελλόμενη με τις επιστολές της ημερομηνίας 26/11/2018 και 29/11/2018.

Η Επιτροπή, με επιστολή της προς την καταγγελλόμενη ημερομηνίας 18/12/2018, σε συνέχεια απόφασής της που λήφθηκε στη συνεδρία της στις 17/12/2018, αναφέρθηκε στο περιεχόμενο της επιστολής των νομικών της εκπροσώπων, ημερομηνίας 26/11/2018, και επεσήμανε πως για να είναι σε θέση να αξιολογήσει τα υποβληθέντα αιτήματα θα πρέπει να της παρασχεθεί πλήρης αιτιολόγηση αναφορικά με τον τρόπο που η αποκάλυψη των εκεί αναφερθέντων εγγράφων θα χρησιμεύσει στην ετοιμασία των θέσεων της ή/και θα συμβάλει στην υπεράσπιση και άμυνα της, και την κάλεσε όπως μέχρι τις 20/12/2018 υποβάλει πλήρη αιτιολογία περί τούτου.

Με επιστολή τους ημερομηνίας 20/12/2018, οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης, ήγειραν εκ νέου το αίτημα τους αναφορικά με την αποκάλυψη συγκεκριμένων εγγράφων του διοικητικού φακέλου, ενώ αμφισβήτησαν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα ορισμένων εξ' αυτών. Παράλληλα, αιτήθηκαν όπως τους κοινοποιηθεί η επιστολή της Επιτροπής προς την καταγγέλλουσα αναφορικά με τις εκ πρώτης όψεως διαπιστώσεις της περί μη στοιχειοθέτησης κατ' ισχυρισμό παραβάσεων του Νόμου.

Η Επιτροπή, με επιστολή της προς την καταγγελλόμενη, ημερομηνίας 16/1/2019, κατόπιν σχετικής απόφασης που λήφθηκε στη συνεδρία της στις 14/1/2019, αναφέρθηκε στην επιστολή της 20/12/2018, επισημαίνοντας πως το περιεχόμενο των μη αποκαλυφθέντων στοιχείων του διοικητικού φακέλου είχε ήδη διευκρινιστεί με προηγούμενη της επιστολή, επαναλαμβάνοντας παράλληλα τη συνήθη πρακτική της που αφορά στη μη αποστολή αντιγράφων εγγράφων ούτε και εγγράφων σε ηλεκτρονική μορφή, δεδομένου ότι παρέχεται το δικαίωμα της πρόσβασης στο διοικητικό φάκελο¹. Η Επιτροπή σημείωσε παράλληλα ότι είχε ήδη προβεί σε στάθμιση των εμπιστευτικών στοιχείων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης και ότι η καταγγελλόμενη δεν είχε δώσει τους λόγους που τα ζητηθέντα έγγραφα ήταν σημαντικά για την υπεράσπιση και άμυνα της.

Στις 24/1/2019 λήφθηκαν από την Επιτροπή οι γραπτές θέσεις της καταγγελλόμενης, οι οποίες αποτελούνταν από επιστολή των νομικών της εκπροσώπων, στην οποία μεταξύ άλλων εγείρονται θέματα σε σχέση με την αποκάλυψη και χορήγηση εγγράφων του διοικητικού φακέλου, τις θέσεις αυτών επί της εξεταζόμενης υπόθεσης, στην οποία επισυνάπτονται τέσσερα (4) παραρτήματα, καθώς και έκθεση οικονομικού εμπειρογνώμονα.

Η λήψη των εν λόγω γραπτών θέσεων της καταγγελλόμενης επιβεβαιώθηκε από την Επιτροπή κατά τη συνεδρία της στις 29/1/2019.

Στη συνεδρία της Επιτροπής στις 30/1/2019, κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η προφορική διαδικασία για την πιθανολογούμενη εκ πρώτης όψεως παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από μέρους της καταγγελλόμενης, βάσει της Έκθεσης Αιτιάσεως που είχε κοινοποιηθεί τόσο προς την καταγγελλόμενη Detelina Dairy Ltd όσο και προς την καταγγέλλουσα Palmerco Ltd, παρουσιάστηκαν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη: η καταγγελλόμενη εκπροσωπήθηκε από τους νομικούς της

---

¹ Σημειώνεται ότι βάσει του άρθρου 17 [παρ.(2) και (9)] του Νόμου, η Επιτροπή κοινοποιεί Έκθεση Αιτιάσεων προς ενημέρωση των επιχειρήσεων περί των αιτιάσεων που διατυπώνονται σε βάρος τους, καθώς και εγγράφων του φακέλου επί των οποίων προτίθεται να στηρίξει την απόφασή της. Ως εκ τούτου, στην Έκθεση Αιτιάσεων που επιδόθηκε στην καταγγελλόμενη στις 17/9/2018 είχε επισυναφθεί το Σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 12/10/2017.

εκπροσώπους και οικονομικό εμπειρογνώμονα, ενώ η καταγγέλλουσα εκπροσωπήθηκε από δύο νομικούς συμβούλους και τον Διευθυντή της, ο οποίος προσκόμισε παράλληλα στην Επιτροπή συγκεκριμένα στοιχεία ως τεκμήρια.

3. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

3.1. Palmerco Ltd (Καταγγέλλουσα)

Η καταγγέλλουσα είναι εμπορική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης η οποία συστάθηκε σύμφωνα με τον περί Εταιρειών Νόμο, Κεφ.113. Κατά την εξεταζόμενη περίοδο η καταγγέλλουσα, είχε έδρα το Δάλι και συγκεκριμένα τη Βιομηχανική Περιοχή Ιδαλίου. Οι δραστηριότητες της αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την αγορά, διανομή, τοποθέτηση, πώληση και προώθηση προς πώληση των γαλακτοκομικών προϊόντων Kefir, Kefir Light, Strawberry Kefir, Peach Kefir, Smetana, Riajenka και Tvorog², τα οποία παράγονταν από την εταιρεία Detelina Dairy Ltd, σύμφωνα με μεταξύ τους γραπτή συμφωνία ημερομηνίας 01.09.2011.

Επιπρόσθετα, η καταγγέλλουσα διένειμε και πωλούσε αιγινό γάλα με την επωνυμία *Zefkis Dairies*, το οποίο η καταγγελλόμενη παστερίωνε και εμφιάλωνε για λογαριασμό της. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν προβλεπόταν ρητώς στη συμφωνία μεταξύ των μερών αλλά καλυπτόταν εμμέσως από αυτή.

3.2. Detelina Dairy Ltd (Καταγγελλόμενη)

Η καταγγελλόμενη είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης η οποία συστάθηκε σύμφωνα με τον περί Εταιρειών Νόμο, Κεφ.113. Η εταιρεία εδρεύει στη Λεμεσό όπου διατηρεί εργοστάσιο στη Βιομηχανική Περιοχή Ύψωνα και έχει ως αντικείμενο δραστηριοτήτων την επεξεργασία, παραγωγή και εμπορία γαλακτοκομικών προϊόντων.

Ειδικότερα, δραστηριοποιείται στην επεξεργασία, παραγωγή και εμπορία γαλακτοκομικών προϊόντων στα οποία περιλαμβάνονται και τα προϊόντα με τα οποία προμήθευε την καταγγέλλουσα, ήτοι Kefir, Kefir Light, Strawberry Kefir, Peach Kefir, Smetana, Riajenka και Tvorog. Πέραν των ως άνω προϊόντων, η Detelina παστερίωνε και εμφιάλωνε για την Palmerco το αιγινό γάλα με την επωνυμία *Zefkis Dairies*.

---

² Τα προϊόντα Kefir, Kefir Light, Strawberry Kefir, Peach Kefir και Riajenka αποτελούν είδη ροφημάτων που έχουν ως βάση το προβιοτικό γάλα, ενώ το Smetana αποτελεί ξινή κρέμα (sour cream) και το Tvorog, τυρί αλοιφώδους υφής.

Στην ιστοσελίδα της αναφέρονται τα ακόλουθα σε σχέση με το ιστορικό και τις δραστηριότητες της: «*H Detelina Dairy Ltd ιδρύθηκε το 1995. Στόχος η παραγωγή και προώθηση στην Κυπριακή αγορά προβιοτικών γαλακτοκομικών προϊόντων υψηλής θρεπτικής και βιολογικής αξίας. Οι εγκαταστάσεις της εταιρείας βρίσκονται στην τρίτη βιομηχανική Λεμεσού. Είναι υπερσύγχρονες και τηρούν όλες τις Ευρωπαϊκές προδιαγραφές. Οικογενειακή επιχείρηση διευθύνεται από τον κ {...}** Κ.Χ. Τεχνολόγο-Μηχανικό Msc. *Milk and Dairy products engineering. Τα προϊόντα της εταιρείας είναι : Kefir, Kefir light, Strawberry Kefir, Peach Kefir, Riajenka, Smetana, Tvorog, προβιοτικά γιαουρτοποτά και κατσικίσια γαλακτοκομικά προϊόντα.*»

4. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγελίας, η συμπεριφορά της Detelina συνίσταται αφενός στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή της Συμφωνίας συνεργασίας από την καταγγελλόμενη και αφετέρου στη διακοπή της παροχής των υπηρεσιών παστερίωσης και εμφιάλωσης του φρέσκου αιγινού γάλακτος *Zefkis Dairies*. Παράλληλα, καταγγέλλεται η κατ' ισχυρισμό ενέργεια της Detelina να προβεί σε μονομερή αλλαγή της τιμής πώλησης των προϊόντων της προς την καταγγέλλουσα, καθώς και η κατ' ισχυρισμό απόφαση της για μείωση του παρεχόμενου χρόνου πίστωσης. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η προαναφερόμενη συμπεριφορά παραβιάζει τα άρθρα 6(1) και 6(2) του Νόμου.

Συγκεκριμένα, η Palmerco καταγγέλλει την Detelina ότι, με την συμπεριφορά και τις ενέργειες της, παραβίασε τα άρθρα 6(1)(α), 6(1)(β) και 6(2) του Νόμου. Οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας έχουν, ειδικότερα, ως ακολούθως:

- (α) Η από μέρους της καταγγελλόμενης αυθαίρετη επιβολή όρων αναφορικά με τη μείωση του προβλεπόμενου από τον όρο 13 της συμφωνίας χρόνου πίστωσης, ανερχόμενου σε 90 ημέρες, καθώς και η αύξηση των τιμών πώλησης των συμβατικών προϊόντων κατά παράβαση του όρου 10 της συμφωνίας, συνιστούν παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου.
- (β) Η άρνηση προμήθειας του αιγινού γάλακτος από την καταγγελλόμενη συνιστά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου.
- (γ) Η καταγγελλόμενη, με την συμπεριφορά και τις ενέργειες της, εκμεταλλεύτηκε καταχρηστικά τη σχέση οικονομικής εξάρτησης που υπήρχε μεταξύ των δύο εταιρειών, κατά παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου. Όπως ειδικότερα

---

* Οι αριθμοί ή/και τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται στο κείμενο της απόφασης καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο ή/και αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο {...}.

ισχυρίσθηκε η καταγγέλλουσα, η καταγγελλόμενη, κατά τον Οκτώβριο 2014, προέβηκε σε μονομερή και αναίτιολόγητη διακοπή της προμήθειας των συμβατικών προϊόντων προς την καταγγέλλουσα και σε άρνηση παστερίωσης και εμφιάλωσης του γάλακτος. Αν και στη συνέχεια προμήθευσε εκ νέου την καταγγέλλουσα, εντούτοις η προμήθεια αυτή αφορούσε μειωμένη ποσότητα προϊόντων, ενώ τον Φεβρουάριο 2015 διέκοψε την συνεργασία οριστικά, τόσο στον τομέα των συμβατικών προϊόντων όσο και στον τομέα του αιγινού γάλακτος.

Η καταγγέλλουσα υποστήριξε πως, για την ίδια, δεν υπήρχε ισοδύναμη εναλλακτική λύση σε σχέση με την προμήθεια των προϊόντων Kefir, Kefir Light, Strawberry Kefir, Peach Kefir, Smetana, Riajenka και Tvorog, αλλά ούτε και για την παστερίωση και εμφιάλωση του γάλακτος. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών της αφορούσε στα προϊόντα που προμηθευόταν από την Detelina, σε συνδυασμό με το ότι, σύμφωνα με τον όρο 14 της Συμφωνίας, ήταν υποχρεωμένη να αγοράζει τα συμβατικά και άλλα προϊόντα που θα παρασκεύαζε στο μέλλον η καταγγελλόμενη αποκλειστικά από την τελευταία, είχε σαν συνέπεια την προσαρμογή της επιχείρησής της στις ανάγκες της συνεργασίας. Σύμφωνα μάλιστα με τους ισχυρισμούς της, αποτέλεσμα των εν λόγω ενεργειών της καταγγελλόμενης, ήταν η αδυναμία της Palmerco να προμηθεύει τα συμβατικά προϊόντα και το αιγινό γάλα στην αγορά, προϊόντα απαραίτητα για την απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας της.

5. ΘΕΣΕΙΣ ΜΕΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στο πλαίσιο εξέτασης της καταγγελίας, η Επιτροπή διεξήλθε με προσοχή το υλικό, τα στοιχεία και τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν κατά τη δέουσα προκαταρκτική έρευνα και βρίσκονται καταχωρισμένα εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, περιλαμβανομένων των δηλώσεων και στοιχείων που απεστάλησαν από τα εμπλεκόμενα μέρη της υπόθεσης στη βάση σχετικών ερωτηματολογίων, αλλά και μελέτησε με προσοχή τις υποβληθείσες θέσεις των δύο μερών, αναφορικά με τις εκ πρώτης όψεως διαπιστώσεις της που τους κοινοποιήθηκαν στις 17/9/2018, και καταγράφονται στις γραπτές τους παρατηρήσεις καθώς και στις θέσεις που ανέπτυξαν κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής.

5.1 Γραπτές θέσεις της καταγγέλλουσας εταιρείας Palmerco Ltd επί των συμπερασμάτων της Επιτροπής

Στην επιστολή της καταγγέλλουσας ημερομηνίας 7/10/2018³, η οποία υπογράφεται από τον Διευθυντή της, καταγράφονται οι θέσεις της επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής, οι οποίες συνοψίζονται κύρια ως ακολούθως:

- i. Η καταγγέλλουσα εκφράζει καταρχάς τη διαφωνία της ως προς την κατά πλειοψηφία προκαταρκτική απόφαση της Επιτροπής, αναφορικά με το ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου. Όπως υποστήριξε η καταγγέλλουσα, η χρηματοδότησή της προερχόταν αποκλειστικά από την {...}, στην οποία καταχωρούνταν τα τιμολόγια πωλήσεως των διαφόρων πελατών της. Για περίοδο 21 ημερών, κατά τον Οκτώβριο 2014, δεν υπήρχαν τιμολόγια να εκχωρηθούν εφόσον η καταγγελλόμενη διέκοψε την τροφοδοσία προϊόντων, γεγονός που θορύβησε την εν λόγω τράπεζα.
- ii. Η καταγγέλλουσα υποστήριξε περαιτέρω ότι, προς επίλυση των όποιων ζητημάτων είχαν προκύψει στη μεταξύ τους συνεργασία, οι διευθυντές των δύο εταιρειών συναντήθηκαν στα γραφεία της Detelina στις 23/10/2014, όπου ο διευθυντής της καταγγελλόμενης και η σύζυγος του τον διαβεβαίωσαν ότι δεν επιθυμούσαν την οριστική διακοπή της συνεργασίας τους. Η καταγγέλλουσα εισηγήθηκε πως, για να επανέλθει η συνεργασία στην προηγούμενη κατάσταση, θα απαιτείτο κάποιο χρονικό διάστημα, τριών με τεσσάρων μηνών, κατά το οποίο η Detelina θα έπρεπε να τροφοδοτεί κανονικά την Palmerco, ενώ οι πληρωμές θα καθυστερούσαν για 15-20 ημέρες, εισήγηση η οποία, όπως υποστήριξε, έγινε αποδεχτή.
- iii. Στη συνέχεια και μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου η καταγγελλόμενη τροφοδοτούσε κανονικά την καταγγέλλουσα. Παρόλα αυτά, όπως υποστηρίζει η καταγγέλλουσα, μόλις η Detelina έλαβε *«επιταγές που κάλυπταν ένα σημαντικό ποσό το οποίο όμως δεν ήταν καταβλητέο εκείνη τη χρονική στιγμή εξαιτίας του χρόνου πίστωσης, η Detelina Dairy Ltd μείωσε δραστικά την τροφοδοσία και κατέθετε τις επιταγές προς πληρωμή»*.
- iv. Η κατάσταση μεταξύ των δύο μερών οξύνθηκε. Ακολούθως, ζητήθηκε από την καταγγέλλουσα η πληρωμή της επιταγής για το ποσό των €{...}, ούτως ώστε η καταγγελλόμενη να προχωρούσε σε παραγωγή προϊόντων. Στις 27/1/2015 πραγματοποιήθηκε δεύτερη συνάντηση, στα γραφεία της Detelina, όπου και πάλι τα δύο μέρη εξέφρασαν την επιθυμία τους για συνέχιση της συνεργασίας.

³ Παρελήφθη από την Επιτροπή στις 8/10/2018.

Ο Διευθυντής της Palmerco εισηγήθηκε μάλιστα πως, αν η καταγγελλόμενη επιθυμούσε τη διακοπή της συνεργασίας, οι δύο εταιρείες θα μπορούσαν να προχωρήσουν σε συνεργασία με την {...}, η οποία είχε δείξει ενδιαφέρον για διανομή των προϊόντων *Detelina* και *Zefkis*, εισηγήσει που, όπως αναφέρει, δεν έγινε αποδεκτή από την άλλη πλευρά.

- v. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, στις 28/1/2015 μεταφέρθηκε στο λογαριασμό της καταγγελλόμενης το ποσό των €{...} που αντιστοιχούσε στην προαναφερόμενη επιταγή, ενώ παράλληλα παραδόθηκε νωπό αιγινό γάλα για παστερίωση και εμφιάλωση. Παρόλο που την επόμενη μέρα παραδόθηκαν προϊόντα από την *Detelina* στην *Palmerco*, εντούτοις, δύο μέρες μετά, όπως υποστήριξε η καταγγέλλουσα, σταμάτησε και πάλι η τροφοδοσία προϊόντων. Κατά τη συνάντηση των δύο εταιρειών στις εγκαταστάσεις της *Detelina*, ο ιδιοκτήτης της τελευταίας ανέφερε στον Διευθυντή της *Palmerco* ότι δεν θα του έδινε προϊόντα για 8-10 ημέρες.
- vi. Όπως ισχυρίστηκε στη συνέχεια η καταγγέλλουσα, στις 12.02.2015 η καταγγελλόμενη κατέθεσε την επιταγή, η οποία ήταν ήδη πληρωμένη, εφόσον είχε πληρωθεί με έμβασμα, με αποτέλεσμα την καταχώρηση της *Palmerco* στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για Εκδότες Ακάλυπτων Επιταγών (στο εξής «ΚΑΠ»): «*Το γεγονός ότι η Detelina Dairy Ltd χειρίστηκε την υπόθεση με αυτό τον τρόπο δηλώνει ότι ήταν προσχεδιασμένο από πολύ καιρό πριν*».
- vii. Στις γραπτές της θέσεις η καταγγέλλουσα κατέληξε υποστηρίζοντας πως, ενώ η *Detelina* καρπώθηκε τους κόπους της (πελατολόγιο, κλπ), η *Palmerco* έπαψε να λειτουργεί ενώ ο Διευθυντής της, πέρα από το ότι έχασε την εταιρεία του καθώς και άλλα περιουσιακά στοιχεία, εξ' υπαιτιότητας των Διευθυντών της *Detelina*, καταδικάστηκε και σε ποινή φυλάκισης.

5.2 Προφορικές θέσεις της καταγγέλλουσας εταιρείας Palmerco Ltd κατά την ενώπιον της Επιτροπής Διαδικασία

Κατά την ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία, ο εκπρόσωπος (και Διευθυντής) της *Palmerco Ltd* παρουσίασε τις θέσεις της καταγγέλλουσας, οι οποίες συνοπτικά έχουν ως ακολούθως:

- i. Καταρχάς, αναφέρθηκε στα σχόλια των εκπροσώπων της καταγγελλόμενης σε σχέση με το ότι, κατά ή περί τις 22/10/2014, πραγματοποιήθηκε συνάντηση των μερών, στην παρουσία του οικονομικού Συμβούλου της καταγγέλλουσας, όπου η τελευταία δήλωσε πως παρόλο που τα προϊόντα της καταγγελλόμενης

είχαν πωληθεί και η ίδια είχε πληρωθεί από τους πελάτες της, εντούτοις δεν ήταν σε θέση να αποπληρώσει την καταγγελλόμενη καθότι βρισκόταν σε ιδιαίτερως δυσχερή οικονομική κατάσταση.

Όπως υποστήριξε, κατά την εκδίκαση της ιδιωτικής ποινικής υπόθεσης εναντίον της Palmerco για τις επιταγές στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού, οι Διευθυντές της καταγγελλόμενης ενόρκως είχαν δηλώσει ότι η συγκεκριμένη συνάντηση δεν έγινε ποτέ.

- ii. Ακολούθως αναφέρθηκε στην έκθεση που επισυνάπτεται στις γραπτές θέσεις της καταγγελλόμενης. Όπως ειδικότερα ανέφερε: *«Στη Διαπίστωση 1 η εταιρεία Trojan έρχεται και κάμνει σύγκριση του κύκλου εργασιών της Detelina για το 2013 και το 2014 στο οποίο αναφέρει κάποιους αριθμούς [...] οι αριθμοί εδώ είναι λανθασμένοι οι οποίοι αναγράφονται».*

Διερωτήθηκε στη συνέχεια, πώς μπορεί να γίνεται σύγκριση των κύκλων εργασιών των δύο εταιρειών, ενώ καμία αναφορά δεν γίνεται στον κύκλο εργασιών της Detelina για το 2015, *«έτσι ώστε να διαφανεί πόσον ήταν το κέρδος της Detelina αφού διάλυσε την Palmerco. [...] χωρίς να είμαι βέβαιος ενδεχομένως να πλησίαζε τις 700 χιλιάδες ίσως και περισσότερα».*

- iii. Ακολούθως, επανέλαβε τη θέση που περιλαμβάνεται και στην καταγγελία, ότι η διακοπή της συνεργασίας ήταν μονομερής, αδικαιολόγητη και χωρίς καμία προειδοποίηση προς την Palmerco. Υποστήριξε δε πως, περί τον Αύγουστο 2014, μιλώντας με μια εταιρεία {...}, τους είχε δώσει τα στοιχεία επικοινωνίας της καταγγελλόμενης προκειμένου η τελευταία να αναλάβει τη συσκευασία και η Palmerco τη διανομή συγκεκριμένου προϊόντος της.

Ακολούθως, αναφέρθηκε στις πληρωμές της εταιρείας Palmerco προς την εταιρεία Detelina, για να υποστηρίξει πως αυτές *«γίνονταν πάντα μέσα στο πνεύμα του συμβολαίου της συνεργασίας μας, έχω καταθέσει στην Επιτροπή μια λίστα με την ημερομηνία που θα έπρεπε να γίνεται η πληρωμή και την ημέρα που τελικά γινόταν η πληρωμή».* Περί αυτού ισχυρίστηκε μάλιστα πως μπορεί κάποιες φορές να υπήρξε κάποια καθυστέρηση, *«υπάρχουν όμως και περιπτώσεις στις οποίες η Palmerco πλήρωσε πέντε, δέκα ή δεκαπέντε μέρες ενωρίτερα ένα ποσό επειδή ο κύριος {...} Κ.Χ. τηλεφώνησε και έλεγε πρέπει να πληρωθεί η {...} η οποία {...} είναι η {...} η οποία πληρώνεται πάντα στις 20 με 21 του μήνα και υπήρχαν περιπτώσεις που δυσκολεύετο να κάνει την πληρωμή στις 20 του μήνα και έστελλα του λεφτά στις 20 αντί στις 30 για να γίνει τούτη η πληρωμή. Γι' αυτό και αναφέρω στις επιστολές μου ότι οι επιταγές που*

κρατούσε στο χέρι του ο κύριος {...} Κ.Χ. κατά κανόνα δεν γινόντουσαν κατάθεση». Κατέληξε μάλιστα στο ότι το οφειλόμενο προς την καταγγελλόμενη ποσό δεν αυξανόταν αλλά αντίθετα μειωνόταν, γεγονός που φαίνεται και από την κατάσταση λογαριασμού της Detelina.

Ανέφερε επιπρόσθετα τα ακόλουθα: «Η Palmerco μπήκε στο ΚΑΠ με επιταγή η οποία ήταν πληρωμένη, ενώπιον της Επιτροπής βρίσκονται τα έγγραφα που αποδεικνύουν ότι στις 28 του Γενάρη του 2015 έγινε μεταφορά μετρητών στο λογαριασμό της Detelina προς εξόφληση της συγκεκριμένης επιταγής και στις 12 του Φεβράρη η Detelina ξαναπαρουσίασε τη συγκεκριμένη επιταγή προς πληρωμή και η εταιρεία μπήκε στο ΚΑΠ».

«Δεν υπάρχει άλλο ποσό στο λογαριασμό της Detelina το οποίο δεν καλύπτεται από επιταγή είναι όλα σε επιταγές. Τούτο είναι η επιστολή που έστειλε στις 17/02, αμέσως μόλις έγινε η κουβέντα, ήταν έτοιμος με επιστολή και με αυτοκίνητο και με υπάλληλο να ξεκινήσει να διανέμει προϊόντα χωρίς να κάμει προηγουμένως αφού έκαμε και γάλα, να τους κάμει αναλύσεις διατροφικής αξίας για να μπορέσει να τα βάλει πάνω στην ετικέτα διότι πάνω στην ετικέτα αν τα διαβάσεις έχει διατροφική αξία. Για να γίνει η διατροφική αξία παράγεις το προϊόν, παίρνεις το στο χημείο, κάμνει σου ανάλυση, δίνει σου το αποτέλεσμα, παίρνεις του το του γραφίστα να το σχεδιάσει μετά πάεις στο τυπογράφο να σου το τυπώσει και μετά είσαι έτοιμος να παράξεις. Σε δέκα μέρες έκαμε όλη αυτή την διαδικασία ο κύριος {...} Κ.Χ.»

- iv. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στη διαπίστωση 4 της έκθεσης που επισυνάπτεται στις θέσεις της καταγγελλόμενης, με τίτλο «ειδικές συνθήκες αλληλεξάρτησης εμπλεκόμενων μερών» και υποστήριξε ότι, «η Palmerco πουλούσε τα προϊόντα που παρήγαγε η Detelina με το όνομα Detelina με τις διευθύνσεις της Detelina και με το bar-code της Detelina». Πρόσθεσε επί τούτου ότι εντός πέντε ημερών από το κλείσιμο της καταγγέλλουσας, η Detelina έστειλε επιστολή προς τους πελάτες ότι αναλαμβάνει η ίδια τη διανομή των προϊόντων της και διερωτήθηκε πώς ήταν δυνατό να είναι η Detelina εξαρτημένη από την Palmerco εφόσον «η Palmerco ήταν εξαρτημένη από την Detelina διότι αν η Detelina δεν παρήγαγε προϊόντα η Palmerco ήταν εταιρεία άνευ αντικειμένου».
- v. Υποστήριξε περαιτέρω ότι η καταγγελλόμενη αποτελούσε τον μοναδικό παραγωγό που είχε τη δυνατότητα να παράγει φρέσκο αιγινό γάλα στις ποσότητες που απαιτούσε η Palmerco κατά την επίμαχη περίοδο και ως εκ τούτου, κατείχε δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά: «[...] δεν υπήρχε καμιά άλλη εναλλακτική, είχα μιλήσει τότε με τον {...} ο οποίος ήταν Διευθυντής της

{...} [...], μου εξήγησε το μέγεθος της {...} και είχα μιλήσει και με τον {...} ο οποίος ήταν ο υπεύθυνος παραγωγής της {...} ο οποίος για τους ίδιους ακριβώς λόγους αδυνατούσε να μου παράξει το γάλα».

- vi. Αναφερόμενος στον ισχυρισμό της καταγγελλόμενης ότι θα μπορούσε να συνεργαστεί με τις εταιρείες {...} και {...}, υποστήριξε πως «[...] ο {...} την περίοδο εκείνη που είχε ανακληθεί η άδεια από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες λόγω προβληματικών παραγωγών συνεχόμενων και η {...} μόλις είχε κάνει αίτηση και εξασφάλισε την προσωρινή άδεια από το Κτηνιατρείο και ήταν σε πειραματικό στάδιο δοκιμών». Υποστήριξε περαιτέρω πως η {...} «δραστηριοποιήθηκε στο αιγινό γάλα στο τέλος του 2017».
- vii. Επισημαίνοντας τις επιπτώσεις που είχε η διακοπή της συνεργασίας των δύο εταιρειών για την καταγγέλλουσα, ο Διευθυντής και εκπρόσωπος της ανέφερε τα εξής: «η *Palmerco* ουδέποτε επαναδραστηριοποιήθηκε, η *Palmerco* σήμερα βρίσκεται μέσα στο ΚΑΠ έχει διαγραφεί από το ΦΠΑ τα περιουσιακά της στοιχεία τα έχει πάρει η {...} προς εξόφληση των υποχρεώσεων της, στην ουσία η *Palmerco* είναι μια εγγεγραμμένη εταιρεία στον Έφορο Εταιρειών μεν αλλά χωρίς κανένα αντικείμενο λειτουργίας, είναι κλειστή {...}, βρήκα δουλειά μετά που έκλεισε η *Palmerco* στον {...}».
- viii. Στη συνέχεια σχολίασε τη διαπίστωση 7 στην έκθεση της καταγγελλόμενης - «Μη αναγκαία η συνεργασία των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων», όπου τίθεται το ερώτημα τι θα γινόταν αν δίνονταν οι έξι μήνες προειδοποίηση που αναγράφονταν στη γραπτή Συμφωνία των δύο εταιρειών: «Θα γινόταν κάτι πολύ απλό αν μου έδινε τους έξι μήνες ή θα έβρισκα κάποιον άλλο συνεργάτη με άλλα προϊόντα να συνεχίσει η *Palmerco* τη δραστηριότητα της ή θα αγόραζε η *Palmerco* τα μηχανήματα που απαιτούνταν για να παστεριώνει από μόνη της το γάλα και να παράγει τα *kefir*.».
- ix. Ακολούθως, σχολιάζοντας το περιστατικό αναφορικά με την αλλοίωση της ποιότητας του αιγινού γάλακτος, διερωτήθηκε κατά πόσο ήταν «[...] τυχαίο το γεγονός ότι τον Νιόβρη του 2014 όταν υπήρχε η διαμάχη με την *Palmerco* ήταν η μοναδική φορά που εντοπίστηκε γάλα στην αγορά προβληματικό από την *Detelina*;» Σχολιάζοντας δε την αναφορά των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης για το χρόνο που απαιτήθηκε για την απολύμανση των εγκαταστάσεων της καταγγελλόμενης, υποστήριξε πως: «για να απολυμάνεις το μηχάνημα είναι δύο ώρες. Ειδικά έτσι μικρά μηχανήματα που διαθέτει ο κύριος {...} Κ.Χ.. Δύο μέρες, ενάμιση μήνα;».

- χ. Απαντώντας μάλιστα στα όσα αναφέρθηκαν εκ μέρους της καταγγελλόμενης ότι η αλλοίωση του προϊόντος δεν έγινε σκόπιμα καθότι επί του προϊόντος αναγράφεται το όνομα και τα στοιχεία της Detelina, απάντησε υποστηρίζοντας πως, όπως μπορεί να διαφανεί από την ετικέτα, δείγμα της οποίας προσκόμισε ως τεκμήριο 1, πουθενά δεν αναγράφεται η Detelina, παρά μόνο η Palmerco. Ο Διευθυντής της καταγγέλλουσας υποστήριξε περαιτέρω πως, «ενώ ισχυρίζεται ότι το εργοστάσιο ήταν κλειστό για ενάμιση μήνα έβγαζε μου τιμολόγια και πουλούσε μου προϊόντα τα οποία παράγονταν εκείνη την συγκεκριμένη περίοδο».
- χι. Απαντώντας στις γραπτές θέσεις της καταγγελλόμενης, αναφορικά με το ότι υπάρχουν πολλές εταιρείες σήμερα που δραστηριοποιούνται στον τομέα του αιγινού γάλακτος, ο εκπρόσωπος της καταγγέλλουσας ανέφερε τα εξής: «Σήμερα, σήμερα, ποιες εταιρείες δραστηριοποιούνται σήμερα; Η Detelina, η Zefkis και ο {...}. Η Zefkis δεν είναι δική μου εταιρεία [...]. Η Detelina είναι εκείνη που έκλεψε το Zefkis όμως και ενημέρωσε τους πελάτες όλους ότι το προϊόν το τάδε με τον τάδε κωδικό αλλάζει όνομα και γίνεται Detelina και την επόμενη μέρα πήγε και πήρε το γάλα με το όνομα Detelina, ετοποθέτησε το στα σημεία που τοποθετούσαν το γάλα Zefkis, στους πελάτες, επειδή γνώριζε τους πελάτες, επειδή κάθε 1^η του μηνός έπιανε κατάσταση πωλήσεων ανά πελάτη, έτσι έλεε το συμβόλαιο μας, έπιασε την κατάσταση πωλήσεων ανά πελάτη, έπιασε τις επιστολές του έδωκε γυρό μιαν εβδομάδα, οι άνθρωποι είχαν ανάγκη το προϊόν, επειδή ο κόσμος εζήτην το κι' είπαν του αμέσως έλα, την επόμενη εβδομάδα επήρε γάλα, έβαλε το στη θέση που ήταν η Palmerco και συνέχισε κανονικά να λειτουργεί σαν που τζιαι άλλαξεν όνομαν ο {...} [Zefkis Dairies] και εγίνιν Detelina. Αυτή ήταν η εικόνα στο παζάρι.»

5.3 Γραπτές θέσεις της καταγγελλόμενης εταιρείας Detelina Dairy Ltd επί των συμπερασμάτων της Επιτροπής

Στις 24/1/2019, η καταγγελλόμενη εταιρεία Detelina Dairy Ltd απέστειλε τις γραπτές της παρατηρήσεις επί της Έκθεσης Αιτιάσεως, που είχε κοινοποιηθεί στα εμπλεκόμενα μέρη στις 17/9/2018, στις οποίες επισυνάφθηκε έκθεση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα ημερομηνίας 23/1/2019. Τις γραπτές θέσεις της καταγγελλόμενης συνόδευε επιστολή ημερομηνίας 24/1/2019.

Η Επιτροπή μελέτησε ενδελεχώς το σύνολο των θέσεων που ανέπτυξε η καταγγελλόμενη και παραθέτει, συνοπτικά, τα κύρια σημεία αυτών, δεδομένου ότι ολοκληρωμένες οι εν λόγω θέσεις βρίσκονται καταχωρισμένες εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης:

- i. Οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης, καταρχάς, με την ως άνω επιστολή τους ημερομηνίας 24/1/2019, ήγειραν εκ νέου το ζήτημα το οποίο είχε αναφερθεί και σε προηγούμενες επιστολές τους προς την Επιτροπή, στις 8/11/2018, 26/11/2018 και 20/12/2018, σχετικά με το αίτημα τους για πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο, καθώς και για την κοινοποίηση ή/και αποκάλυψη συγκεκριμένων προς αυτούς στοιχείων ή/και εγγράφων.
- ii. Στις γραπτές της θέσεις, η καταγγελλόμενη ισχυρίστηκε ότι, από την έναρξη μέχρι και τον τερματισμό της συνεργασίας των εταιρειών Palmerco και Detelina, η πρώτη δεν τηρούσε τον όρο 13 της μεταξύ τους συμφωνίας περί της πληρωμής των συμβατικών προϊόντων. Υποστήριξε μάλιστα πως, «[...] η μόνη μεταχρονολογημένη επιταγή της Καταγγέλλουσας προς την Καταγγελλόμενη που τιμήθηκε ήταν η επιταγή εκ του ποσού των €{...} με ημερομηνία {...}».

Ο νομικός εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης παρέθεσε, συνοπτικά, μια ιστορική αναδρομή της σχέσης των δύο μερών, ισχυριζόμενος πως η αυτή, εξ υπαιτιότητας της καταγγέλλουσας, υπήρξε προβληματική. Υποστήριξε περαιτέρω πως η καταγγελλόμενη αντιμετώπιζε οικονομικές δυσκολίες, ως αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης της καταγγέλλουσας με τις οικονομικές της υποχρεώσεις, παραθέτοντας προς τούτο σχετική επιστολή της καταγγελλόμενης προς την καταγγέλλουσα προκειμένου να τεκμηριώσει τον εν λόγω ισχυρισμό του.

Σε αυτό το πλαίσιο, υποστήριξε πως, περί τον Οκτώβριο 2014, η καταγγελλόμενη μείωσε ή/και διέκοψε την παραγωγή ορισμένων από τα προϊόντα της για διάστημα έξι περίπου μηνών, λόγω της μη πληρωμής των προϊόντων της από την καταγγέλλουσα.

- iii. Αναφερόμενος στο αιγινό γάλα, ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης υποστήριξε ότι ουδέποτε η τελευταία σταμάτησε την παραγωγή του, γεγονός όπως είπε που τεκμηριώνεται από την κατάσταση ημερήσιας παραγωγής που επισυνάφθηκε ως παράρτημα 2.

Ακολούθως, ο νομικός εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης υποστήριξε ότι, περί την 22/10/2014, οι κύριοι {...} M.Z. [Διευθυντής] της Palmerco και {...} K.X. [Διευθυντής] της Detelina συναντήθηκαν προκειμένου να συζητήσουν την μεταξύ τους συνεργασία. Κατά τη συνάντηση, διαφάνηκε ότι παρόλο που τα προϊόντα της καταγγελλόμενης είχαν πωληθεί από την καταγγέλλουσα, η τελευταία βρισκόταν σε δυσχερή οικονομική κατάσταση, εξαιτίας αποτυχημένων συναλλαγών της, συμπεριλαμβανομένης της εταιρείας {...}, με αποτέλεσμα να

μην μπορεί να αποπληρώσει την καταγγελλόμενη. Για το λόγο αυτό ο κ. {...} Κ.Χ. πρότεινε όπως οι δύο εταιρείες επωμιστούν εξ ημισείας τη ζημιά. Προς τούτο, όπως υποστήριξε, η καταγγελλόμενη εξέδωσε πιστωτική σημείωση €{...}, η οποία επισυνάπτεται ως παράρτημα 3 στις γραπτές θέσεις της.

- iv. Αναφερόμενος στην αλλοίωση της ποιότητας του αιγινού γάλακτος, ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης ανέφερε ότι: *«Με σκοπό την αποφυγή παρόμοιων περιστατικών, η Καταγγελλόμενη σταμάτησε την παραγωγή προϊόντων στο εργοστάσιο της και έλαβε όλα τα κατάλληλα μέτρα, όπως καθαρισμό των μηχανημάτων της».*
- v. Σε σχέση με την διακοπή της παραγωγής του αιγινού γάλακτος, η καταγγελλόμενη ισχυρίστηκε πως αυτή επήλθε κατόπιν σχετικού αιτήματος του ίδιου του κ. {...} Μ.Ζ., εξαιτίας συζητήσεων που είχε ο τελευταίος με πιθανό επενδυτή. Ακολούθως, στις 17/2/2015 και κατόπιν εισαγωγής της καταγγέλλουσας στο ΚΑΠ η καταγγελλόμενη ενημέρωσε τους πελάτες της για τη διακοπή της συνεργασίας της με την καταγγέλλουσα και για την δημιουργία δικού της δικτύου διανομής.

Καταχρηστική Εκμετάλλευση Δεσπόζουσας Θέσης – Παράβαση άρθρου 6(1)(β) του Νόμου

Ορισμός σχετικής αγοράς

- vi. Ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης, αναφερόμενος στο πλαίσιο εντός του οποίου διαπιστώνεται η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, υποστήριξε ότι τέτοια διαπίστωση προϋποθέτει την οριοθέτηση του πεδίου εντός του οποίου ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων: *«Καθίσταται σαφές ότι ανάλογα με τον ορισμό της σχετικής αγοράς ενδεχομένως να διαφοροποιούνται και τα συμπεράσματα αναφορικά με την εφαρμογή του Νόμου[...].»*
- vii. Ακολούθως αναφέρθηκε στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς⁴ (στο εξής η «Ανακοίνωση»), υποστηρίζοντας ότι *«για σκοπούς ορισμού της σχετικής αγοράς λαμβάνονται υπόψη η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης και η δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς. Ο δυνητικός ανταγωνισμός λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της ανάλυσης αναφορικά με τη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης».*

---

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, ΟJ C 372, 9/12/1997

Αναλύοντας περαιτέρω τις διατάξεις της εν λόγω Ανακοίνωσης, ανέφερε ότι η υποκατάσταση σχετίζεται, από τη μεν πλευρά της ζήτησης, με τη συμπεριφορά των καταναλωτών, από τη δε πλευρά της προσφοράς, με τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων. Αναπτύσσοντας μάλιστα τη δεύτερη αυτή πτυχή, παρέθεσε, μεταξύ άλλων, την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής το «ΔΕΕ») *Continental Car*⁵ αναφέροντας ότι εκεί: «[...] το ΔΕΕ απέρριψε τον ορισμό της σχετικής αγοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με το σκεπτικό ότι η τελευταία απέτυχε να διερευνήσει και να λάβει υπόψη της την υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς».

Σε συνέχεια των ανωτέρω, ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης αναφέρθηκε στη σχετική αγορά, όπως αυτή καθορίστηκε από την Επιτροπή και παρατίθεται στην Έκθεση Αιτιάσεων, για να ισχυρισθεί ότι, η αναφορά της Επιτροπής σε σχέση με την διάκριση του νωπού γάλακτος σε αγελαδινό, πρόβειο και αιγινό, «δεν σχετίζεται με τα πραγματικά γεγονότα της υπό κρίση υπόθεσης», καθότι «στη συγκεκριμένη υπόθεση δεν τίθεται ζήτημα εξασφάλισης της πρώτης ύλης [...] Στην παρούσα υπόθεση, [...] αυτό που είναι κρίσιμο είναι το κατά πόσον η Καταγγέλλουσα, που είχε στην κατοχή της την πρώτη ύλη, είχε τη δυνατότητα να συνεργαστεί με τρίτες επιχειρήσεις, δηλαδή εκτός από την Καταγγελλόμενη, όσον αφορά την παστερίωση και την εμφιάλωση ή/και το κατά πόσον μια γαλακτοβιομηχανία μπορεί να παστεριώσει με τον ίδιο κεφαλαιουχικό εξοπλισμό και χωρίς να χρειάζεται να προβεί σε μη αναπόκτητες επενδύσεις και άλλους τύπους γάλακτος (π.χ. διαφορετικής ποιότητας (βιολογικό και μη βιολογικό) και διαφορετικού τύπου (αιγινό και αγελαδινό). Συνεπώς, η παρούσα υπόθεση αφορά μόνον την επεξεργασία και συσκευασία αιγινού γάλακτος. Δεν αφορά την προμήθεια νωπού αιγινού γάλακτος ή και άλλου τύπου νωπού γάλακτος».

Ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης υποστήριξε, παράλληλα, πως η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση *Friesland Foods / Campina*,⁶ από την οποία η Επιτροπή είχε αντλήσει καθοδήγηση, «διακρίνει τα φρέσκα γαλακτοκομικά προϊόντα από τα γαλακτοκομικά προϊόντα μακράς διάρκειας. [...]».

- viii. Ακολούθως, προβλήθηκε ο ισχυρισμός πως, στην ίδια ως άνω υπόθεση, η διάκριση στη βάση βιολογικής και μη βιολογικής παραγωγής γίνεται με αναφορά στην παραγωγή του νωπού γάλακτος και όχι στην παστερίωση αυτού, με αποτέλεσμα, «το κρίσιμο ερώτημα που θα πρέπει να απαντηθεί για σκοπούς

⁵ Υπόθεση C-6/72, *Europemballage Corporation and Continental Can Inc v Commission*.

⁶ Βλ. Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση *COMP/M.5046 – Friesland Foods/Campina*, της 17.12.2008.

διερεύνησης της υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς δεν είναι το κατά πόσον ένας παραγωγός / κτηνοτρόφος μπορεί να μεταστραφεί από την παραγωγή μη βιολογικού νωπού αιγινού γάλακτος στην παραγωγή βιολογικού νωπού αιγινού γάλακτος, αλλά κατά πόσον μια μονάδα παστερίωσης που σήμερα παστεριώνει βιολογικό αιγινό γάλα μπορεί να χρησιμοποιήσει τον ίδιο κεφαλαιουχικό εξοπλισμό (χωρίς να χρειάζεται να προχωρήσει σε μη ανακτήσιμες επενδύσεις) για την παστερίωση μη βιολογικού αιγινού γάλακτος ή και άλλων τύπων γάλακτος (π.χ. αγελαδινό)».

Ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης ισχυρίστηκε πως στην υπό κρίση υπόθεση διαπιστώνεται η ύπαρξη υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς, υποστηρίζοντας πως: «ο κεφαλαιουχικός εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την παραγωγή παστεριωμένου βιολογικού αιγινού γάλακτος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί άμεσα και χωρίς αναπόκτητες δαπάνες για την παραγωγή μη βιολογικού παστεριωμένου αιγινού γάλακτος, και αντίστροφα, ως αποτέλεσμα της μεταβολής των σχετικών τιμών[...]».

Επί του θέματος του ορισμού της σχετικής αγοράς, ο νομικός εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης κατέληξε στο ότι, ακόμα και εάν γίνει αποδεκτή η μη ύπαρξη υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης για το παστεριωμένο συμβατικό αιγινό γάλα, διαπιστώνεται ότι υπάρχει υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς, και ως εκ τούτου, η σχετική αγορά για την υπό κρίση υπόθεση είναι η παραγωγή και εμφιάλωση παστεριωμένου γάλακτος, ανεξαρτήτως τύπου γάλακτος.

ix. Διαπίστωση Δεσπόζουσας Θέσης

Στη συνέχεια, ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης εξέφρασε τη διαφωνία του ως προς τη διαπίστωση της Επιτροπής περί ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους της καταγγελλόμενης, στην αγορά παστερίωσης και εμφιάλωσης φρέσκου αιγινού μη βιολογικού γάλακτος.

Ισχυρίστηκε επιπρόσθετα πως, η Επιτροπή, δεν διερεύνησε ή/και αξιολόγησε το κατά πόσο η εισαγωγή στην Κύπρο παστεριωμένου αιγινού γάλακτος ήταν εφικτή, ενώ ισχυρίζεται πως το παστεριωμένο γάλα «{...}» είναι φρέσκο και όχι μακράς διάρκειας, και κατά συνέπεια δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο αυτό να ασκεί ανταγωνιστικό περιορισμό στο φρέσκο παστεριωμένο αιγινό γάλα.

Ισχυρίστηκε περαιτέρω πως, εάν η καταγγελλόμενη πράγματι κατείχε δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά, τότε δεν θα τερματιζόταν η εν λόγω

δραστηριότητα της εξαιτίας, αποκλειστικά, του τερματισμού της συνεργασίας της με την καταγγέλλουσα. Διερωτάται περαιτέρω πως είναι δυνατόν να έχει δεσπόζουσα θέση η καταγγελλόμενη τη στιγμή που δεν είχε πρόσβαση στη βασική πρώτη ύλη, ούτε και δικό της δίκτυο διανομής. Υποστήριξε δε πως η Detelina διέθετε παραγωγική ικανότητα πολύ περιορισμένη σε αντίθεση με την αντίστοιχη των εταιρειών {...}, {...}, {...} και {...}, ενώ στην υπό κρίση υπόθεση, όπως υποστήριξε, η παραγωγική ικανότητα έχει μεγάλη σημασία λόγω της υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς και του δυνητικού ανταγωνισμού.

x. Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης

Ο νομικός εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης παρέθεσε συνοπτικά τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής και ισχυρίζεται ότι το περιεχόμενο της επιστολής της καταγγέλλουσας ημερ. 18/5/2016, περί της προσέγγισης δύο εταιρειών προκειμένου να συνεργασθούν, είναι ατεκμηρίωτο. Όπως ισχυρίζεται, δεν υπάρχει πληροφόρηση ως προς την χρονική περίοδο που έγινε η εν λόγω προσέγγιση ούτε και αποδεικνύεται ότι η καταγγέλλουσα αναζήτησε όλες τις εναλλακτικές επιλογές, ενώ υποστήριξε πως υπάρχουν και άλλες γαλακτοβιομηχανίες στον τομέα της παστερίωσης, όπως η {...}, {...} και {...}.

xi. Υποστήριξε επιπρόσθετα ότι η θέση της Επιτροπής, αναφορικά με το ότι η καταγγελλόμενη έμμεσα οδήγησε σε τερματισμό της συνεργασίας, είναι αυθαίρετη, καθότι, σε περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο επιθυμούσε τη λύση της συνεργασίας των δύο εταιρειών, θα είχε ενεργοποιήσει τη συμβατική ρήτρα παραχώρησης εξάμηνης προειδοποίησης.

xii. Ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης ισχυρίσθηκε επιπρόσθετα ότι η καταγγελλόμενη, όπως και η καταγγέλλουσα (μέσω της {...}), αλλά και η ίδια η {...}, δραστηριοποιήθηκαν στη σχετική αγορά, και ως εκ τούτου οι καταναλωτές είχαν μακροπρόθεσμα περισσότερες επιλογές ενώ η ίδια η αγορά έγινε πιο ανταγωνιστική.

xiii. Στη συνέχεια εξέφρασε διαφωνία ως προς τη θέση της Επιτροπής ότι σκοπίμως η καταγγελλόμενη αλλοίωσε την ποιότητα του γάλακτος, και προέβαλε τον ισχυρισμό ότι εάν αυτός ήταν ο σκοπός της, τότε το πρόβλημα δεν θα περιοριζόταν μόνο σε ένα σημείο πώλησης αλλά και σε άλλα σημεία πώλησης σε όλη την Κύπρο.

xiv. Ακολούθως, υποστήριξε ότι δύνανται να προβληθούν λόγοι εύλογης και αντικειμενικής αιτιολόγησης για την συμπεριφορά της καταγγελλόμενης ή και να αποδειχθεί ότι η συμπεριφορά αυτή συνέβαλε στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, παραπέμποντας προς τούτο στην υπόθεση *United Brands*⁷ στην οποία, όπως ανέφερε, κρίθηκε ότι το να κατέχει μία επιχείρηση δεσπόζουσα θέση δεν της αποστερεί το δικαίωμα να προστατεύει τα εμπορικά της συμφέροντα, νοουμένου ότι αυτό δεν έχει ως στόχο την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσης της. Παρέθεσε παράλληλα σχετική νομολογία του Αρείου Πάγου καθώς και της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού,⁸ για να υποστηρίξει ότι: «[...] η άρνηση συνεργασίας με έναν κακοπληρωτή / επισφαλή χρεώστη ή μια επιχείρηση με υψηλό πιστωτικό κίνδυνο (*credit risk*) ή και γενικότερα με μία επιχείρηση που δεν τιμά τις συμβατικές της υποχρεώσεις, δεν θεωρείται παράβαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, καθώς είναι προφανές ότι υπάρχει για την εν λόγω άρνηση πειστική και εύλογη αντικειμενική δικαιολόγηση».

Αναφέρθηκε ακολούθως στους όρους 13 και 16 της Συμφωνίας μεταξύ των μερών για να υποστηρίξει ότι, «[...] η μη εξόφληση των εκδιδόμενων τιμολογίων εντός περιόδου 90 ημερών συνιστούσε ουσιώδη όρο της Συμφωνίας, και η παράβαση του όρου αυτού έδιδε το δικαίωμα στην Καταγγελλόμενη να τερματίσει την εν λόγω συμφωνία χωρίς να απαιτείται να δοθεί προειδοποίηση 60 ημερών όπως προνοούσε ο όρος 1 της Συμφωνίας [...]». Ακολούθως, παρέθεσε σχετικές αναφορές της Επιτροπής στην Έκθεση Αιτιάσεων, καθώς και τμήμα της κατάστασης του τραπεζικού λογαριασμού της καταγγελλόμενης, προκειμένου να αποδείξει την {...} που εξέδιδε η καταγγέλλουσα. Στη συνέχεια, αναφέρθηκε στις καταστάσεις πελάτη που διατηρούσε η καταγγελλόμενη, και οι οποίες επισυνάπτονται στις γραπτές θέσεις ως παράρτημα 4, με το εκάστοτε υπόλοιπο της καταγγέλλουσας.

xv. Ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης ισχυρίσθηκε πως βάσει των πραγματικών περιστατικών, «δεν υπήρχε άλλη εφικτή ή/και ρεαλιστική επιλογή εκ μέρους της Καταγγελλόμενης προκειμένου να αντιμετωπίσει τον αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο που συνεπαγόταν η συνέχιση της συνεργασίας της με την Καταγγέλλουσα και τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί σε σχέση με τη ρευστότητα της Καταγγελλόμενης ως αποτέλεσμα των καθυστερήσεων εξόφλησης των τιμολογίων της εκ μέρους της Καταγγέλλουσας. Δεν θα πρέπει να λησμονείται ότι ο τερματισμός της συνεργασίας των αντισυμβαλλομένων μερών ήταν επιτακτική ανάγκη [...]».

⁷ *Ibid.*

⁸ Απόφαση με αριθμό 2/1989 - *Thasos Hellas SA v. Aspropyrgos Refinery SA*, Απόφαση Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού με αριθμό 519/VI/2011.

5.4 Προφορικές θέσεις της καταγγελλόμενης εταιρείας Detelina Dairy Ltd κατά την ενώπιον της Επιτροπής Διαδικασία

- i. Κατά την προφορική διαδικασία, ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης, μεταξύ άλλων, ισχυρίστηκε ότι η Detelina είναι μια μικρή οικογενειακή επιχείρηση, η οποία δεν διαθέτει μεγάλο εργοστάσιο και με μέγιστη δυνατότητα παραγωγής δύο τόνους την ημέρα.
- ii. Ανέφερε ακόμα ότι η Palmerco ήταν εξαρτούμενη από την Detelina όσον αφορά κάποιο μέρος των εργασιών της, όχι για το σύνολο.
- iii. Υποστήριξε επιπρόσθετα πως, αναφορικά με το αιγινό γάλα δεν υπήρχε γραπτή συμφωνία μεταξύ των μερών, επομένως ούτε και όρος περί τερματισμού αυτής.
- iv. Αναφερόμενος στην αλλοίωση της ποιότητας του γάλακτος, ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης υποστήριξε αυτό πως αποτελούσε μεμονωμένο περιστατικό. *«Μεμονωμένο όχι μόνο χρονικά μεμονωμένο και στο σημείο, δηλαδή, υπήρχαν προϊόντα σε διάφορα σημεία σε ένα μέρος. Γίνονται λάθη. Δεν ξέρουμε αν το λάθος ήταν από τη μονάδα μας, δεν ξέρουμε αν το λάθος ήταν στη μεταφορά».* Διερωτήθηκε μάλιστα, πως είναι δυνατόν η Detelina να θέλει να δημιουργήσει πρόβλημα στην ίδια.
- v. Υποστήριξε στη συνέχεια πως, δεν υπήρξε νόθευση του ανταγωνισμού αλλά αντιθέτως, *«το γεγονός της ένταξης της Palmerco στο ΚΑΠ έχει βοηθήσει την αγορά, έχει αναπτυχθεί η αγορά, υπάρχουν περισσότεροι παίχτες, περισσότερα προϊόντα, περισσότερες επιλογές στον καταναλωτή [...]».*

6. ΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

6.1 Έννομο συμφέρον

Η Επιτροπή καταρχήν σημείωσε ότι στην υπό εξέταση υπόθεση το χρονικό πλαίσιο της έρευνας επικεντρώθηκε και καλύπτει την περίοδο από την 1 Σεπτεμβρίου 2011, ημερομηνία έναρξης ισχύος της γραπτής Συμφωνίας, μέχρι τον τερματισμό της συνεργασίας από την καταγγελλόμενη τον Φεβρουάριο 2015.

Σύμφωνα με το άρθρο 35 του Νόμου, η υποβολή καταγγελίας για πιθανολογούμενες παραβάσεις του Νόμου προϋποθέτει την ύπαρξη έννομου συμφέροντος. Όπως ειδικότερα προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη:

«35.-(1) Σε καταγγελία παραβάσεων των διατάξεων των άρθρων 3 και/ή 6 του παρόντος Νόμου και/ή των Άρθρων 101 ΣΛΕΕ⁹ και/ή 102 ΣΛΕΕ, δικαιούται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει έννομο προς τούτο συμφέρον. (2) Έννομο συμφέρον έχει αυτός που δύναται να αποδείξει ότι υπέστη ή υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή ότι τίθεται ή υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, ως άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.»

Όπως ήδη αναφέρεται, η καταγγέλλουσα Palmerco Ltd είναι εμπορική επιχείρηση η οποία, κατά τον κρίσιμο χρόνο, δραστηριοποιείτο στην αγορά, διανομή, τοποθέτηση, πώληση και προώθηση προς πώληση διαφόρων προϊόντων διατροφής, μεταξύ των οποίων και τα γαλακτοκομικά προϊόντα Kefir, Kefir Light, Strawberry Kefir, Peach Kefir, Smetana, Riajenka και Tvorog, τα οποία παρήγαγε η Detelina Dairy Ltd και πωλούσε στην καταγγέλλουσα προκειμένου η τελευταία να προβαίνει στην προώθηση τους στην αγορά.

Εκτός των ανωτέρω, η Detelina προέβαινε μεταξύ άλλων για λογαριασμό της Palmerco στην παστερίωση και εμφιάλωση του αιγινού γάλακτος Zefkis Dairies.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, κατά τον Φεβρουάριο 2015, διαρκούσης της μεταξύ τους συμφωνίας ημερομηνίας 1.9.2011, η καταγγελλόμενη διέκοψε αιφνίδια και αδικαιολόγητα την προμήθεια τόσο των συμβατικών προϊόντων όσο και την παστερίωση και εμφιάλωση του αιγινού γάλακτος, βάζοντας κατ' αυτό τον τρόπο τέλος την εμπορική τους σχέση. Ως αποτέλεσμα της ενέργειας της αυτής αλλά και της εν γένει συμπεριφοράς της έναντι της Palmerco, η τελευταία τέθηκε στην διαδικασία να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη. Σε αυτό το σημείο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, η καταγγέλλουσα έχει τερματίσει την λειτουργία της.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία Palmerco είχε το απαιτούμενο έννομο συμφέρον για υποβολή της υπό εξέταση καταγγελίας.

6.2 «Επιχείρηση»

Σύμφωνα με την ερμηνεία που δίδεται στο άρθρο 2 του Νόμου, ο όρος «επιχείρηση» περιλαμβάνει, κάθε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του.

---

⁹ Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»).

Η έννοια της επιχείρησης σύμφωνα με το Νόμο καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου, ο όρος «εμπόριο» σημαίνει κάθε φύσεως οικονομική δραστηριότητα και περιλαμβάνει την προμήθεια αγαθών και την παροχή υπηρεσιών.

Δύο είναι οι βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη επιχείρησης υπό το πρίσμα του δικαίου ανταγωνισμού: (α) αυτονομία οικονομικής δράσης και (β) πλήρης ανάληψη των οικονομικών κινδύνων που συνεπάγεται η εκάστοτε οικονομική δραστηριότητα. Ο δημόσιος ή ιδιωτικός χαρακτήρας μίας επιχείρησης, η επιδίωξη κέρδους από αυτήν ή ο τρόπος χρηματοδότησής της δεν αποτελούν στοιχεία προσδιοριστικά της έννοιας της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής «ΔΕΕ»), η έννοια επιχείρηση στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται¹⁰. Επιπλέον, ο όρος «οικονομικής φύσεως δραστηριότητα» εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά, ενώ είναι αδιάφορο αν οι δραστηριότητες έχουν σκοπό το κέρδος. Ο φορέας που ασκεί οικονομικές δραστηριότητες δεν ταυτίζεται με συγκεκριμένο υποκείμενο δικαίου αλλά έχει την έννοια οποιουδήποτε φορέα ασκεί οικονομικής φύσης δραστηριότητες.

Με άλλα λόγια, η έννοια της επιχείρησης κατά το Νόμο και τη νομολογία καλύπτει κάθε φορέα, ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα - ήτοι δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά προϊόντων ή/και υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά - ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του¹¹.

Λαμβάνοντας υπόψη τις δραστηριότητες τόσο της καταγγέλλουσας όσο και της καταγγελλόμενης, όπως αυτές περιγράφονται, και εξετάζοντας τις υπό το πρίσμα της μεταξύ τους συνεργασίας η οποία βασίσθηκε στην συμφωνία που είχαν συνάψει, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι και οι δύο εταιρείες πληρούν τα κριτήρια που θέτει ο Νόμος και η σχετική νομολογία, εφόσον ασκούν προδήλως οικονομικές δραστηριότητες και

---

¹⁰ Υπόθεση C-41/90, *Höfner & Elser v. Macrotron*, [1991] ECR I-1979; Υπόθεση C-67/96 *Albany International BV* 21.9.1999; Υπόθεση 170/83, *Hydrotherm v. Compact*, [1984] ECR 2999.

¹¹ ΔΕΚ με αριθμ. C-118/85 *Commission v. Italy* [1987] Συλλ. Νομολ. 2599, παρ. 7, και C-35/96 *Commission v. Italy (CNSD)* [1998] Συλλ. Νομολ. I-03851 [εκτελωνιστές - Εθνικό Συμβούλιο Εκτελωνιστών Ιταλίας], παρ. 36, C-41/90 *Höfner and Elser v. Macrotron* [1991] Συλλ. Νομολ. I -1979, παρ. 21 [Δημόσια Υπηρεσία Ευρέσεως Εργασίας], C-244/94 *Federation Francaise des Societes d'Assurance* [1995], Συλλ. Νομολ. I-4013, παρ. 14 [Μη κερδοσκοπικός οργανισμός διαχείρισης ασφαλιστικού συστήματος].

ως εκ τούτου αποτελούν επιχειρήσεις για τους σκοπούς του δικαίου του ανταγωνισμού.

Υπό το πρίσμα των ισχυρισμών της καταγγελίας, η Επιτροπή επικέντρωσε την προσοχή της στις πρόνοιες του άρθρου 6(1) του Νόμου. Η απαγορευτική διάταξη του εν λόγω άρθρου προϋποθέτει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, και β) η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας αυτής θέσης. Δεδομένου ότι καθοριστικό παράγοντα για την διαπίστωση ή μη της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης αποτελεί η οριοθέτηση της σχετικής αγοράς, η Επιτροπή προέβηκε κατωτέρω σε εξέταση της σχετικής αγοράς στη βάση των δεδομένων της υπό κρίση υπόθεσης.

7. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η εξέταση μιας αγοράς προϋποθέτει τον προσδιορισμό της ως προς τα προϊόντα ή/και τις υπηρεσίες στα οποία αφορά σε συνάρτηση με τη γεωγραφική διάσταση της.

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον Ορισμό της Σχετικής Αγοράς¹², «Με τον ορισμό της αγοράς προσδιορίζονται τα όρια εντός των οποίων ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων. Ο ορισμός αυτός επιτρέπει τον καθορισμό του πλαισίου εντός του οποίου η Επιτροπή εφαρμόζει την κοινοτική πολιτική ανταγωνισμού. Βασικός στόχος του είναι ο συστηματικός εντοπισμός των περιορισμών τους οποίους υφίσταται ο ανταγωνισμός στον οποίο υπόκεινται οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Ο ορισμός μιας αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα όσο και τη γεωγραφική διάσταση της, έχει ως στόχο τον προσδιορισμό των πραγματικών ανταγωνιστών, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός. Από την άποψη αυτή, ο ορισμός της αγοράς καθιστά δυνατό, μεταξύ άλλων, να υπολογιστούν τα μερίδια αγοράς, τα οποία προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τη δύναμη στην αγορά για την αξιολόγηση μιας δεσπόζουσας θέσης ή για την εφαρμογή του άρθρου 85.»

---

¹² 97/C 372/03, σημείο 2.

7.1 Σχετική αγορά Προϊόντων/Υπηρεσιών

Η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατόν να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται.

Η χρήση ενός προϊόντος ή μίας υπηρεσίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά του προϊόντος ή της υπηρεσίας και ως εκ τούτου το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον ίδιο σκοπό δύνανται να θεωρηθούν ως εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν από τον τελικό χρήστη.

Επιπρόσθετα, η διαφορά στην τιμή μεταξύ διαφορετικών προϊόντων ή υπηρεσιών δεν τα κατατάσσει αυτόματα σε διαφορετική αγορά, κυρίως εάν η αντίδραση των τελικών χρηστών σε περίπτωση αύξησης της τιμής είναι να τα θεωρήσουν ως υποκατάστατα. Παράλληλα, κατά την εξέταση της πιθανότητας υποκατάστασης τους θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το πιθανό κόστος (ή άλλα εμπόδια) μεταστροφής σε άλλο προϊόν ή υπηρεσία, το οποίο εάν είναι σημαντικό δύναται να εμποδίζει τη θεώρηση του εναλλακτικού προϊόντος ή υπηρεσίας ως υποκατάστατων¹³.

Διευκρινίζεται ότι ο ορισμός της σχετικής αγοράς που παρατίθεται κατωτέρω αφορά αποκλειστικά στην πιο κάτω περιγραφόμενη παράβαση.

Παστερίωση, εμφιάλωση και προμήθεια φρέσκου αιγινού γάλακτος

Όπως προκύπτει από την υπάρχουσα νομολογία επί του θέματος, για την οριοθέτηση της υπό αναφορά σχετικής αγοράς λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες οι οποίοι καθορίζουν την επιλογή του τύπου γάλακτος από τους καταναλωτές:

- (i) η προτίμηση αναφορικά με τη γεύση,¹⁴
- (ii) οι ιδιότητες - σύσταση του προϊόντος,
- (iii) η πρακτικότητα, την οποία προσφέρει η διάρκεια ζωής των διαφόρων τύπων γάλακτος και

¹³ Βλ. την Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 322/81 *Michelin κατά Επιτροπής*, Συλλογή Νομολογίας Δικαστηρίου 1983, σελ.3461 – την Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-62/86 *Akzo κατά Επιτροπής*, Συλλογή Νομολογίας του Δικαστηρίου 1991, σελ. I-3359 και την Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-333/94 *Tetra Pak κατά Επιτροπής*, Συλλογή Νομολογίας του Δικαστηρίου 1996, σελ. I-5951.

¹⁴ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού υπ' αριθμ. 369/V/2007.

- (iv) η προτίμηση ανάλογα με τον τρόπο παραγωγής, δηλαδή μεταξύ προϊόντων που έχουν παραχθεί με βιολογικές μεθόδους και αυτών που έχουν παραχθεί με μη βιολογικές (συμβατικές).

Ειδικότερα, σύμφωνα με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *Friesland Foods/Campina*¹⁵, η σχετική αγορά για τα βασικά γαλακτοκομικά προϊόντα είναι αναγκαίο να διακριθεί μεταξύ φρέσκων και μακράς διάρκειας ενώ μπορεί να γίνει μία ακόμα περαιτέρω διάκριση, μεταξύ προϊόντων βιολογικής και μη βιολογικής παραγωγής.

Σύμφωνα επίσης με την απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού υπ' αριθμό 373/VI/2007, «οι διαφοροποιήσεις των τύπων γάλακτος προσδιορίζονται από τη μέθοδο θερμικής επεξεργασίας, που ακολουθείται, ανάλογα με την επιδιωκόμενη διάρκεια ζωής. Όσο μεγαλύτερη είναι η θερμική επεξεργασία, τόσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια ζωής, αλλά και η διαφοροποίηση στη γεύση. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, ο ευρύτερος κλάδος του γάλακτος περιλαμβάνει τους υποκλάδους:

α. Φρέσκο παστεριωμένο: Γάλα, που έχει υποστεί θερμική επεξεργασία στους 71,7°C τουλάχιστον για 15 δευτερόλεπτα ή ισοδύναμο συνδυασμό με το ίδιο αποτέλεσμα και έχει πενήνήμερη διάρκεια συντήρησης εντός ψυγείου.

β. Υψηλής παστερίωσης: Γάλα που έχει υποστεί θερμική επεξεργασία με έκθεση στους 85°C-127°C (συνήθως έχει υποστεί θερμική επεξεργασία στους 125°C για τουλάχιστον δύο δευτερόλεπτα) και είναι δυνατή η συντήρηση του στο ψυγείο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (21-40 ημέρες και 4 ημέρες μετά το άνοιγμα).

γ. Μακράς διάρκειας: Γάλα, που έχει υποστεί βραχυχρόνια εφαρμογή υψηλής θερμοκρασίας (τουλάχιστον στους 135°C επί τουλάχιστον ένα δευτερόλεπτο), διατηρείται και εκτός ψυγείου και η διάρκεια συντήρησης του είναι τουλάχιστον ένας μήνας.

δ. Συμπυκνωμένο: Η κατηγορία περιλαμβάνει το γάλα εβαπορέ (κοινό και τροποποιημένο), το οποίο έχει υποστεί συμπύκνωση με ή χωρίς μείωση των λιπαρών του και το συμπυκνωμένο ζαχαρούχο, το οποίο έχει υποστεί συμπύκνωση και κορεσμό με ζάχαρη.»

Ως προς τη δυνατότητα υποκατάστασης του φρέσκου γάλακτος με αυτά που υπάγονται στις άλλες κατηγορίες, παρατηρείται ότι στην απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού 515/VI/2011 αναφέρθηκαν τα ακόλουθα: «Το σύνολο των

¹⁵ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση COMP/M.5046 – *Friesland Foods/Campina*, της 17.12.2008.

ανταγωνιστών (γαλακτοβιομηχανίες) και η συντριπτική πλειοψηφία των πελατών (αλυσίδες σούπερ μάρκετ) απάντησαν στα ερωτηματολόγια της έρευνας ότι οι κατηγορίες φρέσκων γαλακτοκομικών προϊόντων διαφοροποιούνται από τις κατηγορίες γαλακτοκομικών προϊόντων μακράς διάρκειας, βάσει της μεθόδου επεξεργασίας, των φυσικών και οργανοληπτικών συστατικών, της διάρκειας ζωής, καθώς και της τιμής τους. Πράγματι, η έρευνα της υπηρεσίας εντοπίστηκε ιδίως στη διάκριση μεταξύ φρέσκου γάλακτος και γάλακτος υψηλής παστερίωσης, καθώς τα γάλατα μακράς διάρκειας και τα συμπυκνωμένα θεωρούνται ως 'γάλατα ραφιού ή εκτός ψυγείου' και διαχωρίζονται, έτσι, σαφώς στην αντίληψη του καταναλωτή από το φρέσκο γάλα και το γάλα υψηλής παστερίωσης.

Καθοριστικός παράγοντας της ζήτησης για τον προσδιορισμό της εναλλαξιμότητας μεταξύ των κατηγοριών λευκού γάλακτος αποτελεί η διάρκεια συντήρησης και οι προτιμήσεις των καταναλωτών. Ειδικότερα, όσον αφορά τη διάρκεια συντήρησης, βάσει του άρθρου 1 του Π.Δ. 115/9.6.1999 'Κτηνιατρικός Υγειονομικός Έλεγχος Γάλακτος', μόνο στη συσκευασία του προϊόντος φρέσκο παστεριωμένο γάλα, μπορεί να αναγράφεται η ένδειξη 'φρέσκο' [...] Σε καμία από τις υπόλοιπες κατηγορίες γάλακτος, όπως ορίζει ο εν λόγω Κώδικας (δηλ. γάλα UHT, γάλα υψηλής παστερίωσης, γάλα κατάψυξης, σκευάσματα γάλακτος, διατηρημένα γάλατα – μερικά ή ολικά αφυδατωμένα) δεν επιτρέπεται η αναγραφή της επισήμανσης 'φρέσκο'. Η σχετική επισήμανση, συνεπεία των σχετικών ρυθμίσεων, διατηρεί τη σημασία της στη συνείδηση του καταναλωτή, και επηρεάζει τις προτιμήσεις του – παρά τις ενδείξεις ότι καταναλωτές που προτιμούν προϊόντα φρέσκου γάλακτος θεωρούν ως κοντινότερα υποκατάστατα τα προϊόντα γάλακτος υψηλής παστερίωσης (ως πλησιέστερα στη διάρκεια συντήρησης του φρέσκου), κατά τρόπο που να μπορεί σταδιακά να διαμορφωθεί μια αγορά 'γάλακτος ψυγείου' (η οποία θα περιλαμβάνει το φρέσκο γάλα και το γάλα υψηλής παστερίωσης), βάσει αλυσιδωτής υποκατάστασης.

Υφίσταται, επίσης, διαφοροποίηση και ως προς τον 'τυπικό καταναλωτή', καθώς η αγορά υψηλής παστερίωσης απευθύνεται σε καταναλωτές που δεν πίνουν γάλα σε καθημερινή βάση, οι οποίοι επιθυμούν να καλύψουν τις ανάγκες της εβδομάδας με ένα προϊόν που προμηθεύεται εύκολα. Αντιθέτως, το φρέσκο γάλα αγοράζεται κυρίως από άτομα που καταναλώνουν γάλα καθημερινά, όπως είναι οι οικογένειες με παιδιά.»

Σύμφωνα με την ρηθείσα απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, από τις εκτιμήσεις της σταυροειδούς ελαστικότητας της ζήτησης μεταξύ φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος και γάλακτος υψηλής παστερίωσης, συνάγεται ότι τα προϊόντα αυτά δεν θεωρούνται υποκατάστατα. «Το ίδιο συμπέρασμα προκύπτει και

με βάση την ανάλυση συνολοκλήρωσης (*cointegration analysis*). Αν δύο προϊόντα είναι συνολοκληρωμένα (*cointegrated*), υπάρχει μια πραγματική ή διαρθρωτική σχέση μεταξύ τους, όπως όταν τα δύο προϊόντα θεωρούνται εναλλάξιμα ή στενά υποκατάστατα και, επομένως, η τιμή του ενός αποτελεί ισχυρό ανταγωνιστικό περιορισμό στην τιμή του άλλου. Ο έλεγχος συνολοκλήρωσης στην εξεταζόμενη υπόθεση έγινε τόσο στο επίπεδο της συνολικής αγοράς, όσο και στα ζεύγη προϊόντων φρέσκου – υψηλής παστερίωσης και φρέσκου – συμπυκνωμένου γάλακτος. Τα εμπειρικά αποτελέσματα συνολοκλήρωσης δείχνουν ότι τα προϊόντα δεν είναι συνολοκληρωμένα, γεγονός που ενισχύει την εκτίμηση ότι δεν ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά προϊόντος.»

Ως προς τον διαχωρισμό μεταξύ τύπων γάλακτος, σε παλαιότερες αποφάσεις της η Επιτροπή είχε αποφανθεί ότι, «το αγελαδινό γάλα είναι η πρώτη ύλη για την παρασκευή συγκεκριμένων γαλακτοκομικών προϊόντων όπως το χαλούμι, γιαούρτι και αναρή και ως προς το σκοπό χρήσης της δεν θεωρείται ότι μπορεί να υποκατασταθεί λόγω της ιδιαιτερότητας της γεύσης του και των φυσικών του ιδιοτήτων, από το αιγοπρόβειο ή το πρόβειο γάλα. Επίσης, ως προς τον τρόπο επεξεργασίας του, αυτός διαφέρει από τον τρόπο επεξεργασίας του αιγοπρόβειου ή πρόβειου γάλακτος.» Επίσης, η Επιτροπή στην υπό αναφορά απόφασή της έκρινε ότι η χονδρική προμήθεια νωπού γάλακτος συνιστά διακριτή αγορά σε σχέση με τα άλλα είδη γάλακτος και τα άλλα στάδια της αγοράς¹⁶.

Επιπρόσθετα, στην απόφασή της *Λανίτης ν. ΠΟΑ* αρ. 35/2013, η Επιτροπή είχε αναφέρει τα ακόλουθα: «Το νωπό αγελαδινό γάλα παράγεται σε κτηνοτροφικές μονάδες. Η αγορά της διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος απευθύνεται σε εξειδικευμένους πελάτες, ήτοι τις γαλακτοβιομηχανίες, περιλαμβανομένων και των μικρότερων γαλακτοκομείων, τα οποία με τη σειρά τους χρησιμοποιούν το προϊόν αυτό για να παρασκευάσουν το τελικό προϊόν που προσφέρουν στους τελικούς καταναλωτές [...]

Η διάκριση του νωπού γάλακτος σε αγελαδινό, πρόβειο ή αιγινό δεν είναι άνευ σημασίας, καθότι οι άμεσοι καταναλωτές, δηλαδή γαλακτοβιομηχανίες και γαλακτοκομεία, εξειδικεύονται στην παρασκευή συγκεκριμένων προϊόντων για τα οποία έχει σημασία η χρήση του ενός ή του άλλου είδους γάλακτος, λόγω διαφορών στα φυσικά χαρακτηριστικά και συστατικά κάθε είδους γάλακτος, που καθιστά έκαστο εξ' αυτών ως μη εναλλάξιμο προϊόν.»

---

¹⁶ R.A. Vougiouklakis Ltd εναντίον Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ - Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του ΠΟΑ Δημόσια Λτδ, απόφαση υπ' αριθμ. 42/2014.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι προτιμήσεις των καταναλωτών όσον αφορά στο φρέσκο γάλα βασίζονται σε τέσσερις παράγοντες, ήτοι: στη διάρκεια ζωής, στη γεύση, στις ιδιότητες και στο κατά πόσο πρόκειται για βιολογικό ή συμβατικό προϊόν.

Επομένως, όσον αφορά στην τελευταία αυτή παράμετρο και σύμφωνα με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην προαναφερόμενη υπόθεση *Friesland Foods/Campina*, διαπιστώνεται ότι από την πλευρά της προσφοράς, το νωπό γάλα βιολογικής παραγωγής και το συμβατικό νωπό γάλα δεν μπορούν να υποκατασταθούν μεταξύ τους από τους μεταποιητές γάλακτος.

Πέραν τούτου, φαίνεται ότι ούτε και από την πλευρά της ζήτησης υπάρχει υποκατάσταση μεταξύ των δύο, δηλαδή μεταξύ βιολογικού και συμβατικού γάλακτος, εφόσον ο καταναλωτής ο οποίος έχει προτίμηση στο βιολογικό γάλα δεδομένου του αυθεντικού τρόπου παραγωγής του (βιολογικές τροφές για σίτιση των ζώων και άλλα κριτήρια βάσει των οποίων το γάλα δύναται να πιστοποιηθεί ως βιολογικό) δεν ενδέχεται να στραφεί σε συμβατικό προϊόν σε περίπτωση που δεν βρίσκει το προϊόν της αρεσκείας του.

Όσον αφορά τη δυνατότητα υποκατάστασης με συμβατικό γάλα λόγω αύξησης της τιμής του προϊόντος προτίμησης του, και πάλι κρίνεται ότι ο καταναλωτής βιολογικού γάλακτος πιθανότατα δεν θα στραφεί σε συμβατικό γάλα καθότι ούτως ή άλλως τα βιολογικά προϊόντα εν γένει είναι ήδη ακριβότερα από τα συμβατικά, επομένως η τιμή δεν φαίνεται να συμβάλλει ως κριτήριο επιλογής του καταναλωτή των βιολογικών προϊόντων.

Στις γραπτές θέσεις της η καταγγελλόμενη προέβαλε τον ισχυρισμό ότι η εκ πρώτης όψεως διαπίστωση της Επιτροπής περί του καθορισμού της σχετικής αγοράς ήταν εσφαλμένη καθότι δεν έλαβε υπόψη την δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς ενώ, επιπρόσθετα, λανθασμένα έγινε διάκριση μεταξύ βιολογικού και μη βιολογικού προϊόντος.

Η Επιτροπή, σε σχέση με την πιο πάνω θέση των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης, σημειώνει το ακόλουθο απόσπασμα από την προαναφερόμενη απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *Friesland Foods / Campina*:¹⁷

«On the demand side, the market investigation has confirmed that, for milk processors, organic raw milk and conventional raw milk are not substitutable. The processing of organic raw milk must be strictly separated from the processing of conventional raw milk. Whilst conventional raw milk may not be used in the

---

¹⁷ *Supra*, υποσ. 15.

production of organic dairy products, the reverse can be true. However, given the price differences between both types of raw milk mentioned above, it is economically unattractive to use organic raw milk to produce non-organic dairy products. On the supply side, organic dairy farmers have no incentives to switch to conventional raw milk production, given the price premium they obtain and the investments they have made to produce organic raw milk. On the other hand, switching to organic raw milk production is an option for a conventional dairy farmer but it requires significant investments in grasslands (more extensive use) and, on average, a 2-year transition period. Therefore, it is concluded that the procurement of conventional raw milk and the procurement of organic raw milk constitute separate product markets». (Η υπογράμμιση είναι της Επιτροπής)

Επιπρόσθετα, στην υπόθεση *ARLA FOODS/ MILK LINK*¹⁸ αναφέρθηκαν τα ακόλουθα σχετικά: «*The market investigation indicates that organic and conventional raw milk do not belong to the same relevant product market, since the vast majority of dairy processors indicated that consumers do not view conventional raw milk and organic raw milk as substitutable, there are significant price differences between organic and conventional raw milk, and switching from the production of conventional raw milk to organic raw milk requires significant investments and changes in farming practices*».¹⁹

Υπό το φως της νομολογίας που παρατίθεται ανωτέρω, η Επιτροπή κρίνει πως η σχετική αγορά παστερίωσης και εμφιάλωσης του βιολογικού γάλακτος διαχωρίζεται από αυτήν του συμβατικού. Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, τόσο οι παστεριωτές (*processors*) όσο και οι καταναλωτές (*consumers*) δεν θεωρούν το συμβατικό νωπό γάλα ως υποκατάστατο του βιολογικού. Όσον αφορά στη διαδικασία παστερίωσης του νωπού βιολογικού γάλακτος, αυτή πρέπει να είναι αυστηρά διαχωρισμένη από την αντίστοιχη διαδικασία που ακολουθείται για το συμβατικό νωπό γάλα. Σημειώνεται επιπρόσθετα ότι το συμβατικό νωπό γάλα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή βιολογικών γαλακτοκομικών προϊόντων.

Στις γραπτές τους θέσεις, οι εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης, αναφερόμενοι στους παράγοντες που όπως υποστήριξαν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον ορισμό της σχετικής αγοράς, παρέθεσαν επιπρόσθετα απόσπασμα από την απόφαση της Επιτροπής υπ αρ. 25/2013,²⁰ ενώ αναφέρθηκαν σχετικά και στην απόφαση της

---

¹⁸ Υπόθεση *COMP/M.6611*.

¹⁹ «*Replies to questions 11, 12 and 13 of the Commission's request for information pursuant to Article 11 of Council Regulation (EC) No 139/2004 addressed to Milk and Dairy Products Competitors (Q. 1), dated 14 August 2012*».

²⁰ Καταγγελία της εταιρείας *Sigint Solutions Ltd* εναντίον του Πανεπιστημίου Κύπρου, ημερ.29/3/2013.

Ελληνικής Επιτροπής υπ αρ. 373/V/2007²¹ από την οποία παρατέθηκε το ακόλουθο απόσπασμα:

«Η αγορά του σοκολατούχου γάλακτος αποτελεί διακριτή αγορά από αυτήν του λευκού. Τα σοκολατούχα γάλατα διατίθενται σε μορφή παστεριωμένου, υψηλής παστερίωσης, και μακράς διάρκειας. Ωστόσο, οι κατηγορίες αυτές δεν αποτελούν διακριτές σχετικές αγορές, καθώς δεν διαφέρουν μεταξύ τους στα χαρακτηριστικά τους και στη σκοπούμενη χρήση τους, αφού καταναλώνονται ως ειδικά και συμπληρωματικά προϊόντα από ορισμένες κατηγορίες καταναλωτών (παιδιά, νέοι, άτομα, που δεν μπορούν να πιούν γάλα με την κανονική του μορφή κ.λπ.).»

Καταλήγοντας, ανέφερε πως με βάση την νομολογία που παρατέθηκε, διαπιστώνεται πως «σε αντίθεση με την απόφαση *Friesland Foods / Campina*, καμία διάκριση δεν γίνεται μεταξύ των φρέσκων γαλακτοκομικών προϊόντων, εν προκειμένω του παστεριωμένου φρέσκου σοκολατούχου γάλακτος από το παστεριωμένο σοκολατούχο γάλα υψηλής παστερίωσης ή/και μακράς διάρκειας».

Η Επιτροπή, αναφορικά με την πιο πάνω θέση επισημαίνει ότι στην εν λόγω απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής²², η αναφορά περί μη διάκρισης μεταξύ φρέσκου, υψηλής παστερίωσης, και μακράς διάρκειας γάλακτος αφορούσε μόνο στο σοκολατούχο γάλα εξαιτίας ακριβώς του ότι, όπως λέχθηκε, «η αγορά του σοκολατούχου γάλακτος αποτελεί διακριτή αγορά από αυτήν του λευκού».

Επιπρόσθετα, στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *ARLA/ HANSA*,²³ αναφέρθηκαν τα ακόλουθα σημαντικά: «*The investigation basically confirmed that a distinction should be made between fresh and longlife dairy products. Moreover, a further separation within fresh dairy into the fresh milk, fresh buttermilk, plain yoghurt, value added yoghurt, fresh cream, quark and fresh flavoured dairy drinks has largely been confirmed.* ».

Στο πλαίσιο που διαμορφώνεται από την ως άνω νομολογία, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι τα γαλακτοκομικά προϊόντα δύνανται να διακριθούν με βάση τις ακόλουθες παραμέτρους: (α) κατά πόσο αποτελούν φρέσκα, υψηλής παστερίωσης ή μακράς διάρκειας προϊόντα, (β) τη γεύση και τις ιδιότητες τους, (γ) τη χρήση για την οποία προορίζονται, και (δ) κατά πόσο αποτελούν βιολογικά ή συμβατικά προϊόντα.

Λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο της καταγγελίας και συγκεκριμένα το τμήμα αυτής που αφορά στην άρνηση προμήθειας του αιγινού γάλακτος από την *Detelina*

---

²¹ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού υπ' αριθμ. 373/V/2007.

²² *Ibid.*

²³ Υπόθεση *COMP/M.6119*.

προς την Palmerco, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, η Επιτροπή ομόφωνα διαπιστώνει ότι η σχετική αγορά προϊόντος είναι η αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου, μη βιολογικού (συμβατικού) αιγινού γάλακτος.

7.2 Σχετική Γεωγραφική Αγορά

Σύμφωνα με τον ορισμό που δίδεται στην παράγραφο 8 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής²⁴ «*Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια και αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.*»

Η Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει αποφανθεί²⁵ ότι, «*η γεωγραφική αγορά στις σχετικές αγορές γαλακτοκομικών ως τελικών προϊόντων είναι εθνική, όπου εκτείνεται το δίκτυο και αναπτύσσεται η δραστηριότητα των ελεγχόμενων εταιρειών και όπου αυτές αντιμετωπίζουν, υπό ομοιόμορφες συνθήκες, ανταγωνισμό από άλλες εταιρείες, που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο κλάδο των γαλακτοκομικών.*»

Σε παλαιότερες αποφάσεις της, η Επιτροπή²⁶ έχει αποφανθεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά, τόσο για την αγορά του νωπού γάλακτος εν γένει, όσο και για τις επιμέρους διακριτές αγορές αυτής, θα πρέπει να θεωρηθεί το σύνολο της Κυπριακής επικράτειας, όπου εκτείνεται το δίκτυο και αναπτύσσεται η δραστηριότητα των μερών και όπου αυτά αντιμετωπίζουν, υπό ομοιόμορφες συνθήκες, ανταγωνισμό από άλλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, εισαγωγή και τυποποίηση γάλακτος.

Η Επιτροπή υιοθετώντας την προαναφερόμενη νομολογία, ομόφωνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου παστεριωμένου αιγινού γάλακτος πραγματοποιείται σε εθνικό επίπεδο.

---

²⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά στον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού - Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 372 της 09/12/1997 σ. 0005 – 0013.

²⁵ Απόφαση ΕΠΑΝΤ υπ' αριθμ 369/V/2007.

²⁶ Απόφαση ΕΠΑ υπ' αριθμ 19/2012: Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων των εταιρειών Pittas Diaries Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ· Απόφαση ΕΠΑ υπ' αριθμ. 42/2014: Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(Ι)2008.

7.3 Κατ' ισχυρισμό παραβάσεις του Νόμου στην καταγγελία

Η Επιτροπή καταρχάς σημειώνει τις διατάξεις του άρθρου 6(1) του Νόμου οι οποίες προβλέπουν τα κάτωθι:

«Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –

- (α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής.*
- (β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών.*
- (γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση.*
- (δ) την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών».*

Συνεπώς, η ως άνω απαγορευτική διάταξη προϋποθέτει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, και β) η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας αυτής θέσης

Η Επιτροπή στη συνέχεια προχωρεί στην εξέταση των ισχυρισμών της καταγγέλλουσας για παραβάσεις των άρθρων 6(1)(α), 6(1)(β) και 6(2) του Νόμου:

7.4 Άρθρο 6 του Νόμου

(i) Δεσπόζουσα θέση - Άρθρο 6(1) του Νόμου

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου «δεσπόζουσα θέση», αναφορικά με επιχείρηση, σημαίνει τη θέση οικονομικής δύναμης που απολαμβάνει η επιχείρηση που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές.

Σύμφωνα με την νομολογικά κρατούσα άποψη, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης προϋποθέτει καταρχάς ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς από πλευράς της εξεταζόμενης

επιχείρησης και εν συνεχεία την πραγματική δυνατότητα μονομερούς επηρεασμού των όρων της αγοράς, αυτό δηλαδή που η νομολογία του ΔΕΕ έχει διατυπώσει ως δυνατότητα παρεμπόδισης ενός αποτελεσματικού ανταγωνισμού²⁷.

Στην υπόθεση *Continental Can*²⁸, το δικαστήριο ερμήνευσε τη δεσπόζουσα θέση ως τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να λειτουργεί με πλήρη ανεξαρτησία στην αγορά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της, τη συμπεριφορά άλλων ανταγωνιστών. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση έχουν την ιδιαίτερη ευθύνη να μην θέτουν σε κίνδυνο με τη συμπεριφορά τους τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό²⁹.

Συνεπώς, δεσπόζουσα θέση κατέχει η επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομική δύναμη, τέτοια, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές. Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μπορεί να απορρέει από τον συνδυασμό διαφόρων παραγόντων οι οποίοι από μόνοι τους δεν αποτελούν απαραίτητα επαρκή ένδειξη για την ύπαρξη της, αλλά κατόπιν συνδυασμού μεταξύ τους είναι δυνατό να οδηγούν στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσης. Τέτοιοι παράγοντες είναι «η ύπαρξη ανταγωνιστών, τα μερίδια αγοράς, το ύψος των διαθέσιμων οικονομικών μέσων, το προβάδισμα από άποψη τεχνολογικής εξέλιξης και σχετικής εμπειρίας, η εξασφάλιση των πρώτων υλών με κάθετη ολοκλήρωση της επιχείρησης, η ανυπαρξία εναλλακτικού ανταγωνισμού και οι φραγμοί εισόδου νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά³⁰».

Συνακόλουθα, η κατοχή ενός σημαντικά μεγάλου μεριδίου αγοράς από συγκεκριμένη επιχείρηση ενδέχεται να αποτελεί σοβαρή ένδειξη, η οποία όμως δεν αποδεικνύει άνευ ετέρου την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, αν δεν συνεξεταστεί με τα υπόλοιπα δεδομένα³¹. Ενδεικτικά, μερίδιο αγοράς άνω του 75% θεωρείται *per se* δεσπόζουσα θέση,³² κάτω του 10% ανυπαρξία δεσπόζουσας θέσης,³³ μεταξύ 20%-40% είναι

²⁷ Υπόθεση 85/76, *Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461. Υπόθεση 27/76, *United Brands*, Συλλ. Νομολ. 1978, 207.

²⁸ *Euroemballage Corpa and Continental Can Co Inc. v Commission*: 6/72, EE L 7/8-1-1972.

²⁹ T-301/04 *Clearstream* [2009].

³⁰ Κοτσίρης, Λ. (2011) *Δίκαιο Ανταγωνισμού, Αθέμιτου και Ελεύθερου*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα. Σελ. 514.

³¹ Συνεκδ. υποθ. T-24/93, T25/93, T26/93 and T28/93, *Compagnie maritime belge transports SA and Compagnie maritime belge SA, Darfa-Lines A/S, Deutsche Afrika-Linien GmbH & Co and Nedloyd Lijnen BV v. Commission of the European Communities*

³² Υπόθεση ΔΕΕ 85/76 *Hoffman – La Roche*, [1979] ECR 461, [1979] 3 CMLR 211.

³³ Υπόθεση 26/76 *Metro SB-Großmärkte GmbH & Co. KG v Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, ECR 1977, P. 01875

ασαφές κατά πόσο τίθεται ζήτημα δεσπόζουσας θέσης (grey zone)³⁴ και από 50% και πάνω υφίσταται κατά μαχητό τεκμήριο δεσπόζουσα θέση.³⁵

Όπως επισημάνθηκε στην απόφαση *Hoffmann- La Roche*, μία επιχείρηση που διαθέτει πολύ υψηλό μερίδιο αγοράς για αρκετό χρονικό διάστημα βρίσκεται, λόγω του μεριδίου αυτού, σε κατάσταση ισχύος, που την καθιστά υποχρεωτικό συνέταιρο και της εξασφαλίζει την ελευθερία συμπεριφοράς (*freedom of action*) έναντι των ανταγωνιστών, γεγονός που χαρακτηρίζει μια επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση³⁶. Αντίθετα, όταν επιχείρηση δεν κατέχει μονοπωλιακή θέση στην αγορά αλλά κατέχει ένα ποσοστό της τάξεως του 40-50% (μερίδιο αγοράς), θεωρείται ότι αποτελεί μία αξιόπιστη αλλά όχι επαρκή ένδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης και, επομένως, απαιτείται να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες, προκειμένου να θεμελιωθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης.³⁷

Στην περίπτωση που η υπόλοιπη αγορά είναι κατακερματισμένη σε πληθώρα ανταγωνιστών, τότε, ακόμα και με σχετικά μικρό ποσοστό αγοράς, μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως δεσπόζουσα, αφού κανένας εκ των ανταγωνιστών δεν κατέχει μερίδιο αγοράς αρκετό, ώστε να συνιστά απειλή για τη δεσπόζουσα επιχείρηση.³⁸ Συγκεκριμένα, στην υπόθεση *United Brands* θεωρήθηκε ότι επιχείρηση που διέθετε ποσοστό 45% κατείχε δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά καθότι, μεταξύ άλλων, είχε σχεδόν διπλάσιο ποσοστό από τον πλησιέστερο ανταγωνιστή της. Επίσης, στην υπόθεση *Michelin*³⁹ θεωρήθηκε ότι το ποσοστό 57- 65%, που κατείχε η εν λόγω εταιρεία στη σχετική αγορά ήταν αρκετό για τη θεμελίωση δεσπόζουσας θέσης δεδομένου, μεταξύ άλλων, του γεγονότος ότι οι ανταγωνιστές της διέθεταν καθένας ποσοστά 4-8% της σχετικής αγοράς.

Σύμφωνα επομένως με τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ που παρατίθεται ανωτέρω, πολύ υψηλά μερίδια αγοράς, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, είναι αρκετά για την απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης, ενώ όπου το μερίδιο αγοράς είναι μικρότερο του 50%, είναι πιθανό να διαπιστωθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη τη διάρθρωση της αγοράς και τα μερίδια των επιχειρήσεων/ανταγωνιστών.

³⁴ Υπόθεση 27/76 *United Brands v Commission* [1978] ECR 207, [1978] 1 CMLR 429

³⁵ Υπόθεση 62/86 *AKZO Chemie B.V.* [1991] I-3359.

³⁶ Υπόθεση 85/76, *Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461

³⁷ C-62/86, *Akzo Chemie κατά Επιτροπής*, παρ. 60-61.

³⁸ Υπόθεση 27/76 *United Brands Company and United Brands Continental BV v Commission* [1978] ECR 207, σκ. 111.

³⁹ Υπόθεση C-322/81, *Michelin v. Commission*, [1983] ECR 3461, παρ.52, 59. Ομοίως και σε T-219/99, *British Airways κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής*, παρ.210-211.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΕΕ αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο μια επιχείρηση να κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μία αγορά με μερίδιο μικρότερο του 50%.⁴⁰ Σημειώνεται ότι, το μικρότερο μερίδιο αγοράς που κρίθηκε σε απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κατοχή δεσπόζουσας θέσης από επιχείρηση, για σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ (αντίστοιχο του άρθρου 6(1) του Νόμου), ήταν 39.7%,⁴¹ αφού λήφθηκαν υπόψη και συνεκτιμήθηκαν οι προαναφερόμενοι παράγοντες.

Υπό το φως της ως άνω νομολογίας, η Επιτροπή προχώρησε στην εξέταση της σχετικής αγοράς παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή μη δεσπόζουσας θέσης σε αυτή από την καταγγελλόμενη.

(ii) Δεσπόζουσα Θέση στην αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέθεσαν τα δύο μέρη, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, δηλαδή μεταξύ των ετών 2011 και 2015, στην Κύπρο δραστηριοποιούνταν στην αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου γάλακτος οι εταιρείες {...}, {...}, {...} και η *Detelina*. Διευκρινίζεται ότι μία πέμπτη εταιρεία, η γαλακτοβιομηχανία {...}, ξεκίνησε να δραστηριοποιείται στον τομέα της παραγωγής φρέσκου παστεριωμένου γάλακτος στις αρχές του 2015, δηλαδή κατά το χρόνο τερματισμού της συνεργασίας των εταιρειών Palmerco - *Detelina*, και επομένως εκπίπτει από τη σφαίρα εξέτασης για σκοπούς της παρούσας υπόθεσης.

Από τις προαναφερόμενες εταιρείες μόνο η {...} και η καταγγελλόμενη *Detelina* δραστηριοποιούνταν στην παστερίωση και εμφιάλωση φρέσκου αιγινού γάλακτος. Περαιτέρω επισημαίνεται ότι ορισμένες εταιρείες προέβαιναν στην εισαγωγή αιγινού γάλακτος (είτε υψηλής παστερίωσης είτε μακράς διάρκειας) στην Κύπρο, όπως η εταιρεία {...} που εισήγαγε το Ελληνικό κατσικίσιο γάλα {...} και η εταιρεία {...} που εισήγαγε το βιολογικό κατσικίσιο γάλα {...}, το οποίο όμως δεν ήταν φρέσκο αλλά μακράς διάρκειας.

Ως εκ των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο στην Κυπριακή αγορά δύο μόνο εταιρείες ασχολούνταν με την παστερίωση και εμφιάλωση φρέσκου παστεριωμένου αιγινού γάλακτος, ήτοι η *Detelina*, η οποία παστερίωνε και εμφιάλωνε για λογαριασμό της Palmerco το αιγινό γάλα *Zefkis Dairies*, και η {...} η οποία παρήγαγε φρέσκο βιολογικό αιγινό γάλα. Εντούτοις, σύμφωνα με όσα

⁴⁰ Υπόθεση C-250/92, *Gottrup Klim v. KLG* [1994], ECR I-5641, [1996] 4 CMLR 191.

⁴¹ Υπόθεση T-219/99, *British Airways v. Commission* [2003], ECR II-5917, [2004] 4 CMLR 1008

παρατίθενται ανωτέρω στο πλαίσιο εξέτασης της σχετικής αγοράς, θα πρέπει να γίνει διαχωρισμός μεταξύ των δύο εταιρειών στη βάση του ότι η πρώτη δραστηριοποιείται στον τομέα του φρέσκου συμβατικού αιγινού γάλακτος ενώ η δεύτερη στον τομέα του φρέσκου αιγινού γάλακτος βιολογικής παραγωγής.

Οι νομικοί εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης, στις γραπτές τους θέσεις, ισχυρίστηκαν, μεταξύ άλλων, πως η Detelina δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση στην σχετική αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος, καθότι δεν είχε πρόσβαση στη βασική πρώτη ύλη αλλά ούτε και δικό της δίκτυο διανομής, ενώ αναφέρθηκαν εκ νέου στο ζήτημα της υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς, υποστηρίζοντας πως η καταγγελλόμενη διέθετε πολύ περιορισμένη ικανότητα παραγωγής εν συγκρίσει με τις εταιρείες {...}, {...}, {...} και {...}.

Η Επιτροπή σε σχέση με τα ανωτέρω επαναλαμβάνει ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο οι μόνες εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνταν στην αγορά παστερίωσης και εμφιάλωσης φρέσκου γάλακτος στην Κύπρο ήταν, πέρα από την καταγγελλόμενη, οι εταιρείες {...} και {...}.

Όσον αφορά στις εταιρείες {...} και {...}, ο εκπρόσωπος της καταγγέλλουσας ανέφερε τα εξής: «[...] ο {...} την περίοδο εκείνη που είχε ανακληθεί η άδεια από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες λόγω προβληματικών παραγωγών συνεχόμενων και η {...} μόλις είχε κάνει αίτηση και εξασφάλισε την προσωρινή άδεια από το Κτηνιατρείο και ήταν σε πειραματικό στάδιο δοκιμών».

Πράγματι, όπως διαπιστώθηκε κατόπιν σχετικής έρευνας της Επιτροπής, με την απόφαση υπ' αριθμ. 14/2015 της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (στο εξής «ΕΕΒΤ»), ημερομηνίας 5.6.2015, η εταιρεία {...} κρίθηκε ότι είχε προβεί σε παράβαση του άρθρου 5 του περί των Αθέμιτων Εμπορικών Πρακτικών των Επιχειρήσεων προς τους Καταναλωτές Νόμου (Ν. 103(I)/2007), εφόσον μετά από δειγματοληπτικές εξετάσεις που διενεργήθηκαν «διαπιστώθηκε ότι το καθαρό περιεχόμενο γάλακτος σε ml παρουσίαζε αρνητικό σφάλμα πέραν του επιτρεπόμενου ορίου, ήταν δηλαδή λιγότερο από την ονομαστική ποσότητα της συσκευασίας». Όπως αναφέρεται στην απόφαση, η εταιρεία, με επιστολή της ημερομηνίας 26.3.2015, ενημέρωσε την ως άνω Υπηρεσία του Υπουργείου ΕΕΒΤ ότι βρισκόταν ήδη υπό

Διαχείριση και ότι η παραγωγή γάλακτος καθώς και οι εν γένει δραστηριότητες της είχαν σταματήσει.⁴²

Αναφορικά με την δραστηριοποίηση της εταιρείας {...}, στον τομέα της παστερίωσης και εμφιάλωσης φρέσκου αιγινού γάλακτος, η Επιτροπή σημειώνει ότι, αυτή ξεκίνησε μετά τη λήξη του ουσιώδους χρόνου. Σύμφωνα, μάλιστα, με τα όσα υποστήριξε ο Διευθυντής της Palmerco κατά την προφορική διαδικασία, «[...] η {...} δραστηριοποιήθηκε στο αιγινό γάλα στο τέλος του 2017. Δύομιση χρόνια μετά από τα γεγονότα [...]».

Σε σχέση, τέλος, με τον ισχυρισμό των εκπροσώπων της καταγγελλόμενης ότι το παστεριωμένο γάλα {...} είναι φρέσκο και όχι μακράς διάρκειας και ότι, «κατά συνέπεια δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο αυτό να ασκεί ανταγωνιστικό περιορισμό στο φρέσκο παστεριωμένο αιγινό γάλα», η Επιτροπή σημειώνει ότι το εν λόγω προϊόν, σύμφωνα με τα δεδομένα που ίσχυαν κατά τον ουσιώδη χρόνο, ήτοι κατά την περίοδο μεταξύ Σεπτεμβρίου 2011 και Φεβρουαρίου 2015, αποτελούσε γάλα υψηλής παστερίωσης και όχι φρέσκο, όπως το αιγινό γάλα *Zefkis Dairies* που παστερίωνε και εμφιάλωνε η καταγγελλόμενη για την καταγγέλλουσα και ως εκ τούτου, τα δύο προϊόντα δεν δύνανται να ενταχθούν στην ίδια σχετική αγορά.

Από τα ενώπιον της Επιτροπής διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία *Detelina Dairy Ltd* κατά τον ουσιώδη χρόνο, ήτοι από την έναρξη εφαρμογής της συμφωνίας της 1 Σεπτεμβρίου 2011 μέχρι και την διακοπή της συνεργασίας των δύο εταιρειών τον Φεβρουάριο 2015, είχε μονοπώλιο στην εν λόγω αγορά. Όπως επεξηγήθηκε ανωτέρω, πέρα από την καταγγελλόμενη, η μοναδική εταιρεία που δραστηριοποιείτο κατά το εν λόγω διάστημα στην παστερίωση και εμφιάλωση φρέσκου αιγινού γάλακτος στην Κύπρο ήταν η {...} η οποία παρήγαγε αποκλειστικά αιγινό γάλα βιολογικής παραγωγής. Όπως υπογραμμίζεται ανωτέρω, σύμφωνα με την νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το φρέσκο γάλα ανήκει σε ξεχωριστή αγορά από ότι το γάλα υψηλής παστερίωσης και μακράς διάρκειας, όπως και τα βιολογικά γαλακτοκομικά προϊόντα ανήκουν σε ξεχωριστή αγορά από ότι τα αντίστοιχα συμβατικά (ήτοι, μη βιολογικά), για τους λόγους που εκτίθενται αναλυτικά πιο πάνω στο πλαίσιο εξέτασης της σχετικής αγοράς, και άρα ουσιαστικά η *Detelina* είχε μονοπώλιο στην ορισθείσα σχετική αγορά.

Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο η *Detelina* ήταν η μοναδική εταιρεία που δραστηριοποιείτο στην παστερίωση και εμφιάλωση φρέσκου αιγινού γάλακτος μη βιολογικής παραγωγής, στην Κύπρο και ως εκ τούτου η

---

⁴² {...}

Επιτροπή καταλήγει ομόφωνα στο συμπέρασμα ότι η καταγγελλόμενη κατείχε δεσπόζουσα θέση στην εν λόγω αγορά.

Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή στη συνέχεια προχώρησε σε εξέταση του κατά πόσον η καταγγελλόμενη, με τη συμπεριφορά που υιοθέτησε προς την καταγγέλλουσα, προέβηκε σε καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσης αυτής.

7.4.1 Καταχρηστική Εκμετάλλευση Δεσπόζουσας Θέσης στην αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος - Περιορισμός της παραγωγής ή της διάθεσης - άρθρο 6(1)(β)

Η Επιτροπή επισημαίνει κατ' αρχάς πως η διαπίστωση ότι μια επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση σε συγκεκριμένη σχετική αγορά δεν προδικάζει αυτόματα και την συμπεριφορά της στην ανταγωνιστική αγορά. Μια επιχείρηση που κατέχει αξιοκρατικά δεσπόζουσα θέση στην αγορά δεν παραβιάζει τους κανόνες ανταγωνισμού. Αυτό που δεν είναι επιτρεπτό και καλείται επομένως να εξετάσει μία αρχή ανταγωνισμού είναι κατά πόσο η δεσπόζουσα επιχείρηση εκμεταλλεύεται καταχρηστικά τη θέση της στην αγορά, με μεθόδους που δεν αρμόζουν σε συνθήκες αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Σύμφωνα με τη νομολογία των δικαστηρίων της Ε.Ε. σε θέματα ανταγωνισμού, δεν απαγορεύεται η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης αλλά η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του ΔΕΕ και τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κατάχρηση συνδέεται με τη συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης που επιδρά στη δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ήδη ασθενή ανταγωνισμό, με τη χρήση μεθόδων που δεν αρμόζουν σε καθεστώς αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ οι επιχειρήσεις οι οποίες κατέχουν δεσπόζουσα θέση στην αγορά ενός προϊόντος έχουν ιδιαίτερη ευθύνη «*special responsibility*», και το γεγονός αυτό τις καθιστά ακόμα πιο υπεύθυνες σε περίπτωση παράβασης του Νόμου⁴³.

Χαρακτηριστικά, στην υπόθεση *Tetra Pak International SA*⁴⁴, επισημάνθηκε ότι σύμφωνα με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, το αντίστοιχο 6(1) του Νόμου, η ιδιαίτερη ευθύνη εφαρμόζεται, και απαγορεύει κάθε συμπεριφορά επιχειρήσεως η οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση, ικανή να εμποδίσει τη διατήρηση ή την ανάπτυξη του ανταγωνισμού που υφίσταται ακόμη σε μια αγορά όπου, λόγω ακριβώς της παρουσίας αυτής της επιχειρήσεως, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος.

⁴³ Υπόθεση C-322/81 *Nederlandsche Banden Industrie Michelin v Commission*, [1983] ECR 3461, [1985] 1 CMLR 282.

⁴⁴ Υπόθεση T-83/91, *Tetra Pak International SA v. Commission* [1994] ECR II-755.

Το άρθρο 6(1) του Νόμου μνημονεύει μια σειρά καταχρηστικών πρακτικών και, όπως επισημαίνεται στην υπόθεση *Continental Can*⁴⁵, η λίστα των καταχρηστικών πρακτικών είναι απλώς ενδεικτική, όχι όμως εξαντλητική.

Ακολούθως η Επιτροπή εξέτασε τις ενέργειες της καταγγελλόμενης εταιρείας υπό το πρίσμα του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, επισημαίνοντας ότι το άρθρο 6(1)(β) του Νόμου προβλέπει τα ακόλουθα:

«6.-(1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –

.....

(β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών.»

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η Detelina παραβίασε το άρθρο 6(1)(β) του Νόμου εφόσον αρνήθηκε την παροχή των υπηρεσιών παστερίωσης και εμφιάλωσης του αιγινού γάλακτος, ως όφειλε στα πλαίσια της συνεργασίας τους. Όπως ειδικότερα αναφέρθηκε από την καταγγέλλουσα, «το αιγινό γάλα που πωλούσε η *Palmerco Ltd* το προμηθευόταν από συγκεκριμένη φάρμα, τα ζώα της οποίας τρέφονταν με συγκεκριμένη τροφή, με αποτέλεσμα τη βελτίωση του γάλακτος. Το προϊόν αυτό δεν υπάρχει πλέον στην αγορά».

Στη βάση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου προκύπτει πως, η Detelina προέβαινε στην παστερίωση και εμφιάλωση του αιγινού γάλακτος για λογαριασμό της *Palmerco* το οποίο η τελευταία διέθετε στην αγορά με την επωνυμία «*Zefkis Dairies*». Η *Palmerco* παρέδιδε το γάλα, τα μπουκάλια και τις ετικέτες στην Detelina, η οποία έναντι συμφωνημένης τιμής ανά μπουκάλι και συγκεκριμένα €{...}/λίτρο, προέβαινε στην παστερίωση και εμφιάλωση του γάλακτος.

Προκύπτει επομένως, ότι μεταξύ των δύο εταιρειών υπήρχε μία συμφωνία κυρίων, στα πλαίσια της συνεργασίας που ήδη υπήρχε μεταξύ τους στη βάση της γραπτής Συμφωνίας της 1.9.2011, και προκύπτει ειδικότερα ότι η πρώτη παραγωγή διενεργήθηκε στις 7 Μαρτίου 2012 και η τελευταία στις 6 Φεβρουαρίου 2015. Ως εκ τούτου, δημιουργήθηκε μια επιχειρηματική/εμπορική σχέση μεταξύ των δύο εταιρειών.

---

⁴⁵ *Euroemballage Corpa and Continental Can Co Inc. v Commission: 6/72, EE L 7/8-1-1972.*

Σε επιστολή της καταγγέλλουσας προς την καταγγελλόμενη, η οποία απευθυνόταν συγκεκριμένα στον κύριο {...} Κ.Χ., Διευθυντή της Detelina, ημερομηνίας 20 Οκτωβρίου 2014, αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «Κατά την διάρκεια του τρέχοντος μήνα απροκάλυπτα και αναίτια διέκοψες την τροφοδοσία της Palmerco Ltd με προϊόντα, κάτι που αποτελεί παραβίαση βασικών όρων της συνεργασίας μας. Γεγονός που καταδεικνύει τις προθέσεις σου είναι ότι ακόμα και η παστερίωση του αιγινού γάλακτος Zefkis Dairies που δεν απαιτεί αγορά πρώτων υλών από μέρους σας αλλά μόνο την χρήση των μηχανημάτων της εταιρείας σας δεν μας το παρείχατε.»

Σε άλλη επιστολή της καταγγέλλουσας προς τον κ. {...} Κ.Χ., ημερομηνίας 5 Ιανουαρίου 2015, αναφέρεται επίσης ότι κατά τη διάρκεια του Δεκεμβρίου 2014 η Detelina δεν είχε προβεί στην παστερίωση και εμφιάλωση του φρέσκου αιγινού γάλακτος. Συγκεκριμένα, στην εν λόγω επιστολή αναφέρονται επί λέξει τα ακόλουθα: «... καθ' όλη τη διάρκεια του Δεκεμβρίου δεν μας έχεις παραγάγει καθόλου φρέσκο αιγινό γάλα και σήμερα Δευτέρα 05.01.2015 στην τηλεφωνική μας επικοινωνία μου ανέφερες ότι δεν έχεις πρόθεση να μας παράγεις.»

Σύμφωνα με άλλη επιστολή του κ. {...} Μ.Ζ. προς τον κ. {...} Κ.Χ., στις 3 Φεβρουαρίου 2015, ο ίδιος είχε μεταβεί στις εγκαταστάσεις της καταγγελλόμενης προκειμένου να παραλάβει το γάλα που μόλις είχε εμφιαλωθεί, όπου και ενημερώθηκε ότι η Detelina δεν θα προέβαινε εκ νέου σε προμήθεια προϊόντων προς την Palmerco.

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας που περιλαμβάνονται στην επιστολή της προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 24 Μαρτίου 2015, η καταγγελλόμενη προέβηκε σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπίζουσας θέσης της στη σχετική αγορά της παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος, εφόσον κατά τον Οκτώβριο 2014 προέβηκε σε προσωρινή διακοπή της προμήθειας του αιγινού γάλακτος, ενώ τον Φεβρουάριο 2015 αρνήθηκε να συνεχίσει να της παρέχει τις εν λόγω υπηρεσίες οριστικά. Όπως προκύπτει από την μεταξύ των δύο μερών αλληλογραφία η οποία περιέχεται στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, οι λόγοι που οδήγησαν στη διακοπή της συνεργασίας των δύο εταιριών σχετίζονται με την αδυναμία της καταγγέλλουσας να ανταποκρίνεται έγκαιρα στις οικονομικές της υποχρεώσεις προς την καταγγελλόμενη.

Ενδεικτικά, κατωτέρω παρατίθενται αποσπάσματα από δύο επιστολές, οι οποίες αναφέρονται στους λόγους διακοπής της συνεργασίας των δύο εταιριών. Στην πρώτη επιστολή, με ημερομηνία 13 Φεβρουαρίου 2015, του κ. {...} Κ.Χ. της Detelina προς τον κ. {...} Μ.Ζ. της Palmerco, αναφέρονται τα ακόλουθα: «... Φαίνεται ότι

ακόμα και την τελευταία στιγμή, που όπως λες θα μπει η εταιρεία στο Κ.Α. Επιταγών δεν παραδέχεται την αιτία του προβλήματος της συνεργασίας μας (την οποία πολύ καλά γνωρίζεις), που είναι η ανικανότητα της Palmerco να ανταποκριθεί στις οικονομικές υποχρεώσεις της έναντι της Detelina Dairy Ltd... Όσον αφορά το σημερινό υπόλοιπο, εντέχνως παραβλέπεις ότι αυτό αφορά πωλήσεις από τον Σεπτέμβριο 2014, μέχρι και σήμερα Φεβρουάριο 2015. Δηλαδή πιστωτικό υπόλοιπο πέντε μηνών και όχι τριών όπως ρητά προβλέπει το συμβόλαιο συνεργασίας μας... Εγώ δεν έχω τίποτε άλλο να σου πω. Έχει αναλάβει την υπόθεση ο δικηγόρος μου και σύντομα θα έχεις νέα του.»

Επιπρόσθετα, στην επιστολή του Δικηγόρου της Detelina κ. Βάκη Ερωτοκρίτου προς την Υπηρεσία, με ημερομηνία 7 Σεπτεμβρίου 2015, μεταξύ άλλων αναφέρονται τα ακόλουθα: «Επειδή η Palmerco Ltd ήταν ουσιαστικά ο μοναδικός πελάτης της εταιρείας [ήτοι, Detelina] και επειδή ποτέ δεν ήταν συνεπής στις πληρωμές της, η εταιρεία είχε σοβαρό πρόβλημα για να προμηθευτεί πρώτες ύλες για την κατασκευή των πιο πάνω εμπορευμάτων [ήτοι, των συμβατικών προϊόντων]. Ουσιαστικά λόγω αδυναμίας πληρωμής των υποχρεώσεων της Palmerco Ltd προς την εταιρεία, κατά παράβαση της πιο πάνω μεταξύ τους συμφωνίας ημερ. 01.09.2011, αρχικά μειώθηκε η προσφορά προϊόντων και αργότερα τερματίστηκε η μεταξύ τους συμφωνία και συνεργασία από δική τους υπαιτιότητα γιατί η Palmerco Ltd μπήκε στο ΚΑΠ αφού δεν μπορούσε να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις της στην εταιρεία. Ένεκα αυτής της εξέλιξης και αφού προηγήθηκε σχετική προς τούτο αλληλογραφία στις 07.07.2015 κατετέθη η ποινική υπόθεση με αρ.13458/2015 Ε.Δ. Λεμεσού εναντίον της Palmerco Ltd και του Διευθυντή της {...} Μ.Ζ. για επιταγές συνολικής αξίας €{...}».

Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει αναφορά και στα ποιοτικά προβλήματα που παρουσιάστηκαν στο αιγινό γάλα κατά την ίδια χρονική περίοδο, δηλαδή μεταξύ Δεκεμβρίου 2014 και Φεβρουαρίου 2015. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, η Detelina δημιούργησε ποιοτικά προβλήματα στο αιγινό γάλα Zefkis Dairies, με στόχο, όπως επισημαίνεται, την κατάρρευση της εταιρείας Palmerco. Προς τεκμηρίωση του εν λόγω ισχυρισμού, η τελευταία προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία προκύπτουν τα αποτελέσματα δειγματοληπτικού ελέγχου που διενεργήθηκε στο συγκεκριμένο προϊόν από το Τμήμα Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας.

Τα στοιχεία αυτά αποτελούνται από Πιστοποιητικό Ανάλυσης και Εξέτασης, ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2014, και δύο επιστολές ημερομηνίας 11 και 18 Δεκεμβρίου 2014, οι οποίες αποστάληκαν προς την Detelina από τον Υπεύθυνο Υγειονομικό Επιθεωρητή Λεμεσού. Τα στοιχεία αυτά πιστοποιούν πως, έπειτα από

σχετική δειγματοληψία, το φρέσκο αιγινό γάλα *Zefkis Dairies* κρίθηκε ακατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση εφόσον σε ένα από τα πέντε δείγματα που είχαν ληφθεί για έλεγχο καταμετρήθηκαν εντεροβακτηρίδια 44.000cfu/ml.

Ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης, κατά την ακροαματική διαδικασία, υποστήριξε ότι η αλλοίωση της ποιότητας του γάλακτος δεν ήταν σκόπιμη, και προέβαλε τον ισχυρισμό ότι σε αντίθετη περίπτωση, το πρόβλημα δεν θα περιοριζόταν μόνο σε ένα σημείο πώλησης αλλά θα είχε παρουσιαστεί και σε άλλα σημεία πώλησης σε όλη την Κύπρο. Το κρίσιμο ερώτημα, όπως ισχυρίσθηκε στη συνέχεια, είναι κατά πόσο το περιστατικό αυτό αποτελούσε εξυπονοούμενη άρνηση, δεδομένου ότι η καταγγέλλουσα εξακολούθησε να παραδίδει νωπό γάλα στην καταγγελλόμενη προκειμένου η τελευταία να το παστεριώσει και εμφιαλώσει. Υποστήριξε επιπρόσθετα ότι οι εγκαταστάσεις της καταγγελλόμενης παρέμειναν κλειστές για ένα χρονικό διάστημα, προκειμένου να απολυμανθεί όλος ο εξοπλισμός.

Ισχυρίσθηκε επιπρόσθετα ότι η συσκευασία του γάλακτος με την εμπορική επωνυμία *Zefkis* έφερε και τη σήμανση του παραγωγού, ήτοι της καταγγελλόμενης, και ως εκ τούτου οποιαδήποτε προβλήματα στη φήμη του προϊόντος θα αφορούσαν και την ίδια. Υποστήριξε επιπρόσθετα: *«Το πρόβλημα με την ποιότητα του παστεριωμένου αιγινού γάλακτος οδήγησε σε έρευνες στις εγκαταστάσεις της Καταγγελλόμενης από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες Κύπρου. Τονίζεται επίσης ότι η Καταγγελλόμενη προκειμένου να διασφαλίσει πλήρως την ασφάλεια της παραγωγής στις εγκαταστάσεις και τους κανόνες υγιεινής της δεν λειτουργούσε καθόλου τη βιομηχανία της (περίοδος 8/12/2014-13/1/2015) ή/και υπολειπορούσε για μια χρονική περίοδο (14/1/2015 – 21/1/2015), με αποτέλεσμα να μην υπάρχει καθόλου παραγωγή ή και να υπάρχει πολύ μικρή παραγωγή των δικών της προϊόντων.»*

Εν όψει των ανωτέρω, τα Μέλη της Επιτροπής, κ.κ. Ανδρέας Καρύδης, Παναγιώτης Ουστάς, Άριστος Αριστείδου Παλούζας και Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης, έλαβαν την κατά πλειοψηφία απόφαση της Επιτροπής, ακολουθώντας το εξής σκεπτικό:

ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

Η πλειοψηφία της Επιτροπής, με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, δεν έχει πειστεί ότι σκόπιμα αλλοιώθηκε το προϊόν. Το πρόβλημα με την ποιότητα του γάλακτος δεν διαπιστώθηκε από την καταγγέλλουσα κατά την παραλαβή του τελικού προϊόντος από τις εγκαταστάσεις της καταγγελλόμενης αλλά από παράπονο καταναλωτή στις 2 Δεκεμβρίου 2014 στο τμήμα ιατρικών υπηρεσιών και Δημόσιας υγείας στην Λεμεσό. Είχαν ληφθεί πέντε δείγματα από συγκεκριμένο αρτοποιείο στη Λεμεσό τα οποία βρέθηκαν αλλοιωμένα.

Οι υγειονομικές υπηρεσίες της Δημοκρατίας απέστειλαν επιστολή σε όλες τις επαρχίες. Έγινε έλεγχος του προϊόντος και δεν βρέθηκαν άλλα αλλοιωμένα προϊόντα. Το γεγονός ότι το πρόβλημα δεν αφορούσε ολόκληρη την παραλαβή του τελικού προϊόντος καταδεικνύει χωρίς αμφιβολία ότι το προϊόν δεν αλλοιώθηκε κατά την διαδικασία παραγωγής και εμφιάλωσης στη γαλακτοβιομηχανία της καταγγελλόμενης ή προέκυψε λόγω κακής ποιότητας νωπού Αιγινίου γάλακτος που παράδωσε η καταγγέλλουσα προς την καταγγελλόμενη αλλά λόγω άλλων λόγων, όπως π.χ. πιθανόν των κακών συνθηκών μεταφοράς του τελικού προϊόντος από την καταγγέλλουσα προς το εν λόγω σημείο πώλησης ή και λόγω κακής φύλαξης ή συντήρησης του προϊόντος από το συγκεκριμένο σημείο πώλησης.

Ένα μεμονωμένο περιστατικό που διαδραματίστηκε υπό τις ως άνω συνθήκες δεν μπορεί να εκληφθεί ως προσπάθεια σπίλωσης της φήμης της καταγγέλλουσας. Εάν η καταγγελλόμενη επιθυμούσε να δημιουργήσει ζημιά στη φήμη της καταγγέλλουσας, τότε το πρόβλημα με την ποιότητα του γάλακτος δεν θα ήταν μεμονωμένο αλλά θα ήταν γενικευμένο περιστατικό.

Δεν μπορεί επίσης να αγνοηθεί το γεγονός ότι το νωπό αιγινό γάλα από το οποίο προέκυψε η παρτίδα στην οποία εντοπίστηκε το μεμονωμένο περιστατικό ποιότητας αφορούσε την χειμερινή περίοδο που είναι μία περίοδος περιορισμένης παραγωγής νωπού αιγινίου γάλακτος και επομένως μη συχνής παραλαβής του από τις κτηνοτροφικές μονάδες.

Σημαντικό θεωρείται ότι η συσκευασία του εν λόγω γάλακτος εκτός από την εμπορική επωνυμία *Zefkis* έφερε και την σήμανση του παραγωγού δηλαδή της καταγγελλόμενης εταιρείας. Επίσης παρατηρούμε ότι η καταγγέλλουσα εξακολουθούσε μετά το περιστατικό να παραδίδει νωπό αιγινό γάλα στην καταγγελλόμενη και ζητούσε από αυτή την παστερίωση και εμφιάλωσή του όπως και πριν πράγμα το οποίο η καταγγελλόμενη το έπραττε.

Κατά συνέπεια δεν φαίνεται να επηρεάστηκε η καταγγέλλουσα από το γεγονός της αλλοίωσης του προϊόντος καθότι συνέχισε τη παράδοση νωπού αιγινού γάλακτος για επεξεργασία στην γαλακτοβιομηχανία της καταγγελλόμενης.

Το πρόβλημα με την ποιότητα του παστεριωμένου αιγινού γάλακτος οδήγησε και σε έρευνες από τις κτηνιατρικές υπηρεσίες της Δημοκρατίας στις εγκαταστάσεις της καταγγελλόμενης. Αυτό το γεγονός υποχρέωσε την καταγγελλόμενη σε μείωση της παραγωγής των δικών της προϊόντων τα οποία αφορούν και το μεγαλύτερο κύκλο των εργασιών της. Αυτό έγινε λόγω απολύμανσης του χώρου του εργοστασίου.

Από τα πιο πάνω, το ζήτημα της αλλοίωσης του γάλακτος, γεγονός μεμονωμένο και χωρίς σκοπιμότητα, φαίνεται να μην σχετίζεται με άρνηση συνεργασίας ή και εξυπονοούμενη άρνηση συνεργασίας από την καταγγελλόμενη. Τονίζεται ότι το ζήτημα της ποιότητας του γάλακτος δεν προκάλεσε καμιά ζημιά στην καταγγέλλουσα.

Έχει κριθεί από το ΔΕΕ στην υπόθεση *United Brands* το γεγονός ότι μια επιχείρηση κατέχει δεσπόμενη θέση δεν της αποστερεί το δικαίωμα να προστατεύει τα εμπορικά της συμφέροντα όταν αυτά απειλούνται, νοουμένου ότι η συμπεριφορά από την εν λόγω επιχείρηση δεν έχει ως στόχο την ενίσχυση της δεσπόμενης θέσης της στην αγορά και συγκεκριμένα το δικαστήριο έκρινε ότι :

«μολονότι [...] η ύπαρξη δεσπόμενης θέσης δεν είναι δυνατόν να στερήσει μια επιχείρηση που κατέχει τέτοια θέση από το δικαίωμα να προστατεύει τα εμπορικά της συμφέροντα, όταν τα τελευταία προσβάλλονται, και ότι πρέπει να της δοθεί ευλόγως η ευχέρεια να λαμβάνει τα μέτρα που αυτή κρίνει πρόσφορα για την προστασία των εν λόγω συμφερόντων, δεν μπορεί όμως να επιτραπεί μια τέτοια συμπεριφορά όταν στόχος της είναι ακριβώς η ενίσχυση και εκμετάλλευση της δεσπόμενης αυτής θέσης»

Επιπλέον στο σύγγραμμα του Τζουγανάτου «*Δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού*» αναφέρεται χαρακτηριστικά:

«υποχρέωση προμήθειας [...] μπορεί να επιβληθεί μόνον εξαιρετικά, κατόπιν εξετάσεως των πραγματικών και οικονομικών δεδομένων. Τούτο μπορεί να συμβεί όταν η δεσπόμενη επιχείρηση άνευ αντικειμενικού δικαιολογητικού λόγου, διακόπτει την προμήθεια πελάτη της, με τον οποίον έχει ήδη εμπορικές σχέσεις και οι εν λόγω άρνηση προμήθειας περιορίζει την παραγωγή/ διάθεση και άρα τον ανταγωνισμό σε δευτερογενή αγορά επιζημία καταναλωτών ή/και εισάγει δυσμενείς διακρίσεις που θέτουν το εμπορικό της εταίρο σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, φθάνοντας μέχρι και τον αποκλεισμό του από την οικεία αγορά.»

Όπως προκύπτει από τα ως άνω η άρνηση συνεργασίας με έναν κακοπληρωτή ή επισφαλή χρεώστη ή με μια επιχείρηση με υψηλό πιστωτικό κίνδυνο ή και γενικότερα με μία επιχείρηση που δεν τιμά τις συμβατικές τις υποχρεώσεις δεν θεωρείται παράβαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, καθώς είναι προφανές ότι υπάρχει για την εν λόγω άρνηση πειστική και εύλογη αντικειμενική αιτιολόγηση.

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης δείχνουν ξεκάθαρα ότι η καταγγέλλουσα κατ' εξακολούθηση και τρόπο συστηματικό δεν τιμούσε την συμβατική υποχρέωση που είχε αναλάβει έναντι της καταγγελλόμενης όπως δηλαδή να εξοφλεί τα εκδιδόμενα τιμολόγια εντός της περιόδου των 90 ημερών, όπως είχε συμφωνηθεί, παραβιάζοντας δηλαδή ένα ουσιώδη όρο της συμφωνίας.

Το γεγονός της μη έγκαιρης εξόφλησης των τιμολογίων παραδέχεται και η ίδια η καταγγέλλουσα. Από όλα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω που αφορά το ιστορικό των συναλλαγών των δύο αντισυμβαλλόμενων καταδεικνύεται ότι ο τερματισμός της μεταξύ τους συμφωνίας ήταν η μόνη εφικτή και ρεαλιστική επιλογή και ο μόνος τρόπος με τον οποίο η καταγγελλόμενη θα μπορούσε κατά τρόπο αποτελεσματικό να διαφυλάξει τα εμπορικά της συμφέροντα.

Υπογραμμίζεται ότι αποτελεί συνήθη πρακτική η διακοπή εμπορικών σχέσεων μεταξύ αντισυμβαλλόμενων μερών λόγω μη τήρησης εκ μέρους ενός εξ αυτών των συμβατικών του υποχρεώσεων έναντι του άλλου. Κατά συνέπεια το ζήτημα της διακοπής της συνεργασίας της καταγγελλόμενης με την καταγγέλλουσα δε συνδέεται ούτε και απορρέει από την κατάχρηση της δεσπτόζουσας θέσης της καταγγελλόμενης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η διακοπή των εμπορικών τους σχέσεων δεν δημιούργησε ζητήματα με τον ανταγωνισμό ή την ευημερία των καταναλωτών βραχυπρόθεσμα, πρέπει να σημειωθεί δε, ότι το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν προστατεύει συγκεκριμένες επιχειρήσεις αλλά τον ανταγωνισμό ως μία διαδικασία επιλογής των συνετών και αποτελεσματικών επιχειρήσεων.⁴⁶

Η Πρόεδρος της Επιτροπής, κυρία Λουκία Χριστοδούλου, διαφώνησε με την ως άνω απόφαση της πλειοψηφίας, και παρέθεσε τη δική της απόφαση, ως μειοψηφία, ακολουθώντας το πιο κάτω σκεπτικό:

---

⁴⁶ Υπόθεση C-280/08 και C-52/09.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ

Η Πρόεδρος θεωρεί πως η υπόθεση πρέπει να κριθεί υπό το πρίσμα της ισχύουσας νομοθεσίας και νομολογίας στα πλαίσια ενδελεχούς διερεύνησης της κατ' ισχυρισμό παράβασης.

Γεγονότα υπόθεσης

Όπως διαπιστώνεται από τα στοιχεία που βρίσκονται καταχωρισμένα στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, η Detelina διέκοψε οριστικά την παστερίωση και εμφιάλωση του φρέσκου αιγινού γάλακτος *Zefkis Dairies* τον Φεβρουάριο 2015. Κατά το αμέσως προηγούμενο διάστημα, και συγκεκριμένα τον Δεκέμβριο 2014, παρατηρήθηκε αλλοίωση στην ποιότητα του εν λόγω γάλακτος, γεγονός το οποίο πιστοποιείται από έγγραφο του Τμήματος Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, αλλά και έχει γίνει παραδεκτό ως πραγματικό από τους εκπροσώπους της καταγγελλόμενης στις γραπτές και προφορικές της θέσεις ενώπιον της Επιτροπής.

Ο εκπρόσωπος της καταγγέλλουσας, κατά την προφορική διαδικασία, αναφερόμενος στο ζήτημα της αλλοίωσης της ποιότητας του γάλακτος, αναρωτήθηκε κατά πόσο είναι τυχαίο γεγονός το ότι την ίδια περίοδο που υπήρχε η διαμάχη μεταξύ των δύο εταιρειών, ακριβώς την ίδια περίοδο εντοπίστηκε και το αλλοιωμένο προϊόν στην αγορά. Υποστήριξε επίσης ότι δεν ήταν δυνατό να παρέμεινε κλειστή η καταγγελλόμενη για ένα ολόκληρο μήνα, ως ο ισχυρισμός των εκπροσώπων της, καθότι, για να απολυμάνεις ένα μηχάνημα, ειδικά τα μικρά μηχανήματα που διέθετε η καταγγελλόμενη, δεν απαιτούνται παρά μόνο κάποιες ώρες. Υποστήριξε μάλιστα πως η καταγγελλόμενη συνέχισε να του εκδίδει τιμολόγια για προϊόντα που παράγονταν την περίοδο κατά την οποία, σύμφωνα με το νομικό της εκπρόσωπο, αυτή δεν λειτουργούσε.

Υπενθυμίζεται ότι στις γραπτές της θέσεις η καταγγελλόμενη ανέφερε ότι το πρόβλημα με την ποιότητα του γάλακτος οδήγησε σε έρευνες στις εγκαταστάσεις της από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, και ισχυρίσθηκε ότι δεν λειτουργούσε καθόλου τη βιομηχανία της κατά την περίοδο 8/12/2014 – 13/1/2015 ή/και υπολειπορούσε για τη χρονική περίοδο 14/1/2015 – 21/1/2015, «*με αποτέλεσμα να μην υπάρχει καθόλου παραγωγή ή και να υπάρχει πολύ μικρή παραγωγή των δικών της προϊόντων.*».

Εν όψει των ως άνω θέσεων, η Πρόεδρος κρίνει σημαντικό να παραθέσει τμήμα από την Κατάσταση Πωλήσεων της Detelina, στο οποίο καταγράφονται οι τελευταίες συναλλαγές μεταξύ των δύο εταιρειών και οι οποίες, όπως προκύπτει,

πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 8/12/2014 – 9/2/2015, ως ακολούθως:

Πίνακας 1 - Κατάσταση Πωλήσεων Detelina Dairy Ltd			
Ημερομηνία	Συναλλαγή	Ποσό	Υπόλοιπο
8/12/2014	INV No. {...}	{...}	{...}
15/12/2014	INV No. {...}	{...}	{...}
24/12/2014	PMT No.{...} - Receipt{...}	{...}	{...}
28/12/2014	PMT No.{...} - Receipt {...}	{...}	{...}
29/12/2014	INV No.{...}	{...}	{...}
30/12/2014	INV No.{...}	{...}	{...}
14/1/2015	INV No.{...}	{...}	{...}
23/1/2015	INV No.{...}	{...}	{...}
28/1/2015	INV No.{...}	{...}	{...}
28/1/2015	PMT No.Deposit {...} - Receipt {...}	{...}	{...}
30/1/2015	INV No.{...}	{...}	{...}
31/1/2015	INV No.{...}	{...}	{...}
31/1/2015	PMT Receipt {...}	{...}	{...}
2/2/2015	INV No.{...}	{...}	{...}
9/2/2015	INV No.{...}	{...}	{...}

Η Πρόεδρος σημείωσε παρενθετικά ότι, η Κατάσταση Πωλήσεων της Detelina, αναφορικά με την πώληση προϊόντων της προς την Palmerco, επισυνάφθηκε και στις γραπτές θέσεις των νομικών εκπροσώπων της καταγγελλόμενης ως «Παράρτημα 4: Καταστάσεις Πελάτη της Detelina Dairy Ltd». Εντούτοις, ενώ η ίδια Κατάσταση Πληρωμών που είχε υποβληθεί κατά την προκαταρκτική έρευνα τελειώνει με την έκδοση τιμολογίου ημερομηνίας 9/2/2015 για ποσό €{...}, το εν λόγω παράρτημα 4, σταματά στην πληρωμή των €{...} που διενεργήθηκε στις 31/1/2015 από την καταγγέλλουσα προς την καταγγελλόμενη.

Εξετάζοντας τον ισχυρισμό του νομικού εκπροσώπου της Detelina ότι η τελευταία για ορισμένο χρονικό διάστημα είτε υπολειπορούσε είτε δεν λειτουργούσε καθόλου, όπως διαπιστώνεται από τον ως άνω Πίνακα 1, ακόμα και αν υποτεθεί ότι οι συναλλαγές των δύο εταιρειών κατά την περίοδο μεταξύ 14/1/2015 – 21/1/2015 - που σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, αυτή υπολειπορούσε - προήλθαν από την ούτω καλούμενη «μικρή παραγωγή» προϊόντων, σίγουρα δεν δύναται να υποτεθεί το ίδιο

και για την περίοδο 8/12/2014 – 13/1/2015, που σύμφωνα με την καταγγελλόμενη, αυτή δεν λειτουργούσε καθόλου.

Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο μεταξύ 8/12/2014 και 30/12/2014, η καταγγελλόμενη φαίνεται να εξέδωσε τέσσερα (4) τιμολόγια προς την καταγγέλλουσα συνολικής αξίας €{...}. Συνάγεται επομένως πως, εφόσον η καταγγελλόμενη εξέδιδε τιμολόγια προς την καταγγέλλουσα, αυτά δεν μπορούσαν να αφορούν οτιδήποτε άλλο πέρα από την πώληση προϊόντων παραγωγής της προς την Palmerco, και κατά συνέπεια προκύπτει πως, τουλάχιστον κατά τα διαστήματα από 8/12/2014 έως 15/12/2014 και από 29/12/2014 έως 30/12/2014, η καταγγελλόμενη *λειτουργούσε*, δεδομένης της πραγματοποίησης πωλήσεων προϊόντων προς την καταγγέλλουσα.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, και μελετώντας επισταμένα τα όσα ανέφεραν γραπτώς και προφορικώς αμφότερα τα μέρη για τον ισχυρισμό της καταγγέλλουσας ότι η καταγγελλόμενη σκόπιμα προέβηκε σε αλλοίωση του αιγινού γάλακτος, η Πρόεδρος καταλήγει πως δεν έχει στοιχεία τέτοια τα οποία βάσιμα να την οδηγήσουν στο συμπέρασμα πως η αλλοίωση του γάλακτος έγινε από την καταγγελλόμενη εσκεμμένα.

Η Πρόεδρος βέβαια σημειώνει ότι η Palmerco, ως διανομέας του προϊόντος, δεν είχε την ευθύνη, ούτε τον εξοπλισμό αλλά ούτε και την τεχνογνωσία, για να διενεργήσει έλεγχο της ποιότητας του προϊόντος που διένειμε. Σε αντίθετη περίπτωση, κάθε εταιρεία διανομής θα ήταν αναγκασμένη να υποβάλλει σε ποιοτικούς ελέγχους κάθε προϊόν το οποίο διανέμει προς πώληση, κάτι το οποίο θα είχε ανυπολόγιστες αρνητικές συνέπειες τόσο σε χρόνο όσο και σε κεφάλαιο που τέτοια δραστηριότητα θα απαιτούσε.

Η Πρόεδρος θεωρεί ακόμα πως, δεδομένου ότι οι υπηρεσίες παστερίωσης και εμφιάλωσης του γάλακτος ενέπιπταν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Detelina, αυτή ήταν και η μόνη υπεύθυνη για διασφάλιση της καταλληλότητας του συγκεκριμένου γάλακτος από ποιοτικής άποψης. Η παστερίωση και εμφιάλωση φρέσκου γάλακτος αποτελεί διαδικασία η οποία ακολουθεί συγκεκριμένους κανόνες, πρότυπα και προδιαγραφές, προκειμένου το παραγόμενο προϊόν να καθίσταται κατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση και να είναι επομένως εμπορεύσιμο. Κατά συνέπεια, εφόσον η καταγγελλόμενη προέβαινε στην παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, ήταν επιφορτισμένη και με την επαγγελματική ευθύνη που συνδέεται με την παροχή αυτών, πλην όμως δεν προκύπτει στη βάση των ενώπιων της Προέδρου στοιχείων πως η αλλοίωση έγινε από την καταγγελλόμενη εσκεμμένα.

Λαμβάνοντας υπόψη την πορεία της συνεργασίας των δύο εταιρειών, όπως διαγράφεται από τα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά την προκαταρκτική έρευνα καθώς και τις γραπτές και προφορικές θέσεις των δύο μερών, η Πρόεδρος της Επιτροπής καταγράφει τα ακόλουθα:

- i. Η καταγγελλόμενη ισχυρίζεται ότι ο λόγος που αναγκάστηκε να διακόψει τη συνεργασία της με την καταγγέλλουσα συνίστατο στο γεγονός ότι η τελευταία δεν ήταν συνεπής στις υποχρεώσεις της προς αυτή.
- ii. Από τα στοιχεία που προσκόμισαν τα δύο μέρη κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης από την Υπηρεσία, προκύπτει ότι στις πλείστες των περιπτώσεων η Palmerco όντως δεν τηρούσε την προθεσμία των 90 ημερών. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι οι πληρωμές, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων, διενεργούνταν μεταξύ τριών (3) κατ' ελάχιστο και τριάντα ενός (31) κατά μέγιστο αριθμό ημερών, καθ' υπέρβαση του προαναφερόμενου ορίου.
- iii. Όπως φαίνεται από τις Καταστάσεις Τραπεζικού Λογαριασμού της Detelina, οι καθυστερήσεις αυτές οφείλονταν κατά κύριο λόγο στο γεγονός ότι οι επιταγές που εξέδιδε η Palmerco προς αυτή {...}. Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση επιταγής που εξέδωσε η Palmerco με δικαιούχο την καταγγελλόμενη, με ημερομηνία συναλλαγής {...} και ημερομηνία αξίας {...}, για ποσό ύψους €{...}, η οποία {...}.
- iv. Εντούτοις, θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η Palmerco, παρόλα τα προβλήματα που φαίνεται να δημιουργήθηκαν από το 2013 και έπειτα στην χρηματοοικονομική της κατάσταση, ένεκα της οικονομικής κρίσης, εντούτοις δεν φαίνεται να άφηνε εκτεθειμένη την καταγγελλόμενη, ανταποκρινόμενη στις υποχρεώσεις της, μέχρι φυσικά του σημείου καταχώρησης της στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών (ΚΑΠ) {...} και παγοποίησης του τραπεζικού της λογαριασμού.
- v. Συγκεκριμένα, οι καθυστερήσεις στις πληρωμές ξεκίνησαν να παρουσιάζονται κατά κύριο λόγο περί τον Απρίλιο του 2013 (περίοδο έναρξης της μεγάλης οικονομικής κρίσης στην Κύπρο), ενώ η κατάσταση κλιμακώθηκε περί τα τέλη του έτους 2014 (χρονική στιγμή κατά την οποία υπήρξε και το πρόβλημα με την ποιότητα του γάλακτος) όταν {...} καταχώρηση της εταιρείας Palmerco στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών, περί τον Φεβρουάριο 2015.
- vi. Οι δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Palmerco προς την Detelina προκάλεσαν την έντονη δυσαρέσκεια της καταγγελλόμενης, γεγονός το οποίο διακρίνεται και από την μεταξύ των δύο

εταιρειών αλληλογραφία που βρίσκεται καταχωρισμένη στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

- vii. Στην επιστολή της καταγγελλόμενης προς την καταγγέλλουσα ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 2014, αναφέρονται ενδεικτικά τα ακόλουθα: *«Η συμφωνία πληρωμής των υπολοίπων από την Palmerco προς την Detelina (πίστωση τρεις μήνες) σχεδόν ποτέ δεν εφαρμόστηκε. Η Palmerco είναι ο μοναδικός αγοραστής και μεταπωλητής των προϊόντων Detelina (μηδενική διασπορά του κινδύνου για την Detelina). Επανελημμένα σου ζήτησα να μου υποδείξεις κάποιους τρόπους με τους οποίους να εξασφαλίζεται το πιστωτικό υπόλοιπο (εγγυήσεις ή άλλως πως) και μου ανέφερες ότι δεν βλέπεις με ποιο τρόπο μπορεί να γίνει. Όπως πολύ καλά γνωρίζεις εδώ και ένα ή και περισσότερο χρόνο οι εταιρείες προμηθευτές μας έχουν διακόψει την πίστωση και απαιτούν άμεση πληρωμή. Σου μετέφερα το πρόβλημα και είπαμε ότι η πίστωση προς την Palmerco θα πρέπει σταδιακά να μειωθεί για να μπορεί η Detelina να πληρώνει τους προμηθευτές της. Δυστυχώς αντί να μειωθεί ο χρόνος εξόφλησης {...} μεγαλώνει συνεχώς... Αντιλαμβάνομαι πολύ καλά την τρέχουσα οικονομική κατάσταση της Κυπριακής οικονομίας, όμως μέσα σε αυτές τις συνθήκες η κάθε εταιρεία ξεχωριστά θα πρέπει να δώσει τη δική της μάχη για επιβίωση. Ο καθένας μας τα δικά του προβλήματα ξέρει και αυτά πρέπει να λύσει.»*
- viii. Στην απάντηση της, ημερομηνίας 18 Φεβρουαρίου 2014, η καταγγέλλουσα επισημαίνει ότι παρά τις δυσκολίες οι οποίες προέκυψαν λόγω της οικονομικής κρίσης, εντούτοις οι στόχοι της συμφωνίας είχαν ως επί το πλείστον επιτευχθεί, παραθέτοντας πίνακα με τους στόχους που είχαν τεθεί με τη Συμφωνία και τα τελικά αποτελέσματα ανά είδος για τα έτη 2012 και 2013. Από τα στοιχεία αυτά διαφαίνεται πως για ορισμένα από τα προϊόντα και συγκεκριμένα για τα Strawberry Kefir, Riajenka, και Smetana οι στόχοι είχαν ξεπεραστεί, ενώ για τα υπόλοιπα προϊόντα, με εξαίρεση τα Peach Kefir και Tnogog, οι στόχοι είχαν σχεδόν καλυφθεί. Παρατίθεται ακολούθως ο σχετικός πίνακας με τις πωλήσεις για τα έτη 2012 και 2013 καθώς επίσης και τους στόχους που είχαν τεθεί:

SALES	ΣΤΟΧΟΣ	2012	2013
KEFIR	{...}	{...}	{...}
KEFIR LIGHT	{...}	{...}	{...}
KEFIR STRAWBERRY	{...}	{...}	{...}
KEFIR PEACH	{...}	{...}	{...}
RIAJENKA	{...}	{...}	{...}
TOTAL	{...}	{...}	{...}
SMETANA	{...}	{...}	{...}
TVOROG	{...}	{...}	{...}
TOTAL	{...}	{...}	{...}

- ix. Όπως περαιτέρω αναφέρεται σε επιστολή της ίδιας, με ημερομηνία 12 Φεβρουαρίου 2015, προς την Detelina: «Μετά από επαναλαμβανόμενες συναντήσεις εμείς προχωρούσαμε στην συμφωνημένη πληρωμή ενώ εσείς δεν παραδίδετε προϊόντα σε εμάς ανάλογα με την ζήτηση της αγοράς. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργούμε συνεχώς ζημιές διότι δεν είχαμε προϊόντα να πωλήσουμε. Ενδεικτικά αναφέρω ότι στις 12.9.2014 το υπόλοιπο μας ανερχόταν στις {...} ευρώ ενώ σήμερα ανέρχεται στις {...} ευρώ. Στην τελευταία μας συνάντηση στις 27.01.2015 στα γραφεία μας συμφωνήσαμε ότι στις 28.01.2015 θα σας μεταφέρω το ποσό των {...} ευρώ προς {...} και εσείς θα αρχίσετε την παράδοση προϊόντων κανονικά, έτσι ώστε να επαναρχίσει η συνεργασία μας. Το Σάββατο 3.2.2015 όταν προσωπικά ήρθα στο εργοστάσιο σας και παρέλαβα το γάλα που μας εμφιαλώσατε σας ενημέρωσα ότι τα προϊόντα που μας παραδώσατε είχαν πουληθεί και ότι έπρεπε να μας δοθούν προϊόντα, εσείς μου αναφέρατε ότι δεν μπορούσατε να παραγάγετε προϊόντα με στόχο και σκοπό όπως αντιλαμβάνομαι να περάσουν μέρες έτσι ώστε να έρθει η μέρα της επόμενης πληρωμής για να εισπράξετε ακόμα περισσότερα... Δυστυχώς {...} και η Palmerco Ltd θα μπει στο ΚΑΠ κάτι που θα αυξήσει τις ζημιές μας από την μεταξύ μας συνεργασία.»
- x. Η αλλοίωση στην ποιότητα του γάλακτος Zefkis Dairies, που η καταγγελλόμενη παστερίωνε και εμφιάλωνε για την καταγγέλλουσα, παρατηρήθηκε κατά την ίδια ως άνω χρονική περίοδο και συγκεκριμένα τον Δεκέμβριο 2014.

Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα ήταν αδύνατο για την ίδια να εξεύρει μία εναλλακτική λύση, εφόσον καμία άλλη από τις τότε υφιστάμενες γαλακτοβιομηχανίες δεν είχε τη δυνατότητα να παρέχει τις υπηρεσίες παστερίωσης και εμφιάλωσης για την ποσότητα γάλακτος που αυτή απαιτούσε. Στην επιστολή της προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 18.5.2016, αναφέρεται ότι είχε προσεγγίσει για το σκοπό αυτό τόσο την {...} όσο και την {...}, οι οποίες όμως έκριναν ότι θα τους ήταν οικονομικά ασύμφορο

να προβούν στις εν λόγω υπηρεσίες για την περιορισμένη ποσότητα γάλακτος που αυτή ζητούσε.

Στις γραπτές τους θέσεις οι εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης υποστήριξαν ότι η καταγγέλλουσα είχε στη διάθεση της εναλλακτικές λύσεις τις οποίες δεν εκμεταλλεύτηκε. Παρά ταύτα, κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, ο εκπρόσωπος της καταγγέλλουσας υποστήριξε πως, όταν είχε διερευνήσει το ενδεχόμενο συνεργασίας τόσο με την {...} όσο και με την {...}, η απάντηση του Διευθυντή της πρώτης καθώς και του υπεύθυνου παραγωγής της δεύτερης ήταν αρνητική, για τεχνικούς κυρίως λόγους που αφορούσαν στην παραγωγική ικανότητα των γαλακτοβιομηχανιών τους σε αντιδιαστολή με τη μικρή κλίμακα παραγωγής που χρειαζόταν η καταγγέλλουσα. Όπως χαρακτηριστικά εξήγησε:

«[...] ο {...} και ο {...} έχουν παστεριωτές οι οποίοι παστεριώνουν δέκα με δεκαπέντε τόνους την ώρα και ένα εργοστάσιο που ξεκινά από εδώ και τελειώνει στην άλλη άκρη του δρόμου. Η πώληση του αιγινού γάλακτος που πραγματοποιούσαμε εμείς ήταν όπως είπα περίπου 800 λίτρα την ημέρα, 700, 800, 600. Αυτό σημαίνει εμείς θέλαμε μια παραγωγή περίπου 2 τόνους κάθε φορά πώς θα παστεριωθούν 2 τόνοι σε ένα μηχάνημα που κάμνει 15 τόνους την ώρα και οι σωλήνες του είναι λαβύρινθος. Πώς θα μπει από τη μια και να βγει από την άλλη. Ο {...} που αναλαμβάνει 80 τόνους γάλα την ημέρα, ο {...}150, όταν του πάρω εγώ 2 τόνους πώς θα τους περάσει το μηχάνημα. Ο μόνος που είχε μηχάνημα μικρής κλίμακας και θα μπορούσε να παστεριώσει τέτοιου είδους ποσότητες ήταν η Detelina, δεν υπήρχε άλλος».

Στο σημείο αυτό επαναλαμβάνεται ότι, ο εκπρόσωπος της καταγγελλόμενης κατά την ακροαματική διαδικασία είχε δηλώσει πως, η καταγγελλόμενη αποτελεί μικρή οικογενειακή επιχείρηση με μέγιστη παραγωγική δυνατότητα δύο τόνους την ημέρα.

Η Πρόεδρος εστίασε την προσοχή της και στη θέση της καταγγέλλουσας που αφορά στο γεγονός της διάθεσης στην αγορά φρέσκου αιγινού γάλακτος και της διανομής των ίδιων προϊόντων από την καταγγελλόμενη, σχεδόν αμέσως μετά τον τερματισμό της συνεργασίας των δύο εταιρειών. Σε επιστολή της καταγγέλλουσας προς την Υπηρεσία, ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 2015, αναφέρονται τα ακόλουθα σχετικά: «Μόλις τρεις μέρες μετά τον αυθαίρετο τερματισμό της συνεργασίας και την συνεπακόλουθη αδυναμία της Palmerco να εφοδιάσει τους πελάτες και τους καταναλωτές με προϊόντα, η Detelina βγήκε στην αγορά με φρέσκο αιγινό γάλα, κάτι που χρειάζεται τουλάχιστον τρεις μήνες προετοιμασία (δημιουργία γραφικών για ετικέτα, εκτύπωση ετικετών, δημιουργία καλουπιού για πλαστικό μπουκάλι, κλπ). ... Η

Detelina εκμεταλλεύτηκε την τεχνογνωσία μου στο αιγινό γάλα και τις διασυνδέσεις μου για να αποκτήσει μεγάλο πελατολόγιο για τα προϊόντα της...».

Ως προαναφέρεται, η Detelina, πέρα από την εμπορία των προϊόντων Kefir, Kefir light, Strawberry kefir, Peach kefir, Ryajenka, Smetana και Tvorog, έχει επιπρόσθετα δραστηριοποιηθεί και σε άλλους τομείς, μεταξύ των οποίων και αυτόν της παστερίωσης, εμφιάλωσης και διανομής φρέσκου αιγινού γάλακτος, υπό την επωνυμία της. Σύμφωνα με όσα ανέφερε στην επιστολή της ημερομηνίας 22/6/2016, εντός χρονικού διαστήματος 30-40 ημερών περίπου η Detelina προέβηκε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να είναι σε θέση να δραστηριοποιηθεί τόσο στον τομέα του αιγινού γάλακτος όσο και στον τομέα της διανομής και προώθησης των προϊόντων της στην αγορά.

Σε επιστολή της ημερομηνίας 22/6/2016, η Detelina, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα που της είχε τεθεί κατά την προκαταρκτική έρευνα αναφορικά με τη δραστηριοποίηση της στον τομέα του αιγινού γάλακτος και άλλων συναφών προϊόντων, είχαν αναφέρει τα ακόλουθα:

«Οι ενέργειες που έκανα για να αρχίσω την παραγωγή κασικίστων προϊόντων ήταν:

- 1. Εξασφάλισα το γάλα δύο παραγωγών*
- 2. Εκτύπωσα αυτοκόλλητα*
- 3. Κοινοποίηση στο κτηνιατρείο την έναρξη της παραγωγής ως αρμόδια αρχή που έχει τον έλεγχο*
- 4. Εκπαίδευσα τους πωλητές μου σχετικά με την πώληση και αυτών των προϊόντων [...]*
- 5. Ο χρόνος που απαιτήθηκε ήταν 30 – 40 ημέρες περίπου.»*

Σύμφωνα με την επιστολή της Palmerco, ημερομηνίας 20/8/2015, προς την Υπηρεσία, οι ενέργειες της Detelina αποτελούσαν μέρος ενός σχεδίου εκμετάλλευσης της Palmerco προς ίδιο όφελος: «4) Όπως αντιλαμβάνομαι από τα γεγονότα και τα δεδομένα που δημιουργήθηκαν μετά την πρώτη Οκτωβρίου 2014, είναι ξεκάθαρο ότι πρόκειται για ένα καλοσχεδιασμένο σχέδιο που ξεκίνησε από τον Μάρτιο του 2014, για να διακοπεί η συνεργασία και να αναλάβει την διανομή και πώληση των εν λόγω προϊόντων από μόνη της η εταιρεία Detelina Dairy Ltd. 5) Η Detelina Dairy Ltd, εκμεταλλεύτηκε το γεγονός ότι οι πωλήσεις των προϊόντων καθώς και το πελατολόγιο σχεδόν διπλασιάστηκαν, κάτι που η εν λόγω εταιρεία αδυνατούσε να πράξει από μόνη της. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο χρειάζεται γνώση της αγοράς και σοβαρές επενδύσεις σε χρόνο και χρήμα...»

Στο σημείο αυτό επαναλαμβάνεται ότι, στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης υπάρχει επιστολή της Detelina, ημερομηνίας 17/2/2015, η οποία απευθύνεται προς τον υπεύθυνο αγορών όλων των πελατών της, με την οποία η καταγγελλόμενη ενημερώνει για τον τερματισμό της συνεργασίας με την Palmerco και αναγγέλλει τη διανομή των προϊόντων της μέσω δικού της δικτύου διανομής. Στην επιστολή επισυνάπτεται τιμοκατάλογος με τα προϊόντα της Detelina στα οποία, πέραν αυτών με τα οποία προμήθευε προηγουμένως την Palmerco, προστέθηκαν και νέα προϊόντα και συγκεκριμένα *Goat Kefir* και ***Fresh Goat Milk***.

Στην επιστολή της καταγγελλόμενης προς την Υπηρεσία, ημερομηνίας 24 Μαΐου 2016, αναφέρεται μάλιστα ότι από τις 14 Μαρτίου 2015 η Detelina παράγει φρέσκο κατσικίσιο γάλα και άλλα κατσικίσια προϊόντα. Με επιστολή της προς τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες Λεμεσού, ημερομηνίας 11 Μαρτίου 2015, ενημέρωσε για τη διακοπή της συνεργασίας της με την Palmerco και για το ότι στο εξής η ίδια θα διένειμε τα προϊόντα της μέσω δικού της δικτύου διανομής. Ενημέρωσε επίσης ότι θα συνέχιζε την παραγωγή φρέσκου αιγινού γάλακτος με δική της επωνυμία, «*Detelina*», καθώς και αιγινού Kefir με την επωνυμία «*Kefir Detelina*».

Σχολιάζοντας, επιπρόσθετα, τον ισχυρισμό του εκπροσώπου της καταγγελλόμενης, ότι η καταγγέλλουσα δεν εκμεταλλεύτηκε τις εναλλακτικές λύσεις που είχε στη διάθεση της, η Πρόεδρος της Επιτροπής θεωρεί ότι αυτός είναι ατεκμηρίωτος. Η καταγγέλλουσα ανέφερε συγκεκριμένα τα πρόσωπα προς τα οποία απευθύνθηκε και τις απαντήσεις τις οποίες έλαβε, ενώ κατά τη διάρκεια της συνεργασίας είχε προσεγγίσει και τρίτες εταιρείες σε μία προσπάθεια να εξελίξει τη συνεργασία των δύο εταιρειών. Εξάλλου, εύλογα τίθεται το ερώτημα γιατί να προτιμήσει να μην εξεύρει λύση και να τερματίσει τις εργασίες της; Η καταγγέλλουσα δεν εξήυρε τη λύση που αναζητούσε τη δεδομένη στιγμή, ενώ το γεγονός της καταχώρησης της στο ΚΑΠ και της παγοποίησης του τραπεζικού της λογαριασμού εκ των πραγμάτων της αποστέρησαν κάθε προοπτική.

Έχοντας καταγράψει τα ανωτέρω, τα οποία εν συνόλω συντελούν το φάσμα της υπό κρίση υπόθεσης και απορρέουν από τις γραπτές και προφορικές θέσεις των εμπλεκόμενων μερών καθώς και τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Πρόεδρος προχώρησε σε αξιολόγηση αυτών υπό το πρίσμα της ισχύουσας νομοθεσίας και νομολογίας με στόχο τη δέουσα διερεύνηση της κατ' ισχυρισμό παράβασης.

Νομικό Πλαίσιο

Όπως προαναφέρθηκε στο πλαίσιο εξέτασης της σχετικής αγοράς, σύμφωνα με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην απόφαση *Friesland Foods/Campina*⁴⁷, η οποία επικυρώθηκε και σε μεταγενέστερες αποφάσεις της, το φρέσκο βιολογικό γάλα ανήκει σε διακριτή σχετική αγορά από το συμβατικό (μη βιολογικό). Η Detelina ήταν η μόνη γαλακτοβιομηχανία στην Κυπριακή αγορά που δραστηριοποιείτο στην παστερίωση και εμφιάλωση φρέσκου αιγινού – μη βιολογικού – γάλακτος κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα και ως εκ τούτου κρίθηκε ότι κατείχε δεσπόμενη θέση στην εν λόγω σχετική αγορά.

Επομένως, η άρνηση προμήθειας εκ μέρους της καταγγελλόμενης, η οποία συνίστατο στην διακοπή των δραστηριοτήτων παστερίωσης και εμφιάλωσης του φρέσκου αιγινού γάλακτος για λογαριασμό της καταγγέλλουσας καθώς και στην περιστασιακή αλλοίωση της ποιότητας αυτού, θα πρέπει να εξεταστεί με βάση τα πραγματικά στοιχεία της υπόθεσης σε συνάρτηση με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τον έλεγχο εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ (τώρα 102 ΣΛΕΕ) σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού δεσποζουσών επιχειρήσεων⁴⁸.

Στο τμήμα που πραγματεύεται την άρνηση, η εν λόγω Ανακοίνωση προβλέπει ότι δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει πραγματική άρνηση εκ μέρους της δεσπόμενης επιχείρησης, φτάνει να υπάρχει έστω μία εξυπνοοούμενη άρνηση (*constructive refusal to supply*). Εξυπνοοούμενη άρνηση μπορεί για παράδειγμα να συνίσταται σε υπερβολική καθυστέρηση ή άλλη υποβάθμιση του προϊόντος.

Σύμφωνα με το γράμμα του Νόμου, καθώς και την πάγια νομολογία του ΔΕΕ, ο λόγος για τον οποίο απαγορεύεται η πρακτική της άρνησης πώλησης κατά το άρθρο 102 της ΣΛΕΕ (αντίστοιχο του άρθρου 6(1) του Νόμου), έγκειται στο ότι θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξαφάνιση κάθε ανταγωνισμού εκ μέρους της επιχείρησης εναντίον της οποίας προβάλλεται⁴⁹.

Θα πρέπει δε να αποδεικνύεται ότι η δεσπόμενη επιχείρηση δεν ήταν σε θέση να επιλέξει άλλο μέτρο, λιγότερο επώδυνο από την άρνηση πώλησης, για την

⁴⁷ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση *COMP/M.5046 – Friesland Foods/Campina*, της 17.12.2008..

⁴⁸ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής — Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόμενες επιχειρήσεις (2009/C 45/02)

⁴⁹ Υπόθεση 311/84, *SA Centre belge d'études de marché - télémarketing (CBEM) κατά SA Compagnie luxembourgeoise de télédiffusion (CLT) και SA Information publicité Benelux (IPB)*, [1985] ECR 3261.

προάσπιση των εμπορικών της συμφερόντων. Στο Discussion Paper⁵⁰ που εξέδωσε προς Δημόσια Διαβούλευση το Δεκέμβριο του 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναφέρεται σχετικά ότι, οι επιχειρήσεις γενικά έχουν το δικαίωμα να προσδιορίζουν ποιον θα προμηθεύσουν και να αποφασίζουν να σταματήσουν την προμήθεια προϊόντων τους σε συγκεκριμένους συνεργάτες, και αυτό ισχύει και για τις επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά.

Το Έγγραφο καταγράφει εντούτοις και τα ακόλουθα: «*Refusals to supply or threats of refusals to supply by dominant companies may, however, be anticompetitive. Examples include halting supplies to punish buyers for dealing with competitors and refusing to supply buyers that do not agree to exclusive dealing or tying arrangements. [.....] Such practices are normally not aimed at excluding the buyer but rather a competitor of the dominant company. This section focuses [.....] where a dominant company denies a buyer access to an input in order to exclude that buyer from participating in an economic activity (vertical foreclosure). Although the excluded buyer could be only a customer, typically competition problems arise when it also is a rival to the dominant company in the economic activity for which the input is needed. This type of exclusion may cover a broad range of practices, such as the termination of an existing commercial relationship, the refusal to supply products, to provide information, to license intellectual property rights (IPR) or to grant access to an essential facility or a network. Practices such as delaying tactics in supplying, imposing unfair trading conditions and charging such prices that it is not economically viable for the buyer to continue its activity may also in reality amount to a refusal to supply*».

Κατά συνέπεια, όπως και η νομολογία γενικά αποδέχεται αναφορικά με την έννοια της άρνησης συναλλαγής, αυτή καλύπτει όχι μόνο μία ξεκάθαρη άρνηση, αλλά και πρακτικές που προορίζονται να μεταπείσουν έμμεσα έναν πελάτη από την επιδίωξη του για συναλλαγή (αντί για μία άμεση άρνηση). Οι πρακτικές αυτές, που αναφέρονται ως εξυπονοούμενη άρνηση εφοδιασμού/συναλλαγής (*constructive refusal to supply*)⁵¹, μπορεί να επιβάλουν αντικειμενικά παράλογους όρους, όπως αδικαιολόγητα υψηλές τιμές ή άλλους αθέμιτους όρους, καθώς και να συμμετέχουν

⁵⁰ December 2005, DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuses, Public consultation
<http://ec.europa.eu/competition/antitrust/art82/discpaper2005.pdf>

βλ. σχετικά σελ. 60. Επίσης, βλ σχετικά *Guidance on the Commission's enforcement priorities in applying Article 82 of the EC Treaty to abusive exclusionary conduct by dominant undertakings (Text with EEA relevance)* Official Journal C 045 , 24/02/2009 P. 0007 – 0020, παρ.75.

⁵¹ Βλ. σχετικά 1999/243/EK: Απόφαση της Επιτροπής, της 16ης Σεπτεμβρίου 1998, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ΕΚ (Υπόθεση IV/35.134 - συμφωνία διατλαντικής ναυτιλιακής διάσκεψης) EE L 95 της 9.4.1999, σ. 1 έως 112, παρ. 141. 2001/892/EK: Απόφαση της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2001, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ (COMP/C-1/36.915 — *Deutsche Post AG* — Παρακράτηση διασυννοριακού ταχυδρομείου) EE L 331 της 15.12.2001, σ. 40 έως 78, παραρ. 553.

σε διαπραγμάτευση με κακή πίστη, ή να χρησιμοποιούνται τακτικές παρέλκυσης ώστε να αποσυρθεί μια παραγγελία⁵².

Στο ίδιο πλαίσιο, η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που αναφέρεται στις προτεραιότητες της κατά τον έλεγχο εφαρμογής του άρθρου 102 σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού από δεσπόζουσες επιχειρήσεις⁵³, καθορίζει ότι η άρνηση παροχής καταρχήν περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα πρακτικών, από τις οποίες οι πιο τυπικές αρνήσεις είναι: α) η άρνηση διάθεσης προϊόντων/υπηρεσιών σε υφιστάμενους ή νέους πελάτες, β) η άρνηση χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης για δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ακόμη και όταν αυτό είναι απαραίτητο για την παροχή πληροφοριών για διεπαφές, και γ) η άρνηση χορήγησης πρόσβασης σε εγκατάσταση (*essential facility*) ή δίκτυο πρωταρχικής σημασίας.

Στο σημείο αυτό, η Πρόεδρος έκρινε σκόπιμη την παράθεση των όσων καταγράφονται στο τμήμα της εν λόγω Ανακοίνωσης που πραγματεύεται την άρνηση:

«79. Η Επιτροπή δεν θεωρεί απαραίτητο το προϊόν που αποτελεί το αντικείμενο της άρνησης να έχει ήδη διατεθεί στο εμπόριο: αρκεί να υπάρχει ζήτηση από δυνητικούς αγοραστές και να μπορεί να προσδιοριστεί μία δυνητική αγορά για τη συγκεκριμένη εισροή. Κατά τον ίδιο τρόπο, δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει πραγματική άρνηση εκ μέρους δεσπόζουσας επιχείρησης· αρκεί μία «εξυπνοοούμενη άρνηση». Μία εξυπνοοούμενη άρνηση μπορεί, για παράδειγμα, να λάβει τη μορφή υπερβολικής καθυστέρησης ή άλλης υποβάθμισης της προμήθειας του προϊόντος ή να συνίσταται στην επιβολή παράλογων όρων σε αντάλλαγμα της προμήθειας....

81. Η Επιτροπή θα θεωρεί τις πρακτικές αυτές ως προτεραιότητες ελέγχου, εφόσον ισχύουν όλες οι ακόλουθες περιστάσεις: — η άρνηση αφορά προϊόν ή υπηρεσία που αντικειμενικά χρειάζεται μια εταιρεία για να ασκήσει αποτελεσματικό ανταγωνισμό σε αγορά επόμενου σταδίου, — η άρνηση ενδέχεται να οδηγήσει σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά επόμενου σταδίου, και — η άρνηση ενδέχεται να αποβεί σε ζημία των καταναλωτών.»

Σύμφωνα με την Πρόεδρο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλύει την ύπαρξη εναλλαξιμότητας του αρνούμενου προϊόντος ή της υπηρεσίας και αξιολογεί κατά πόσο οι ανταγωνιστές δύνανται να δημιουργήσουν ή έχουν εναλλακτική πηγή. Περαιτέρω, τα ανωτέρω κριτήρια όπως αναφέρεται στην εν λόγω Ανακοίνωση «ισχύουν τόσο στις περιπτώσεις διακοπής προηγούμενης προμήθειας όσο και στις περιπτώσεις άρνησης προμήθειας προϊόντος ή υπηρεσίας που η δεσπόζουσα

⁵² FAULL & NIKPAY, § 3.146 – 3.148, ed. Oxford Univ. Press, εκδ. 1999

⁵³ *Ibid.*

επιχείρηση δεν παρείχε προηγουμένως σε άλλες (αρνήσεις προμήθειας 'de novo'). Ωστόσο, είναι πιθανότερο να θεωρηθεί καταχρηστική η διακοπή υπάρχουσας συμφωνίας προμήθειας παρά μια άρνηση προμήθειας de novo. Για παράδειγμα, εάν η δεσπόζουσα επιχείρηση προμήθευε προηγουμένως την παραγγέλλουσα επιχείρηση, και η δεύτερη επιχείρηση πραγματοποίησε επενδύσεις με βάση τη συγκεκριμένη σχέση προκειμένου να χρησιμοποιήσει την εισροή που στη συνέχεια της αρνείται η δεσπόζουσα επιχείρηση, τότε η Επιτροπή είναι πιθανότερο να θεωρήσει την εξεταζόμενη εισροή ως απολύτως αναγκαία. Επίσης, το γεγονός ότι στο παρελθόν ο κάτοχος της συγκεκριμένης εισροής είχε κρίνει συμφέρουσα την προμήθειά της, αποτελεί ένδειξη ότι η προμήθεια δεν συνεπάγεται κίνδυνο και ότι ο κάτοχος λαμβάνει τη δέουσα ανταπόδοση για την αρχική επένδυση.»

Ως επιπρόσθετα αναφέρεται στην Ανακοίνωση, αυτή έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις όπου: «76. Τυπικά προβλήματα ανταγωνισμού δημιουργούνται όταν η δεσπόζουσα επιχείρηση ανταγωνίζεται στην αγορά «επόμενου σταδίου» τον αγοραστή που αρνείται να προμηθεύσει. ... Ο όρος «αγορά επόμενου σταδίου» χρησιμοποιείται σε σχέση με την αγορά για την οποία η εισροή που μία εταιρεία αρνείται να παράσχει είναι απαραίτητη για την κατασκευή προϊόντος ή την παροχή υπηρεσίας.»

Η Πρόεδρος σημείωσε και την απόφαση της Επιτροπής υπ' αριθ. 20/2015⁵⁴ όπου είχαν αναφερθεί τα ακόλουθα σχετικά:

«[...] Η Επιτροπή σημειώνει ότι η Hermes δεν διαφαίνεται να είχε κίνητρο αποκλεισμού της καταγγέλλουσας εφαρμόζοντας κατά πλάσμα δικαίου άρνηση προμήθειας, μέσω της επιβολής των αθέμιτων και/ή μη εύλογων όρων, καθώς η Hermes και η καταγγέλλουσα δεν είναι ούτε υφιστάμενοι ούτε δυνητικοί ανταγωνιστές και άρα ο αποκλεισμός της καταγγέλλουσας από μόνος του δεν θα επέφερε κάποιο πλεονέκτημα στην Hermes. Η Επιτροπή θεωρεί ότι ζήτημα παράβασης θα συνέτρεχε σε περίπτωση που μία κατά πλάσμα δικαίου άρνηση προμήθειας δεν επέτρεπε την δραστηριοποίηση της καταγγέλλουσας σε μία αγορά όπου δραστηριοποιούνταν η Hermes, οδηγώντας έτσι σε κάθετο αποκλεισμό (vertical foreclosure), κάτι το οποίο δεν συμβαίνει εν προκειμένω.» (υπογράμμιση της Προέδρου)

Όπως σημείωσε στη συνέχεια η Επιτροπή, τα πιο πάνω προκύπτουν και από το Σχέδιο Διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις καταχρήσεις περί αποκλεισμού του 2005⁵⁵, στο οποίο μεταξύ άλλων αναφέρονται και τα εξής:

⁵⁴ Καταγγελία της εταιρείας Demstar Rentals (2005) Ltd εναντίον της εταιρείας Hermes Airports Ltd.

⁵⁵ Παρ. 62 και 209 του Εγγράφου Συζήτησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuses». Συναφή συμπεράσματα δύνανται να εξαχθούν και από την Έκθεση του Διεθνούς Δικτύου Ανταγωνισμού (ICN) «Report on the Analysis of Refusal to Deal with a Rival Under Unilateral Conduct Laws», 2010.

«Although the excluded buyer could be only a customer, typically competition problems arise when it also is a rival to the dominant company in the economic activity for which the input is needed».

Καταλήγοντας στην εν λόγω απόφαση της, η Επιτροπή σημείωσε πως «πρέπει να θεωρείται σαφές ότι αντι-ανταγωνιστικά ζητήματα συνεπεία κατά πλάσματος δικαίου άρνησης προμήθειας προκύπτουν, κατά κύριο λόγο, σε περιπτώσεις υφιστάμενων ή δυνητικών ανταγωνιστών [...]». (υπογράμμιση της Προέδρου)

Μελετώντας τα γεγονότα της υπό εξέταση υπόθεσης υπό το φως των όσων καταγράφονται, η Πρόεδρος διαπιστώνει πως παρά το ότι η Detelina δεν αποτελούσε υφιστάμενο ανταγωνιστή της Palmerco κατά το χρονικό διάστημα της μεταξύ τους συνεργασίας, αποτελούσε εντούτοις δυναμικό ανταγωνιστή αυτής. Ειδικότερα, το γεγονός ότι κατά το ίδιο χρονικό διάστημα που συνέχιζε να παρέχει τις υπηρεσίες παστερίωσης και εμφιάλωσης προς την καταγγέλλουσα, παράλληλα εισήγαγε το δικό της προϊόν στη σχετική αγορά ενώ εισήχθη και η ίδια στην αγορά επόμενου σταδίου, διανομής και εμπορίας του προϊόντος, την καθιστούσε δυναμικό ανταγωνιστή της καταγγέλλουσας. Ως εκ τούτου, σύμφωνα και με όσα ορίζονται στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁵⁶, η άρνηση ή/και εξυπνοοούμενη άρνηση προμήθειας των υπηρεσιών παστερίωσης και εμφιάλωσης του γάλακτος φαίνεται ότι αποσκοπούσε αφενός στον αποκλεισμό της Palmerco από την αγορά και αφετέρου στην απόκτηση πλεονεκτήματος σε αυτήν από την Detelina, οδηγώντας σε κάθετο αποκλεισμό (*vertical foreclosure*) της καταγγέλλουσας.

Διαπιστώσεις

Υπό το φως των όσων αναπτύχθηκαν ανωτέρω, η Πρόεδρος της Επιτροπής καταγράφει τις ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Όπως προκύπτει από τον ως άνω Πίνακα 1, μέχρι και τις **9/2/2015** η Detelina προέβαινε σε πωλήσεις προϊόντων προς την Palmerco.
- Η Palmerco καταχωρήθηκε στο ΚΑΠ στις {...} από την Detelina. Ως επακόλουθο, ο τραπεζικός της λογαριασμός παγοποιήθηκε από την ίδια ημέρα και η λειτουργία της τερματίστηκε.
- Μόλις τέσσερις (4) ημέρες αργότερα, και μόλις οκτώ ημέρες μετά την τελευταία παραλαβή προϊόντων από την Palmerco, στις **17/2/2015** η Detelina έστειλε προς τους πελάτες οι οποίοι καταγράφονταν στο πελατολόγιο της καταγγέλλουσας,

⁵⁶ *Ibid.*, παρ. 76-77.

ενημερωτική επιστολή για το ότι θα αναλάμβανε η ίδια τη διανομή των προϊόντων της και τιμοκατάλογο αυτών, στα οποία συγκαταλεγόταν και φρέσκο αιγινό γάλα με τον γραμμικό κώδικα που μέχρι τότε χρησιμοποιείτο για το *Zefkis Dairies*.

- Όπως διαπιστώνεται από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, η Detelina μέχρι τις 11 Μαρτίου 2015 (δηλαδή ένα περίπου μήνα από την ημέρα που διέκοψε οριστικά την συνεργασία της με την Palmerco) είχε ήδη εξασφαλίσει γάλα δύο παραγωγών προκειμένου να προβεί στην παστερίωση και εμφιάλωση αιγινού γάλακτος υπό δική της επωνυμία, εξασφάλισε αυτοκίνητα διανομής των προϊόντων της, δημιούργησε τμήμα πωλήσεων εκπαιδεύοντας σχετικά τους πωλητές της, ενώ παράλληλα ενημέρωσε τις αρμόδιες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες σχετικά με την ανάληψη των νέων αυτών δραστηριοτήτων από μέρους της, επισημαίνοντας μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: *«Με την παρούσα σας ενημερώνουμε ότι η συνεργασία μας με την εταιρεία Palmerco που εκτελούσε την διανομή των προϊόντων μας δεν υφίσταται πλέον. Η εταιρεία μας θα διανέμει τα προϊόντα της με δικό της δίκτυο διανομής.»*
- Μέχρι τις **14/3/2015** η Detelina είχε προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες και λάνσαρε το δικό της αιγινό γάλα στην αγορά. Εφόσον, όπως η ίδια ανέφερε, για την προετοιμασία αυτή απαιτήθηκε χρόνος περίπου 30-40 ημερών, ενώ στον τιμοκατάλογο που κυκλοφόρησε στις 17/2/2015 είχε συμπεριλάβει και το αιγινό γάλα, προκύπτει ότι, για την έναρξη αυτών, σχεδιάστηκαν και προηγήθηκαν ενέργειες όπως, πχ, η λήψη σχετικών αποφάσεων και κατάρτιση επιχειρηματικού πλάνου, ενέργειες οι οποίες αναπόφευκτα λήφθηκαν ενόσω η συνεργασία των δύο εταιρειών βρισκόταν εν ισχύ.
- Καθ' όλη τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας η Detelina ουδέποτε παραδέχθηκε ότι διέκοψε την συνεργασία της με την καταγγέλλουσα. Αρκέστηκε μόνο στο να υποστηρίξει ότι τα πράγματα οδηγήθηκαν εκεί εξαιτίας της καταχώρησης της Palmerco στο ΚΑΠ. Στο ΚΑΠ όμως καταχωρήθηκε η Palmerco ακριβώς λόγω του ότι η Detelina συνέχισε να {...}. Συγκεκριμένα, κατά την ίδια περίοδο όπου εξακολουθούσε *φαινομενικά* να συνεργάζεται με την καταγγέλλουσα, {...}, έτσι με αυτή της την ενέργεια η Palmerco καταχωρήθηκε στο ΚΑΠ. Επί του σημείου αυτού τονίζεται ότι η καταγγελλόμενη, όπως διαπιστώνεται από την Κατάσταση Τραπεζικού Λογαριασμού της που βρίσκεται καταχωρισμένη στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, φαίνεται ότι {...} - την οποία η καταγγέλλουσα είχε αρχικά εκδώσει για το ποσό των €{...} - έναντι της οποίας όμως η Palmerco, στις {...}, πραγματοποίησε ισόποση κατάθεση στο

λογαριασμό της καταγγελλόμενης με μεταφορά μετρητών και έκδοση χρεωστικής σημείωσης. Όπως διαπιστώνεται από αντίγραφο του σχετικού αποδεικτικού της {...}, η μεταφορά μετρητών προς όφελος της Detelina αφορούσε ποσό ύψους €{...}, ενώ η χρεωστική σημείωση εκδόθηκε για το υπόλοιπο ποσό και ανερχόταν στις €{...}. Διευκρινίζεται επίσης ότι, επί του αποδεικτικού της {...} για τη μεταφορά των μετρητών αναγράφεται η χειρόγραφη σημείωση: «to cancel cheq.{...}, €{...}».

- Σημειώνεται ότι, πέραν των ενεργειών της που συνέβαλαν στην καταχώρηση της καταγγέλλουσας στο ΚΑΠ, στο κλείσιμο της Palmerco και στην ανάληψη από την ίδια δραστηριοτήτων που μέχρι πρότινος ενέπιπταν στη σφαίρα δραστηριοτήτων της καταγγέλλουσας, η καταγγελλόμενη κατέθεσε και ποινική αγωγή εναντίον της Palmerco και του Διευθυντή της.

Συμπεράσματα

Η Πρόεδρος, εξετάζοντας και αξιολογώντας τα γεγονότα, υπό το φως των όσων αναπτύχθηκαν και από τις δύο πλευρές στις γραπτές και προφορικές τους παρατηρήσεις, και στη βάση των όσων ήδη έχουν διαπιστωθεί και καταγράφονται, επαναλαμβάνει ότι, κατά την κρίση της, η καταγγελλόμενη είχε τη δυνατότητα και της είχε δοθεί αρκετές φορές η ευκαιρία να απαλλαγεί από τη συνεργασία της με την καταγγέλλουσα. Πέρα από το ότι ο Διευθυντής της Palmerco είχε σε αρκετές περιπτώσεις εγείρει ανοικτά το θέμα, προτείνοντας εναλλακτικές μορφές συνεργασίας ή/και συνεργασία με τρίτες εταιρείες ({...},{...},{...}), ή ακόμα και τερματισμό της υφιστάμενης, λάμβανε κατ' εξακολούθηση ως απάντηση τη διαβεβαίωση ότι η καταγγελλόμενη δεν επιθυμούσε κάτι τέτοιο, αλλά ούτε και συνεργασία με τρίτη εταιρεία.

Η καταγγέλλουσα, μπορούσε σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο να ενημερώσει την καταγγελλόμενη ότι ήταν δυσαρεστημένη με την συνεργασία τους και να της δώσει την προειδοποίηση των έξι (6) μηνών που προβλεπόταν στη Συμφωνία της 1/9/2011. Η συνεργασία στο αιγινό γάλα δεν καλυπτόταν άμεσα αλλά έμμεσα από τη Συμφωνία, εφόσον στον όρο 14 προβλεπόταν η επέκταση της και σε οποιαδήποτε άλλα προϊόντα θα παράγονταν από την καταγγελλόμενη στο μέλλον. Παρά ταύτα, το γεγονός ότι υπήρχε προφορική συμφωνία των δύο εταιρειών στον τομέα του αιγινού γάλακτος στη βάση της οποίας συνεργάστηκαν για χρονικό διάστημα τριών σχεδόν ετών (Μάρτιος 2012 - Φεβρουάριος 2015) υποδηλώνει την ύπαρξη «*συμφωνίας κυρίων*» μεταξύ των δύο εταιρειών. Σε κάθε περίπτωση, οι ενέργειες της Detelina, ως δεσπόζουσας επιχείρησης στη σχετική αγορά παστερίωσης και εμφιάλωσης του

αιγινού γάλακτος, εξετάζονται στο πλαίσιο του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου και επομένως η ύπαρξη ή μη συμφωνίας δεν είναι καθοριστικής σημασίας.

Ένα επιπρόσθετο επιχείρημα που ήγειραν οι εκπρόσωποι της καταγγελλόμενης αφορούσε και στο ότι η λήξη της συνεργασίας έδωσε ώθηση στον ανταγωνισμό, εφόσον από τότε, ως ο ισχυρισμός τους, αυξήθηκαν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα του φρέσκου αιγινού γάλακτος. Εξυπακούεται ότι η αύξηση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε ένα τομέα συντείνει στην ώθηση του υγιούς ανταγωνισμού και συνεπάγεται μεγαλύτερη ποικιλία προϊόντων στην αγορά προς όφελος των καταναλωτών. Στις επιχειρήσεις όμως αυτές δεν συγκαταλέγεται πλέον η Palmerco, της οποίας η λειτουργία τερματίστηκε αναγκαστικά ως άμεσο αποτέλεσμα των ενεργειών ή/και παραλείψεων της καταγγελλόμενης.

Η καταγγελλόμενη, ως διαπιστώνεται από τα γεγονότα, προτίμησε να προετοιμάσει το έδαφος για είσοδο στην αγορά του δικού της φρέσκου αιγινού γάλακτος – εκ των πραγμάτων αντικαθιστώντας το *Zefkis Dairies* – καθώς και να αναπτύξει δικό της δίκτυο διανομής.

Αναφερόμενη, τέλος, στο επιχείρημα του εκπροσώπου της καταγγελλόμενης ότι η τελευταία δεν είχε δεσπίζουσα θέση εφόσον η Palmerco, σύμφωνα με τον ισχυρισμό του, είχε μεγαλύτερο κύκλο εργασιών από την Detelina, η Πρόεδρος θεωρεί ότι τούτο δεν ευσταθεί, καθότι οι δύο εταιρείες δραστηριοποιούνταν σε διαφορετικές σχετικές αγορές και επομένως τέτοια σύγκριση δεν είναι δόκιμη.

Η Πρόεδρος, έχοντας προβεί στις ως άνω διαπιστώσεις, κρίνει σημαντικό να επισημάνει πως στόχος του δικαίου ανταγωνισμού δεν είναι ο εγκλωβισμός επιχειρήσεων σε συνεργασίες που δεν επιθυμούν. Οι δεσπίζουσες όμως επιχειρήσεις υπέχουν ιδιαίτερη ευθύνη να μην προκαλούν με τις ενέργειες τους πλήγμα στον υγιή ανταγωνισμό: «*Πράγματι, η διαπίστωση της υπάρξεως δεσπίζουσας θέσης δεν συνεπάγεται αυτή καθαυτή καμία μομφή προς την ενδιαφερόμενη επιχείρηση, αλλά σημαίνει μόνο ότι η τελευταία υπέχει ανεξάρτητα από τους λόγους μιας τέτοιας θέσης, ιδιαίτερη ευθύνη να μη θίγει με τη συμπεριφορά της την άσκηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού στην κοινή αγορά*»⁵⁷.

Κατά την άποψη της Προέδρου, από όσα έχουν καταγραφεί προκύπτει ότι η καταγγελλόμενη στόχευε ακριβώς σε αυτό που τελικά πέτυχε: στο να αντικαταστήσει το αιγινό γάλα *Zefkis Dairies* της καταγγέλλουσας με το δικό της προϊόν εγκαίρως - τόσο στην αγορά όσο και στην συνείδηση του καταναλωτή – και, εκμεταλλευόμενη το

⁵⁷ Υπόθεση C-322/81, *Michelin v. Commission*, [1983] ECR 3461, παρ.57.

πελατολόγιο της Palmerco, να λανσάρει το δικό της προϊόν ως άμεσα υποκατάστατο του *Zefkis Dairies*, προτού προλάβει η καταγγέλλουσα να εξεύρει εναλλακτικές λύσεις προώθησης του δικού της αιγινού γάλακτος στην αγορά.

Αναφερόμενη στο επιχείρημα του εκπροσώπου της καταγγελλόμενης, ότι η τελευταία διέκοψε τη συνεργασία εξαιτίας του ότι η καταγγέλλουσα δεν ήταν εντάξει στις υποχρεώσεις της απέναντι της, η Πρόεδρος της Επιτροπής επισημαίνει ότι, όπως αποδεικνύεται από την Κατάσταση Πωλήσεων της Detelina, από τον Οκτώβριο 2014 και μετά, το οφειλόμενο προς την καταγγελλόμενη ποσό μειωνόταν προοδευτικά, με αποτέλεσμα το υπόλοιπο στις 2/10/2014 να ανέρχεται στις €{...} και μέχρι τις 9/2/2015 να έχει μειωθεί στις €{...}. Συνάγεται, επομένως, πως, σε περίπτωση που η Detelina δεν ενεργούσε κατά τον τρόπο που ενήργησε, εύλογα η τμηματική αυτή εξόφληση θα συνεχιζόταν μέχρι πλήρους εξόφλησης του ποσού. Συνεπώς, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό το ως άνω επιχείρημα της καταγγελλόμενης.

Όπως εξάλλου υποστήριξε και ο εκπρόσωπος της καταγγέλλουσας κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, οι πληρωμές της εταιρείας Palmerco προς την εταιρεία Detelina, «*γίνονταν πάντα μέσα στο πνεύμα του συμβολαίου της συνεργασίας μας, έχω καταθέσει στην Επιτροπή μια λίστα με την ημερομηνία που θα έπρεπε να γίνεται η πληρωμή και την ημέρα που τελικά γινόταν η πληρωμή*». Περί αυτού ισχυρίστηκε μάλιστα πως μπορεί κάποιες φορές να υπήρξε κάποια καθυστέρηση, «*υπάρχουν όμως και περιπτώσεις στις οποίες η Palmerco πλήρωσε πέντε, δέκα ή δεκαπέντε μέρες ενωρίτερα ένα ποσό [...]*» Κατέληξε μάλιστα στο ότι το οφειλόμενο προς την καταγγελλόμενη ποσό δεν αυξανόταν αλλά αντίθετα μειωνόταν, γεγονός που φαίνεται και από την κατάσταση λογαριασμού της Detelina.

Καταληκτικό Μειοψηφίας

Έχοντας παραθέσει τα γεγονότα της υπόθεσης που αφορούν στην συνεργασία των δύο εταιρειών στον τομέα του φρέσκου αιγινού γάλακτος, τη σχετική νομολογία καθώς και τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις προτεραιότητες ελέγχου σε περιπτώσεις καταχρηστικών συμπεριφορών αποκλεισμού από δεσπόζουσες επιχειρήσεις, η Πρόεδρος της Επιτροπής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι στην υπό κρίση υπόθεση πληρούνται και οι τρεις προϋποθέσεις που τίθενται στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και ειδικότερα:

- (i) Η άρνηση αφορά υπηρεσία που αντικειμενικά χρειαζόταν η Palmerco για να ασκήσει αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην αγορά επόμενου σταδίου, ήτοι στην εμπορία του φρέσκου αιγινού γάλακτος *Zefkis Dairies*, εφόσον οδήγησε

στην πλήρη αποστέρηση της καταγγέλλουσας από την εμπορία του εν λόγω προϊόντος το οποίο έφερε την επωνυμία της.

- (ii) Η άρνηση συναφώς οδήγησε σε εξάλειψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά, εφόσον η Palmerco δεν ήταν σε θέση να εμπορεύεται το εν λόγω προϊόν.
- (iii) Η Detelina, η οποία ήταν σε θέση να γνωρίζει τα αποτελέσματα της διακοπής της συνεργασίας των δύο εταιρειών στον τομέα του φρέσκου αιγινού γάλακτος εκμεταλλεύτηκε το γεγονός αυτό και εντός σύντομου χρονικού διαστήματος, διέθεσε αντίστοιχο προϊόν με δική της επωνυμία στην αγορά ώστε να γίνει ουσιαστικά αντικατάσταση των δύο προϊόντων στη συνείδηση των καταναλωτών, δεδομένου ότι δεν υπήρχαν υποκατάστατα, ως προαναφέρεται, στην κυπριακή αγορά κατά τον ουσιώδη χρόνο.

Συνακόλουθα, η Πρόεδρος της Επιτροπής, στη βάση όλων των ενώπιον της στοιχείων, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία Detelina κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος, την οποία, με την άρνηση προμήθειας του γάλακτος, εκμεταλλεύτηκε καταχρηστικά εις βάρος της καταγγέλλουσας Palmerco, παραβιάζοντας το άρθρο 6(1)(β) του Νόμου.

7.4.2 Πιθανολογούμενη παράβαση άρθρου 6(1)(α) του Νόμου

Η Επιτροπή στη συνέχεια εξετάζει την κατ' ισχυρισμό καταγγελλόμενη συμπεριφορά στο πλαίσιο του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, που αφορά στην ενέργεια της Detelina, ως ο ισχυρισμός της καταγγέλλουσας στην καταγγελία της, να αυξήσει την τιμή των υπηρεσιών παστερίωσης και εμφιάλωσης του αιγινού γάλακτος και να μειώσει τον παρεχόμενο χρόνο πίστωσης.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η καταγγέλλουσα τοποθετήθηκε επ' αυτού του θέματος στις γραπτές της θέσεις, ημερομηνίας 7/10/2018, δηλώνοντας τη συμφωνία της με την εκ πρώτης όψεως ομόφωνη απόφαση της Επιτροπής περί μη στοιχειοθέτησης παράβασης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου από μέρους της καταγγελλόμενης. Σημειώνεται ότι η Επιτροπή είχε κοινοποιήσει στην καταγγέλλουσα την εν λόγω προκαταρκτική της θέση με επιστολή ημερομηνίας 14/9/2018 με την οποία της δόθηκε προθεσμία είκοσι μίας (21) ημερών προκειμένου να θέσει εγγράφως τις τυχόν απόψεις της.

Πιθανολογούμενη παράβαση του Άρθρου 6(1)(α) του Νόμου στην αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να παραθέσει τις διατάξεις του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, οι οποίες προβλέπουν τα ακόλουθα:

«6.-(1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –

(α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής.»

Στο πλαίσιο επίκλησης του άρθρου 6(1)(α), η καταγγέλλουσα αναφέρθηκε στο χρόνο πίστωσης που παρείχε η καταγγελλόμενη προς την καταγγέλλουσα, για σκοπούς αποπληρωμής των προϊόντων που η τελευταία αγόραζε από αυτήν, συμπεριλαμβανομένου και του αιγινού γάλακτος. Όπως διευκρινίστηκε από τα εμπλεκόμενα μέρη στα πλαίσια της έρευνας, η ρύθμιση για τη μείωση του χρόνου πίστωσης περιελάμβανε και το αιγινό γάλα. Η συνεργασία των δύο εταιρειών αναφορικά με το αιγινό γάλα δεν καλύπτεται από τη γραπτή συμφωνία των δύο εταιρειών αλλά βασίζεται σε προφορική μεταξύ τους συνεννόηση, η οποία διενεργήθηκε στο γενικότερο πλαίσιο της συνεργασίας τους και κατ' επέκταση και στον τομέα αυτό εφαρμόζονταν οι ίδιες ρυθμίσεις, περιλαμβανόμενης και της συγκεκριμένης που αφορούσε στον χρόνο πίστωσης.

Με βάση τη συμφωνία της 1 Σεπτεμβρίου 2011, ο χρόνος πίστωσης είχε καθοριστεί στις 90 ημέρες. Με επιστολή της ημερομηνίας 13/2/2014, η Detelina ζητούσε την μείωση του χρόνου πίστωσης σε πρώτο στάδιο από 90 σε 75 ημέρες.

Συγκεκριμένα, σε επιστολή του προς τον κ. {...} M.Z. της Palmerco, ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 2014, ο κ. {...} K.X. της Detelina έθεσε το ζήτημα της μείωσης του χρόνου πίστωσης, αρχικά στους δυόμισι μήνες, με σταδιακή περαιτέρω μείωση στους δύο μήνες.

Σε απαντητική του επιστολή, ημερομηνίας 18 Φεβρουαρίου 2014, ο κ. {...} M.Z. της Palmerco ανέφερε ότι η πίστωση θα ήταν εφικτό να μειωθεί στις 75 ημέρες, αρχής γενομένης από την πληρωμή του Φεβρουαρίου 2014. Σε σχέση με την πρόταση για περαιτέρω μείωση στις 60 ημέρες, ανέφερε ότι αυτό θα απαιτούσε μείωση της πίστωσης στους μεγάλους πελάτες, κάτι το οποίο εμπειρείχε κίνδυνο απώλειας πωλήσεων.

Εντούτοις σε άλλη επιστολή του κ. {...} M.Z. προς τον κ. {...} K.X., η οποία δεν φέρει ημερομηνία, αναφέρεται ότι λόγω απόρριψης της αίτησης δανείου που είχε υποβληθεί στην {...}, σε συνδυασμό με το ότι οι πελάτες της εταιρείας του δεν συμφωνούσαν στη μείωση της πίστωσης που απολάμβαναν, η Palmerco αδυνατούσε να τηρήσει την αρχική αποδοχή των 75 ημερών και ήταν αναγκασμένη να επανέλθει στη συμφωνηθείσα πίστωση των 90 ημερών.

Η Επιτροπή καταρχάς επισημαίνει ότι σε σχέση με τον ως άνω ισχυρισμό παράβασης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, αναφορικά με το ζήτημα της μείωσης του χρόνου πίστωσης, στο παρόν στάδιο αυτός εξετάζεται μόνο σε σχέση με το αιγινό γάλα, δεδομένου ότι οι υπόλοιπες αγορές των προϊόντων της Detelina θα εξεταστούν ακολούθως στο πλαίσιο εξέτασης του άρθρου 6(2) του Νόμου. Επισημαίνεται ακόμη πως εξετάζεται μόνο ο ισχυριζόμενος αθέμιτος όρος της μείωσης του χρόνου πίστωσης και όχι η μονομερής αλλαγή της τιμής. Αυτό οφείλεται στο ότι η εν λόγω αλλαγή της τιμής αφορούσε μόνο τα προϊόντα Detelina και όχι το αιγινό γάλα.

Συνεπώς, σε σχέση με τον ισχυρισμό της μείωσης του χρόνου πίστωσης, η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη την αλληλογραφία των δύο εταιρειών επί του θέματος, και αφού ολοκλήρωσε τη μελέτη σε σχέση με την αναλυτική κατάσταση Αγορών - Πληρωμών της Palmerco για την περίοδο 28.2.2012 – 12.11.2014 και την Κατάσταση Αγορών – Πληρωμών για την περίοδο 30.9.2011 – 9.2.2015 της Detelina, διαπίστωσε ότι η ρύθμιση αυτή τελικά δεν εφαρμόστηκε.

Η Επιτροπή διαπίστωσε επιπρόσθετα ότι η Palmerco, μέχρι και τη λήξη του ουσιώδους χρόνου, δεν προέβηκε σε οποιαδήποτε αποπληρωμή πριν το διάστημα των 90 ημερών που προβλέπεται στη συμφωνία συνεργασίας. Το γεγονός αυτό εξάλλου διαπιστώνεται και από τα όσα η ίδια η καταγγέλλουσα αναφέρει στην προαναφερόμενη επιστολή της προς την καταγγελλόμενη, δηλαδή ότι σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι πελάτες της εταιρείας Palmerco, ήτοι τα σημεία πώλησης, δεν συμφωνούσαν στη μείωση της πίστωσης που απολάμβαναν, η Palmerco αδυνατούσε και αυτή να τηρήσει την δέσμευση των 75 ημερών και ήταν αναγκασμένη να επανέλθει στη συμφωνηθείσα πίστωση των 90 ημερών.

Επίσης, λόγω της απόρριψης αίτησης δανείου της Palmerco από την {...}, ενώ αρχικά είχε την προφορική διαβεβαίωση της ότι θα της παράσχει το δάνειο για να είναι σε θέση να συνεργαστεί με τον νέο όρο συνεργασίας της Detelina που αφορούσε την μείωση του χρόνου, καθίστατο αδύνατο για την Palmerco να εφαρμόσει την εν λόγω μείωση.

Ως εκ τούτου, στην πράξη δεν εφαρμόστηκε η μείωση του χρόνου πίστωσης σε πρώτο στάδιο από 90 σε 75 ημέρες και αργότερα σε 60 και ούτε η Detelina επανήλθε εκ νέου με το συγκεκριμένο αίτημα μείωσης χρόνου πίστωσης.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι σε σχέση με την αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας του αιγινού γάλακτος, δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου σε σχέση με την ισχυριζόμενη στην καταγγελία μονομερή μείωση του χρόνου πίστωσης από πλευράς της καταγγελλόμενης.

8. Πιθανολογούμενες Παραβάσεις Άρθρου 6(2) του Νόμου

8.1 Πιθανολογούμενη Παράβαση Άρθρου 6(2) του Νόμου στην αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος

Η Επιτροπή στη συνέχεια εξετάζει την κατ' ισχυρισμό καταγγελλόμενη συμπεριφορά στο πλαίσιο του άρθρου 6(2) του Νόμου, ως ο ισχυρισμός της καταγγέλλουσας στην καταγγελία της. Διευκρινίζεται ότι στην καταγγελία εγείρεται ζήτημα παράβασης για άρνηση προμήθειας του φρέσκου αιγινού γάλακτος από μέρους της Detelina τόσο υπό το πρίσμα του άρθρου 6(1)(β), το οποίο εξετάστηκε ήδη ανωτέρω, όσο και του άρθρου 6(2).

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η καταγγέλλουσα δεν τοποθετήθηκε περαιτέρω επ' αυτού του θέματος στις γραπτές της θέσεις, ημερομηνίας 7/10/2018, παρά το ότι της είχε κοινοποιήσει την εν λόγω προκαταρκτική της θέση με επιστολή ημερομηνίας 14/9/2018 με την οποία της δόθηκε προθεσμία είκοσι μίας (21) ημερών προκειμένου να θέσει εγγράφως τις τυχόν απόψεις της.

Ως αναφέρεται, η καταγγελία εγείρει το ζήτημα της άρνησης προμήθειας του φρέσκου αιγινού γάλακτος τόσο υπό το πρίσμα του άρθρου 6(1)(β) όσο και του άρθρου 6(2). Για το λόγο αυτό η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να διευκρινίσει πως, λαμβανομένων υπόψη των ως άνω συμπερασμάτων της, και συγκεκριμένα της κατά πλειοψηφία μη διαπίστωσης παράβασης του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου εκ μέρους της καταγγελλόμενης, η εξέταση του ζητήματος της άρνησης παροχής των υπηρεσιών παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας του φρέσκου αιγινού γάλακτος υπό το πρίσμα του άρθρου 6(2) του Νόμου, παρέλκει.

Ως προς τούτο, η Επιτροπή παραθέτει σχετικό απόσπασμα από την απόφαση της υπ' αριθμ. 35/2013⁵⁸ όπου είχαν αναφερθεί τα ακόλουθα σε σχέση με την εφαρμογή της οικείας διάταξης:

«Με το άρθρο 6(2) του Νόμου για την «απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης», γίνεται καταρχήν μία παρέκκλιση από το ενωσιακό δίκαιο του ανταγωνισμού και η οποία ουσιαστικά παρέχει αποτελεσματική προστασία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που είναι ευάλωτες σε σχέσεις εξάρτησης από επιχειρήσεις, οι οποίες, λόγω του επιχειρηματικού τους εύρους και της οικονομικής τους ισχύος, μπορούν να επιβάλλουν καταχρηστικούς όρους συναλλαγών. Προϋπόθεση για την εφαρμογή της είναι η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, σε σημείο που η μονομερής διακοπή της σχέσης αυτής να καθιστά αδύνατη την εξεύρεση από την εκμεταλλεζόμενη επιχείρηση ισοδύναμων εναλλακτικών λύσεων εμπορικών επιλογών και συναλλαγών. Η αυθαίρετη και καταχρηστική μονομερής διακοπή τέτοιων συμβάσεων από τον «ισχυρό» αντισυμβαλλόμενο μπορεί να δημιουργήσει ανεπανόρθωτη βλάβη στην επιχείρηση, η οποία έχει οργανωθεί και βασιστεί με γνώμονα τις συμφωνίες / συνεργασίες που έχει πετύχει..

Η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου προσθέτει μία ακόμα νομική βάση για τις μικρές κυρίως επιχειρήσεις ενάντια σε τυχόν αυθαιρεσίες των «ισχυρών», όταν η απρόσκοπτη τήρηση συγκεκριμένων όρων και συνθηκών συναλλαγών αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς τους. Επ' αυτού, η Επιτροπή σημειώνει το λεκτικό του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών στην Υπόθεση αρ. 2498/2010, όπου έκρινε αναφορικά με την εφαρμογή του αντίστοιχου άρθρου 6(2) του Νόμου, το άρθρο 2α του Ν. 703/1977, ο οποίος τότε εφαρμοζόταν από την Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού, λέγοντας ότι: «Επειδή, με την επέκταση του ελέγχου καταχρηστικότητας με τις διατάξεις του άρθρου 2α του ν. 703/1977 σε επιχειρήσεις, που δεν κατέχουν δεσπότησα θέση, αποκλείεται το παράδοξο αποτέλεσμα να υπόκειται σε έλεγχο καταχρηστικότητας η πρακτική των επιχειρήσεων με μεγάλο μερίδιο αγοράς ενώ αυτή των εξίσου ισχυρών αλλά με μικρό μερίδιο να εκφεύγει αυτού καθόσον η καταχρηστική εκμετάλλευση τόσο της δεσπότησας θέσης όσο και της οικονομικής εξάρτησης ελκύει όμοια αντανταγωνιστικά αποτελέσματα αφού δεν διασφαλίζει την πρόσβαση της εξαρτώμενης επιχείρησης στην αγορά, η οποία πρέπει να διατηρείται ανοικτή και να διασφαλίζεται ισότητα ευκαιριών στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν σ' αυτήν. Επομένως η τελολογική προσέγγιση της εν λόγω διάταξης του άρθρου 2α του ν. 703/1977 πρέπει να υπολαμβάνει ότι δεν δύναται να διαφέρουν οι

---

⁵⁸ Α/φοί Λανίτης Λτδ εναντίον Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ.

προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης αυτής με τις αντίστοιχες του άρθρου 2 του ίδιου νόμου.»

Η Επιτροπή, στην εν λόγω απόφαση, αφού προέβηκε σε αξιολόγηση των πιο πάνω, είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι διατάξεις των άρθρων 6(1) και 6(2) του Νόμου αναφέρονται σε όμοιες περιστάσεις, με τη σημαντική διαφορά ότι στην πρώτη εκ των δύο περιπτώσεων η ενδιαφερόμενη επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση στην σχετική αγορά ενώ στη δεύτερη, παρόλο ότι πρόκειται για επιχείρηση η οποία κατέχει σημαντική θέση στην οικεία σχετική αγορά προϊόντος/υπηρεσίας, εντούτοις δεν συντρέχει περίπτωση κατοχής δεσπόζουσας θέσης αλλά σχέση οικονομικής εξάρτησης με τον πελάτη, προμηθευτή της, κλπ.

Ως εκ τούτου, οι δύο αυτές διατάξεις του Νόμου αλληλοκαλύπτονται, με αποτέλεσμα, όταν δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 6(1) του Νόμου, να παρέχεται προστασία από το άρθρο 6(2) του Νόμου σε μικρές επιχειρήσεις που επηρεάζονται από τις ενέργειες επιχειρήσεων οι οποίες, αν και δεν κατέχουν δεσπόζουσα θέση στην εξεταζόμενη αγορά, εντούτοις δεν παύουν να αποτελούν επιχειρηματικές οντότητες οι οποίες κατέχουν σημαντική θέση στην οικεία σχετική αγορά προϊόντος/υπηρεσίας.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η Επιτροπή κρίνει ότι στην υπό εξέταση υπόθεση, η παράλληλη εφαρμογή και των δύο διατάξεων του Νόμου για τις ίδιες κατ' ισχυρισμό καταχρηστικές πρακτικές από μέρους μίας επιχείρησης, ήτοι της Detelina, που στοιχειοθετήθηκε ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας φρέσκου αιγινού γάλακτος, παρέλκει.

Κατά συνέπεια, εφόσον το ζήτημα της άρνησης προμήθειας σε σχέση με την υπό αναφορά σχετική αγορά εξετάσθηκε υπό το πρίσμα του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι δεν θα εξετάσει το εγειρόμενο ζήτημα και υπό το πρίσμα του άρθρου 6(2) του Νόμου.

8.2 Πιθανολογούμενη παράβαση Άρθρου 6(2) του Νόμου στις αγορές προμήθειας (α) τυριών αλοιφώδους υφής/τυρογάλακτος, (β) ξινών κρεμών γάλακτος και (γ) ροφημάτων με βάση το προβιοτικό γάλα

Η καταγγέλλουσα, στην καταγγελία της, ισχυρίζεται ότι η Detelina προέβη σε αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή της προμήθειας των προϊόντων παραγωγής της, τα οποία αποτελούσαν το αντικείμενο της μεταξύ τους γραπτής Συμφωνίας, παραβιάζοντας έτσι το άρθρο 6(2) του Νόμου, ως αποτέλεσμα της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρισκόταν προς αυτή η Palmerco.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η καταγγέλλουσα τοποθετήθηκε περαιτέρω επ' αυτού του θέματος, μέσω των γραπτών της θέσεων, ημερομηνίας 7/10/2018, δεδομένου ότι η Επιτροπή της είχε κοινοποιήσει την προκαταρκτική της θέση με επιστολή ημερομηνίας 14/9/2018, με την οποία της δόθηκε προθεσμία είκοσι μίας (21) ημερών προκειμένου να θέσει εγγράφως τις τυχόν απόψεις της.

Η εταιρεία Palmerco στην καταγγελία της προβάλλει κατά κύριο λόγο τον ισχυρισμό ότι η καταγγελλόμενη «*προφασιζόμενη διάφορες ανυπόστατες δικαιολογίες*», διέκοψε την τροφοδοσία της με τα προϊόντα παραγωγής της, τα οποία αποτελούσαν το αντικείμενο της μεταξύ τους γραπτής Συμφωνίας συνεργασίας. Όπως μάλιστα επισημαίνει, τα προϊόντα αυτά αποτελούσαν το 75% του συνόλου των πωλήσεων που πραγματοποιούσε η καταγγέλλουσα.

Ισχυρίστηκε επιπρόσθετα ότι, με εξαίρεση το Kefir, δεν υπήρχε γι' αυτήν εναλλακτική λύση, εφόσον η Detelina αποτελούσε κατά τον ουσιώδη χρόνο, τη μοναδική εταιρεία που ήταν σε θέση να προμηθεύσει το είδος των προϊόντων που κάλυπτε η Συμφωνία, δεδομένου ότι αυτά παράγονταν αποκλειστικά από την Detelina.

Επιπρόσθετα, σε σχέση με το ποσοστό ύψους 75% που καταλάμβαναν οι πωλήσεις των προϊόντων της Detelina, η καταγγέλλουσα ανέφερε ότι αυτό αυξανόταν ετησίως, γεγονός το οποίο είχε ως αποτέλεσμα την πλήρη εξάρτηση της Palmerco από την Detelina.

Πέραν των ανωτέρω, η καταγγέλλουσα αναφέρθηκε και στον αποκλειστικό χαρακτήρα της Συμφωνίας συνεργασίας, που είχε ως αποτέλεσμα η καταγγέλλουσα να απορρίψει πρόταση συνεργασίας με την εταιρεία {...}, γεγονός που επιβεβαιώθηκε και από την τελευταία μέσω της επιστολής της ημερομηνίας 24/1/2017, ως απάντηση σε σχετικό ερώτημα της Υπηρεσίας.

Επιπρόσθετα, η καταγγέλλουσα ισχυρίστηκε ότι η καταγγελλόμενη με την επιβολή αυθαίρετων όρων στη Συμφωνία και τελικά με τον αιφνίδιο τερματισμό αυτής, εκμεταλλεύτηκε καταχρηστικά τη σχέση οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρισκόταν με αυτή, αποκομίζοντας οικονομικά οφέλη. Ανέφερε μάλιστα και τα ακόλουθα σημαντικά:

«Είναι αξιοσημείωτο και ενδεικτικό των προθέσεων της Detelina Dairy Ltd ότι σε διάστημα 2-3 ημερών μετά την άρνηση της να προμηθεύει την Palmerco Ltd με τα προϊόντα, προσέγγισε και ενημέρωσε όλους τους πελάτες της Palmerco Ltd ότι η Detelina Dairy Limited θα προέβαινε πλέον στην πώληση των προϊόντων.

Σημειώνουμε ότι δυνάμει της μεταξύ μας συμφωνίας, η Palmerco Ltd είχε υποχρέωση να ενημερώνει μηνιαίως την Detelina Dairy Limited για τα ονόματα των πελατών της με παράδοση καταλόγου πωλήσεων».

Καταλήγοντας, η καταγγέλλουσα αναφέρθηκε στους όρους της Συμφωνίας που αφορούσαν τον παρεχόμενο χρόνο πίστωσης καθώς και τις προϋποθέσεις για αύξηση της τιμής πώλησης των προϊόντων προς την ίδια, ισχυριζόμενη ότι η καταγγελλόμενη παρέβηκε αυθαίρετα τους όρους αυτούς. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι συγκεκριμένοι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας τέθηκαν τόσο στο πλαίσιο των ισχυρισμών της περί παραβίασης των διατάξεων του άρθρου 6(2) όσο και του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου.

Όπως ήδη επισημάνθηκε ανωτέρω, στο πλαίσιο εξέτασης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, το ζήτημα της αύξησης της τιμής πώλησης δεν αφορούσε στο αιγινό γάλα παρά μόνο στα συμβατικά προϊόντα ενώ σε σχέση με την μείωση του χρόνου πίστωσης δεν διαπιστώθηκε παράβαση του άρθρου 6(1)(α) αναφορικά με το αιγινό γάλα για τους λόγους που εκτίθενται ανωτέρω.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, η καταγγέλλουσα, επιπρόσθετα με τις ανωτέρω αναφορές που σχετίζονταν ουσιαστικά με το άρθρο 6(1) του Νόμου, ισχυρίστηκε και παράβαση των διατάξεων του άρθρου 6(2) του Νόμου. Συγκεκριμένα, ανέφερε τα ακόλουθα:

«Η καταγγελλόμενη Detelina Dairy Ltd παραβιάζει το άρθρο 6(2) του Νόμου, ως αποτέλεσμα της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρίσκεται προς αυτή η Palmerco Ltd.

Η Palmerco Ltd κατείχε προς την Detelina Dairy Limited θέση πελάτη, διανομέα και εμπορικού συνεργάτη για τα προϊόντα που αναφέρονται ανωτέρω και επίσης παρείχε υπηρεσίες παστερίωσης και εμφιάλωσης του γάλακτος το οποίο διέθετε προς πώληση η Palmerco Ltd.

Δεν υπήρχε και δεν υπάρχει ισοδύναμη εναλλακτική λύση για την προμήθεια αυτών των προϊόντων στην Palmerco Ltd και ούτε για την παστερίωση και εμφιάλωση του γάλακτος.

Κατά την χρονική διάρκεια της συνεργασίας, η Palmerco Ltd επένδυσε σημαντικά κεφάλαια καθώς και χρόνο και κόπο για την αύξηση των σημείων και χώρων πώλησης, όπως επίσης και για την αύξηση πώλησης των προϊόντων Kefir, Kefir Light, Smetana, Tvorog τυρί, Riajenka.

.... Το αποτέλεσμα της εφαρμογής της συμφωνίας ήταν η *Palmerco Ltd* να είναι εξαρτώμενη αποκλειστικά σε σχέση με το αντικείμενο της συνεργασίας και με αντικειμενικά θεμελιωμένες προσδοκίες συνέχισης της συνεργασίας.

Η *Palmerco Ltd* είχε προσαρμόσει την επιχείρησή της σύμφωνα με τις ανάγκες της συνεργασίας, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων της *Palmerco Ltd* αφορούσε αποκλειστικά την διανομή και πώληση των προϊόντων που της προμήθευε η *Detelina Dairy Limited* και στην πώληση του αιγινού γάλακτος “*Zefkis Dairies*”».

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να παρατεθεί το ακόλουθο απόσπασμα από το Σύγγραμμα του Γιώργου Ι. Μπαμπέτα,⁵⁹ το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 2^ο του Ν.703/77⁶⁰: «Ως γνωστόν, το πραγματικό που ρυθμίζει η 2^ο χαρακτηρίζεται ως ‘σχετική’ δεσπόζουσα θέση. Γιατί, εν αντιθέσει προς την ‘απόλυτη’ της 2 ν.703/77, αφορά μόνον τη σχέση του προμηθευτή με τον ενδιάμεσο».

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, τα μερίδια αγοράς στα οποία αναφέρθηκε η καταγγέλλουσα και συγκεκριμένα ο ισχυρισμός της ότι οι πωλήσεις των προϊόντων *Detelina* αποτελούσαν το 75% των συνολικών πωλήσεων της, σχετίζεται με το μερίδιο των πωλήσεων των προϊόντων της *Detelina* στο σύνολο των προϊόντων που εμπορευόταν η *Palmerco*. Επομένως, το ποσοστό αυτό αναφέρεται στη μεταξύ των δύο εταιρειών σχέση και είναι σε απόλυτη συνάφεια με την μεταξύ τους συνεργασία.

Η Επιτροπή κρίνει ότι η ουσία της διαφοράς έγκειται στο ότι οι δύο αυτές εταιρείες ήταν εμπορικοί συνεργάτες που είχαν υπογράψει *συμφωνία αποκλειστικότητας*. Επομένως, κατά πόσο η *Detelina* κατείχε ή όχι δεσπόζουσα θέση στις εν λόγω αγορές δεν διαφοροποιεί την ουσία της διαφοράς. Αποτέλεσμα της συνεργασίας, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, ήταν η απόλυτη εξάρτηση της από τις πωλήσεις των συμβατικών προϊόντων, σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που η ξαφνική διακοπή της σχέσης αυτής να συμβάλει αποφασιστικά στην οικονομική της καταστροφή και τελικά στην παύση των δραστηριοτήτων και τερματισμό της λειτουργίας της.

Από το περιεχόμενο της καταγγελίας διαπιστώνεται συνεπώς πως αυτό που αποτελούσε την ειδοποιό διαφορά στη συνεργασία της καταγγέλλουσας με την καταγγελλόμενη ήταν η μοναδικότητα των προϊόντων της *Detelina*, γεγονός που δεικνύει ότι η καταγγέλλουσα αποζητούσε την συγκεκριμένη αποκλειστική συνεργασία εξαιτίας ακριβώς αυτής της δέσμης προϊόντων.

⁵⁹ *Οικονομική Εξάρτηση και Καταχρηστική Εκμετάλλευση*, Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2008, σελ8.

⁶⁰ Αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 6(2) του Νόμου.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή κρίνει ότι σε σχέση με τα προϊόντα Detelina, μη συμπεριλαμβανομένου του γάλακτος που έχει ήδη εξεταστεί στα πλαίσια του άρθρου 6(1) του Νόμου, η καταγγελλόμενη συμπεριφορά που αφορά στην άρνηση προμήθειας και μεταφράζεται ως ο αιφνίδιος τερματισμός της μεταξύ των δύο εταιρειών συνεργασίας, θα εξετασθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 6(2) του Νόμου. Σημειώνεται ότι, στο ίδιο πλαίσιο, σε σχέση με τα προϊόντα Detelina, μη συμπεριλαμβανομένου του γάλακτος που έχει ήδη εξεταστεί στα πλαίσια του άρθρου 6(1) του Νόμου, το ζήτημα της αύξησης της τιμής πώλησης και της μείωσης του χρόνου πίστωσης θα πρέπει να εξεταστούν συνολικά μαζί με τα υπόλοιπα ζητήματα που ήγειρε η καταγγέλλουσα στο πλαίσιο του άρθρου 6(2) του Νόμου. Επισημαίνεται ότι το αιγινό γάλα δεν αποτελούσε μέρος της γραπτής συμφωνίας μεταξύ των δύο μερών και η συγκεκριμένη συνεργασία που αφορούσε το αιγινό γάλα ξεκίνησε περί τον Μάρτιο 2012, δηλαδή μετά την έναρξη της συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων.

Το άρθρο 6(2) του Νόμου προβλέπει τα ακόλουθα:

(2) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη τους, ακόμη κι ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών, και δε διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνίσταται ιδιαίτερα στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης, ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η καταγγέλλουσα προέβαλε τον ισχυρισμό ότι με την συμπεριφορά της η καταγγελλόμενη παραβίασε το άρθρο 6(2) του Νόμου. Ειδικότερα, υποστήριξε ότι ως προς τα συμβατικά προϊόντα η ίδια κατείχε θέση πελάτη, διανομέα και εμπορικού συνεργάτη της Detelina και ότι η Detelina εκμεταλλεύτηκε καταχρηστικά τη σχέση οικονομικής εξάρτησης στην οποία βρισκόταν προς αυτή η Palmerco.

Το άρθρο 6(2) του Νόμου θέτει έναν απαγορευτικό κανόνα, ο οποίος διαλαμβάνει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες μία επιχείρηση από την οποία εξαρτώνται άλλες, υπό την έννοια της οικονομικής εξάρτησης, προβαίνει σε καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσης αυτής.

Κατά συνέπεια, για την εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου απαιτείται η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης, η οποία είναι δυνατό να υπάρξει όταν μία επιχείρηση βρίσκεται σε θέση πελάτη ή προμηθευτή προς μία άλλη, σε σχέση με ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών και όταν, ως εξαρτώμενη επιχείρηση, δεν διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση. Απαιτείται, επίσης, η συμπεριφορά της επιχείρησης που βρίσκεται σε θέση ισχύος να είναι τέτοια ώστε να δημιουργεί συνθήκες καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, η οποία μπορεί ενδεικτικά να συνίσταται στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης, ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.

Με γνώμονα τις διατάξεις του άρθρου 6(2), η Επιτροπή διαπιστώνει πως για την υπαγωγή στον απαγορευτικό κανόνα που αυτές θέτουν προαπαιτείται η στοιχειοθέτηση, σωρευτικά, τριών παραμέτρων και ειδικότερα:

- (iv) σχέση οικονομικής εξάρτησης μιας επιχείρησης από κάποια άλλη, από την οποία η εξαρτώμενη προμηθεύεται ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών,
- (v) απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης, και
- (vi) καταχρηστική εκμετάλλευση της εν λόγω εξάρτησης από την επιχείρηση που βρίσκεται σε θέση ισχύος.

Συμβατική Σχέση

Όπως προαναφέρεται, η έννοια της οικονομικής εξάρτησης προϋποθέτει αφενός την ύπαρξη μιας ισχυρής επιχείρησης και αφετέρου την ύπαρξη μιας εξαρτημένης επιχείρησης η οποία προμηθεύεται από την πρώτη ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών. Ειδικότερα, σύμφωνα με το λεκτικό της απόφασης της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού στην απόφαση της αρ. 429/V/200911, «... σχέση οικονομικής εξάρτησης μεταξύ δύο εταιρειών υφίσταται μόνο εφόσον αναπτύχθηκε μεταξύ τους τυπική ή άτυπη σχέση συμβατικής συνεργασίας οιασδήποτε μορφής».

Στην προκειμένη περίπτωση οι όροι της γραπτής Συμφωνίας της 1.9.2011 μεταξύ των εταιρειών Palmerco και Detelina προέβλεπαν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- (α) Η Palmerco αναλαμβάνει την αποκλειστική διανομή, διάθεση και μεταπώληση των συμβατικών προϊόντων στην αγορά. (Όρος 1)
- (β) Για τη διακοπή της συμφωνίας θα δίδεται προειδοποίηση έξι (6) τουλάχιστον μηνών. (Όρος 1)

(γ) Η Detelina αναλαμβάνει την υποχρέωση της απαιτούμενης εκπαίδευσης στο προσωπικό της Palmerco, σε τακτά χρονικά διαστήματα και όποτε κριθεί αναγκαίο. (Όρος 5)

(δ) Η Palmerco από την παραλαβή των προϊόντων αναλαμβάνει την ευθύνη της φύλαξης τους, μέχρι και τη στιγμή της πώλησης τους, σύμφωνα με τη νομοθεσία για την υγιεινή φύλαξη των προϊόντων. (Όρος 6)

(ε) Οι τιμές που προβλέπονται στη Συμφωνία μπορούν να αυξηθούν κατόπιν συμφωνίας των δύο μερών και με ανώτατο όριο κατά 5% κάθε έτος. (Όρος 12)

(στ) Η πληρωμή της αξίας των προϊόντων θα γίνεται με την παράδοση μεταχρονολογημένης επιταγής πληρωτέας εντός 90 ημερών. (Όρος 13)

(ζ) Η Palmerco συμφωνεί και δεσμεύεται ότι θα αγοράζει αποκλειστικά από την Detelina τα προϊόντα [τα οποία καθορίζονται στη σύμβαση] καθώς επίσης και όλα τα προϊόντα που η Detelina θα δημιουργήσει και τα οποία δεν επηρεάζουν αρνητικά άλλους υφιστάμενους συνεργάτες της Palmerco ({...}). (Όρος 14)

(η) Όλοι οι όροι της συμφωνίας ήταν ουσιώδεις. Παράβαση οποιουδήποτε όρου παρέχει στο αναίτιο μέρος το δικαίωμα τερματισμού/καταγγελίας της συμφωνίας και διεκδικήσεων νόμιμων αποζημιώσεων. (Όρος 16)

Από τα πιο πάνω διαπιστώνεται αδιαμφισβήτητα η ύπαρξη συμβατικής σχέσης μεταξύ των δύο μερών, στη βάση της οποίας η Detelina αποτελούσε την επιχείρηση η οποία κατείχε θέση παραγωγού - προμηθευτή και η Palmerco την θέση πελάτη – διανομέα, αναφορικά με τα προϊόντα τα οποία αποτελούσαν το αντικείμενο της Συμφωνίας.

Διαπιστώνεται επίσης ότι η Συμφωνία ήταν δεσμευτική και για τα δύο μέρη: από την πλευρά της η Detelina ήταν δεσμευμένη να προμηθεύει τα προϊόντα της αποκλειστικά στην Palmerco ενώ η τελευταία ήταν δεσμευμένη να διανέμει τα προϊόντα της Detelina καθώς και οποιαδήποτε άλλα προϊόντα θα παρήγαγε η Detelina στο μέλλον, εφόσον δεν θα επηρέαζαν αρνητικά άλλους υφιστάμενους συνεργάτες της Palmerco.

Με βάση τα πιο πάνω προκύπτει ότι η Palmerco ήταν άμεσα εξαρτημένη από την εν λόγω συνεργασία, δεδομένου αφενός του εύρους και της ιδιαίτερης φύσης των προϊόντων που αυτή κάλυπτε, και αφετέρου της προοπτικής που προσέφερε η δυνατότητα επέκτασης της και σε άλλα τυχόν προϊόντα της Detelina.

Σε αυτό το πλαίσιο, σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπέβαλε στην Υπηρεσία η καταγγέλλουσα, προκειμένου να ανταποκριθεί στους όρους της Συμφωνίας

διατηρούσε τα κατάλληλα ψυκτικά μηχανήματα καθώς και ειδικά οχήματα ούτως ώστε τόσο η αποθήκευση όσο και η μεταφορά των προϊόντων να διενεργούνται στις κατάλληλες θερμοκρασίες. Όπως προαναφέρεται, η υποχρέωση αυτή της Palmerco προβλεπόταν ρητά στον όρο 6 της Συμφωνίας.

Όπως επιπρόσθετα ισχυρίστηκε η καταγγέλλουσα, προκειμένου να αφοσιωθεί στη νέα αυτή συνεργασία, διέκοψε την δραστηριότητα της που αφορούσε στη διανομή φρέσκων αυγών. Όπως φαίνεται από τις καταστάσεις πωλήσεων της Palmerco, η δραστηριότητα αυτή τερματίστηκε το 2012.

Από τα πιο πάνω εύλογα συνάγεται το συμπέρασμα ότι για την Palmerco η συνεργασία με την Detelina ήταν καίριας σημασίας. Σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που ενδεχομένως να μην ήταν εξίσου συμφέρουσα για την Palmerco εάν αφορούσε, για παράδειγμα, ένα μεμονωμένο είδος προϊόντος, δεδομένης της φύσης των υπό αναφορά προϊόντων και των προσαρμογών στις οποίες θα έπρεπε να προβεί ως διανομέας προκειμένου να ανταποκριθεί πλήρως στις υποχρεώσεις που έθετε η Συμφωνία. Όπως έχει ήδη επισημανθεί και πιο πάνω, από το περιεχόμενο της καταγγελίας διαφαίνεται ότι η Palmerco ενδιαφερόταν για την συγκεκριμένη *δέσμη προϊόντων στο σύνολο της*, εξαιτίας ακριβώς της μοναδικότητας τους.

Στο πλαίσιο που σκιαγραφείται από τα πιο πάνω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ουσία της διαφοράς μεταξύ των δύο εταιρειών πηγάζει από, και επικεντρώνεται, στην ύπαρξη και το περιεχόμενο της ίδιας της Συμφωνίας. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κρίνει ότι το πλαίσιο της συνεργασίας των εταιρειών Detelina και Palmerco διέπεται εξολοκλήρου από τη μεταξύ τους γραπτή Συμφωνία και αφορά αποκλειστικά και μόνο τη σχέση τους ως προμηθευτή αφενός και ενδιάμεσου-διανομέα αφετέρου.

Οικονομική Εξάρτηση

Σύμφωνα με όσα έχουν ήδη αναφερθεί, η έννοια της σχέσης οικονομικής εξάρτησης προϋποθέτει την ύπαρξη μίας ισχυρής επιχείρησης, η οποία κατέχει θέση πελάτη ή προμηθευτή και την ύπαρξη μιας εξαρτημένης επιχείρησης⁶¹.

Σύμφωνα με νομολογία της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού: *«η οικονομική εξάρτηση εμπόρου από προμηθευτή μπορεί να προκύπτει από το γεγονός ότι ο πρώτος έχει προσαρμόσει την επιχείρησή του στις ανάγκες διάθεσης και προώθησης του προϊόντων του δεύτερου, λόγω της μακροχρόνιας συνεργασίας και των επενδύσεων*

⁶¹ Βλ. Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού Αρ. 450/V/2009, Καταγγελία της Παρασκευής Γουργολίτσα κατά της εταιρείας REEMTSMA ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΙΓΑΡΕΤΩΝ (καθολική διάδοχος της οποίας είναι η IMPERIAL TOBACCO ΕΛΛΑΣ Α.Ε.) για παράβαση των άρθρων 1, 2 και 2α ν.703/77, παρ.14

που έκανε, ώστε δεν θα μπορούσε να στραφεί σε εναλλακτικές λύσεις χωρίς να υποστεί σοβαρές οικονομικές θυσίες».⁶²

Αναφερόμενος στον όρο «σχέση οικονομικής εξάρτησης», στο σύγγραμμα του ο Γιώργος Ι. Μπαμπέτας⁶³ επισημαίνει ότι αυτό που αποδοκιμάζεται είναι «η κατάχρηση της οικονομικής ισχύος. Πράγματι, απαγορεύονται, ενδεικτικώς, οι αυθαίρετοι όροι συναλλαγής, η αδικαιολόγητη διακριτική μεταχείριση και η αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων. Εκ των παραδειγμάτων απαγορευμένης συμπεριφοράς αποκαλύπτεται η σημασία της διάταξης για τις διαμεσολαβητικές στην πώληση συμβάσεις (εμπορικής/παραγγελιοδοχικής αντιπροσωπείας, διανομής και *Franchising*). Οι ενδιάμεσοι προσαρμόζουν σε μεγάλο βαθμό τις επιχειρήσεις τους στις απαιτήσεις του προμηθευτή. Επομένως, η διακοπή της εμπορικής συνεργασίας εγκυμονεί κινδύνους που εκτείνονται από τον κλονισμό της ανταγωνιστικότητας έως την οικονομική καταστροφή τους. Το κύρος, λοιπόν, της τακτικής αλλά και έκτακτης καταγγελίας των εν λόγω συμβάσεων θα αμφισβητείται από την εξαρτώμενη επιχείρηση, με νομική βάση τη 2^α ν. 703/77... Εκ των ανωτέρω προκύπτει εναργώς ότι οι διαφορές που αναφύονται κατά την ίδρυση, λειτουργία και περάτωση των συμβατικών σχέσεων που συγκροτούν τα δίκτυα διανομής θα καταλάβουν το πεδίο εφαρμογής της 2^α ν. 703/77. Η διάταξη είναι 'δεξαμενή' ιδ.δ. συνεπειών. Τάσσεται δε στο μεταίχμιο αστικού και δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού, με πρόδηλη τη διαπίδυση των δύο δικαίων.»

Σύμφωνα με την κρατούσα νομολογία, κριτήρια για τη διαπίστωση τυχόν σχέσης οικονομικής εξάρτησης αποτελούν τα εξής:

- (i) η ενδεχόμενη αποκλειστική συνεργασία μεταξύ των μερών,
- (ii) το ύψος των κερδών ή εσόδων που διασφαλίζει ο έμπορος από τη διακίνηση και πώληση των προϊόντων του προμηθευτή και
- (iii) εάν και κατά πόσο αυτά αποτελούν σημαντικό τμήμα του συνολικού (ετήσιου) κύκλου εργασιών του⁶⁴.

Συνεπώς, στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας που διενήργησε η Υπηρεσία, εξετάστηκαν οι ακόλουθοι παράμετροι:

- (i) κατά πόσο η συνεργασία των δύο εταιρειών ήταν αποκλειστική,

⁶² Βλ. Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού Αρ. 157/III/2000.

⁶³ *Οικονομική Εξάρτηση και Καταχρηστική Εκμετάλλευση*, Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2008, σελ9.

⁶⁴ Βλ. Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού Αρ. 91/99, 150/00, 144/00, 145/00.

- (ii) κατά πόσο η Palmerco είχε προσαρμόσει την επιχείρησή της στις ανάγκες της επιχειρηματικής δραστηριότητας αναφορικά με την εμπορία των προϊόντων Detelina,
- (iii) εάν ο κύκλος εργασιών της που προκύπτει από τις πωλήσεις των προϊόντων Detelina αποτελούσε σημαντικό τμήμα του συνόλου του ετήσιου κύκλου εργασιών της, καθώς και
- (iv) εάν, λόγω της διάρκειας της συνεργασίας τους, ή των όρων της συμφωνίας, ή ελλείπει εναλλακτικών πηγών προμήθειας παρόμοιων ή παρεμφερών προϊόντων, η εταιρεία Palmerco δεν διέθετε ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις.

(i) Αποκλειστική Συμφωνία

Όπως έχει ήδη διαπιστωθεί, η Συμφωνία των δύο εταιρειών εμπεριείχε όρους αποκλειστικότητας. Ειδικότερα, υπήρχε δέσμευση για την καταγγέλλουσα σύμφωνα με την οποία όφειλε να αγοράζει τα συμβατικά προϊόντα κατά αποκλειστικότητα από την καταγγελλόμενη. Αυτό ουσιαστικά, όπως διαφάνηκε, είχε την έννοια ότι κατά τη διάρκεια ισχύος της συνεργασίας η καταγγέλλουσα δεν είχε ελευθερία δράσης ούτως ώστε να εμπορεύεται ανταγωνιστικά προϊόντα, ήτοι προϊόντα με τα ίδια χαρακτηριστικά που προορίζονταν για την ίδια τελική χρήση, άλλων εταιρειών.

Κατά συνέπεια, όπως ισχυρίζεται η καταγγέλλουσα, κατά τη διάρκεια ισχύος της Συμφωνίας είχε προσεγγιστεί από την εταιρεία {...} με την προοπτική πιθανής συνεργασίας τους, την οποία αναγκάστηκε να απορρίψει εξ αιτίας της δέσμευσης της προς την Detelina. Όπως τόνισε η καταγγέλλουσα, στην πρόταση της {...} η καταγγελλόμενη απάντησε κατηγορηματικά, με την αιτιολογία ότι δεν ήταν δυνατό η Palmerco να εμπορεύεται το *Kefir* άλλης εταιρείας το οποίο θα ήταν ανταγωνιστικό προς το δικό της αντίστοιχο προϊόν, αν και της δόθηκε η επιλογή να το παράγει η ίδια η Detelina για λογαριασμό της {...}.

Όπως ειδικότερα ισχυρίστηκε η καταγγέλλουσα επί του θέματος αυτού, σε επιστολή της προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 18.5.2016: «η πρόταση της {...} ήταν να αναλάβει η Palmerco Ltd την αποκλειστική και παγκύπρια πώληση και διανομή των προϊόντων της {...}. Ένα από τα προϊόντα που διέθετε η {...} ήταν Κεφίρ βιολογικό αιγινό. Με βάση το συμβόλαιο μας με την Detelina Dairy Ltd δεν μπορούσαμε να διανέμουμε το Κεφίρ άλλης εταιρείας. Στη συζήτηση με τον κύριο {...} [Διευθυντή της {...}] του ανέφερα ότι ο μόνος τρόπος για να συνεργαστούμε ήταν το κεφίρ της εταιρείας του να το παράγει η Detelina Dairy Ltd κάτι το οποίο αποδέχτηκε ο κύριος {...}. Δυστυχώς για εμάς η Detelina Dairy Ltd αρνήθηκε να παράγει το Κεφίρ της {...}

και έτσι δεν μπορούσαμε να προχωρήσουμε στην μεταξύ μας συνεργασία. Σε τηλεφωνική επικοινωνία με τον κύριο {...} Κ.Χ., Διευθυντή της Detelina Dairy Ltd μου ανέφερε ότι ήταν φασαρία για την Detelina Dairy Ltd να παράγει βιολογικό αιγινό Κεφίρ για λογαριασμό της {...}.»

Κατά τη διάρκεια ισχύος της συνεργασίας τους, και συγκεκριμένα τον Μάιο 2013, όπως αναφέρεται σε επιστολή του κ. {...} διευθυντή της {...} προς την Υπηρεσία, ημερομηνίας 24 Ιανουαρίου 2017, ο ίδιος επικοινωνήσε τηλεφωνικώς με τον κ. {...} Μ.Ζ. προκειμένου να διερευνήσει την πιθανότητα διανομής των προϊόντων της εταιρείας του από την Palmerco. Ο κ. {...} Μ.Ζ. επεφύλαξε την απάντηση του μέχρι να διερευνήσει πρώτα το θέμα, όπως του ανέφερε, για να απορρίψει ακολούθως την πρόταση εξαιτίας του ότι η Palmerco ήταν διανομέας παρόμοιων γαλακτοκομικών προϊόντων άλλης εταιρείας, εννοώντας φυσικά την εταιρεία Detelina.

Υπό το φως των ως άνω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι προκύπτει αποκλειστική συνεργασία μεταξύ των μερών.

(ii) Προσαρμογή Επιχείρησης

Αναφορικά με τις προσαρμογές τις οποίες διενεργεί μια επιχείρηση για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μίας συνεργασίας, στην απόφαση της υπ' αριθμ. 550/VII/2012, η Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού ανέφερε τα ακόλουθα: «*Συναφές κριτήριο μπορεί να συνιστά και η προσαρμογή στην οποία έχει προβεί μία επιχείρηση για τις ανάγκες συνεργασίας της με μία άλλη ισχυρή επιχείρηση. Η προσαρμογή αυτή μπορεί να έχει λάβει τη μορφή της προηγούμενης οργάνωσης της εξαρτημένης επιχείρησης, η οποία έχει υιοθετήσει μονομερή προσανατολισμό προς αποκλειστική ή σχεδόν αποκλειστική οικονομική εξυπηρέτηση της επιχείρησης από την οποία εξαρτάται*».

Η καταγγέλλουσα υποστήριξε ότι η ίδια προσάρμοσε την επιχείρηση της, ούτως ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της οικείας συνεργασίας. Ειδικότερα, ισχυρίσθηκε ότι επενδύθηκαν σημαντικά κεφάλαια από πλευράς της για την προώθηση των προϊόντων Detelina και την επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί στη μεταξύ τους συμφωνία, ενώ παράλληλα υποβάθμισε, όπως ανέφερε, τις υπηρεσίες που προσέφερε σε άλλους συνεργάτες της, προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της συνεργασίας.

Οι εν λόγω επενδύσεις, όπως διευκρίνισε, αφορούσαν στην αγορά ειδικού οχήματος για τις μεταφορές των προϊόντων Detelina καθώς και στην πρόσληψη και εκπαίδευση προσωπικού. Αναφορικά με την υποβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονταν σε

άλλους συνεργάτες της λόγω έναρξης της συνεργασίας με την Detelina, η καταγγέλλουσα ανέφερε ότι, μεταξύ άλλων, αναγκάστηκε να διακόψει συνεργασία στον τομέα των φρέσκων αυγών, δραστηριότητα η οποία της είχε μάλιστα αποφέρει σημαντικά έσοδα.

Όσον αφορά στους ισχυρισμούς της περί εκπαίδευσης του προσωπικού για την όσο το δυνατό καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της συνεργασίας με την Detelina, η καταγγέλλουσα προσκόμισε ενδεικτικά πέντε αποδείξεις που αφορούσαν πληρωμές που διενεργήθηκαν προς εξόφληση τιμολογίων, που είχαν εκδοθεί από την εταιρεία {...}. Τα εν λόγω τιμολόγια αφορούν συνολικό ποσό ύψους €{...} – από το οποίο ποσό €{...} προήλθε από χορηγία – ενώ η αιτιολογία που αναγράφεται σε αυτά έχει ως ακολούθως:

- Τιμολόγιο 05/12/2011: «Σεμινάριο – Παρουσίαση Πώλησης»
- Τιμολόγιο 18/10/2012 : «Εκπαιδευτικό Σεμινάριο – Αποτελεσματική εξυπηρέτηση πελατών»
- Τιμολόγιο 28/11/2012 : «Εκπαιδευτικό Σεμινάριο – Ικανότητες επαγγελματικής πώλησης»
- Τιμολόγιο 29/05/2013: «Εκπαιδευτικό Σεμινάριο – Πιστωτική Πολιτική & Έλεγχος Πιστώσεων»
- Τιμολόγιο 10/10/2013: «Εκπαιδευτικό σεμινάριο – Στοχοθέτηση και Ανάπτυξη Πωλήσεων σε περίοδο Οικονομικής Κρίσης»

Επί του σημείου αυτού, θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι σύμφωνα με τον όρο (5) της γραπτής συμφωνίας, η Detelina θα αναλάμβανε την υποχρέωση της απαιτούμενης εκπαίδευσης στο προσωπικό της Palmerco σε τακτά χρονικά διαστήματα και όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, ουδέποτε η καταγγελλόμενη τήρησε τον όρο αυτό, γι' αυτό και ανέλαβε η ίδια με δικά της έξοδα την υποχρέωση αυτή.

Η ίδια η Detelina, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα της Υπηρεσίας, ανέφερε πως «δεν χρειάστηκε οποιαδήποτε εκπαίδευση και ούτε ζητήθηκε κάτι τέτοιο από την Palmerco καθ' ότι ήταν εταιρεία διανομής. Ο κύριος {...} M.Z. και οι υπάλληλοι του ήταν το προσωπικό της εταιρείας {...} που εκτελούσε τις πωλήσεις των προϊόντων μας την περίοδο από την 1 Ιανουαρίου 2008 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2009. Τότε υποδείξαμε τα σημεία πώλησης και εκπαιδεύσαμε το προσωπικό όσον αφορά τα προϊόντα Detelina».

Αξιοσημείωτο αποτελεί το γεγονός ότι, η Palmerco προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της συνεργασίας με την Detelina, αναγκάστηκε να διακόψει τη συνεργασία που είχε στον τομέα των φρέσκων αυγών. Ειδικά όσον αφορά στον τομέα των φρέσκων αυγών, σύμφωνα με τις Καταστάσεις Πωλήσεων της

καταγγέλλουσας, διαπιστώνεται ότι για την περίοδο Νοεμβρίου – Δεκεμβρίου 2011 οι πωλήσεις των αυγών ανήλθαν σε €{...} από σύνολο €{...}, δηλαδή ποσοστό 13% επί του συνόλου, ενώ για την περίοδο 31 Δεκεμβρίου 2011 – 31 Δεκεμβρίου 2012. ανήλθαν σε €{...} από σύνολο €{...}, δηλαδή ποσοστό 13,5%. Συνεπώς, ενώ η εν λόγω συνεργασία ήταν σημαντική για την Palmerco, εντούτοις η τελευταία την διέκοψε στα πλαίσια προσαρμογής της επιχείρησής της.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε η ίδια η καταγγελλόμενη, η καταγγέλλουσα φαίνεται ότι διέθετε τις εγκαταστάσεις, προσωπικό και τεχνογνωσία στον συγκεκριμένο τομέα που αποκτήθηκαν από την εμπειρία της σ' αυτόν. Σημειώνεται το γεγονός πως ενώ η ίδια η Palmerco συστάθηκε το έτος 2010, ο Διευθυντής της κ. {...} M.Z. ασχολείται στον τομέα των πωλήσεων από το έτος 1990.

Υπό το φως των ως άνω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι προκύπτει προσαρμογή της επιχείρησης της καταγγέλλουσας.

(iii) Κύκλος Εργασιών

Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η επιχείρηση της είχε προσαρμοστεί στις ανάγκες της συγκεκριμένης συνεργασίας, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων της αφορούσε αποκλειστικά στη διανομή και πώληση των προϊόντων Detelina και του αιγινού γάλακτος *Zefkis Dairies*. Όπως επισημαίνεται και πιο πάνω, σύμφωνα με την καταγγέλλουσα το ποσοστό πωλήσεων των προϊόντων Detelina έναντι των υπόλοιπων προϊόντων που εμπορευόταν ανερχόταν στο 75%, με αυξητική τάση.

Στην απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού υπ' αριθμ. 550/VII/2012, σε σχέση με το ζήτημα αυτό, αναφέρθηκαν τα εξής σημαντικά: «Συναφές κριτήριο μπορεί να συνιστά και το τμήμα (ποσοστό) του κύκλου εργασιών της εξαρτώμενης επιχείρησης, το οποίο αντιστοιχεί στο προϊόν της επιχείρησης από την οποία η εξάρτηση. Έτσι, έχει κριθεί ότι ποσοστά του προϊόντος της ισχυρής επιχείρησης τα οποία ανέρχονταν σε 20-30%, 35%, 35- 44%, 40%, 45%, 70%, 85% και 100% επί του κύκλου εργασιών άλλης επιχείρησης ήταν επαρκή ώστε να μπορεί να στοιχειοθετηθεί, λαμβάνοντας υπόψη και τα λοιπά κριτήρια, σχέση οικονομικής εξάρτησης. Αντίθετα, έχει κριθεί ότι μερίδια της τάξης του 2%, 4%, 5-8%, 10% και 16% δεν είναι επαρκή για την στοιχειοθέτηση σχέσης οικονομικής εξάρτησης.»

Επ' αυτού του σημείου, από τις καταστάσεις πωλήσεων ανά είδος της Palmerco που προσκομίστηκαν στην Υπηρεσία και περιλαμβάνονται στον Διοικητικό Φάκελο της υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

- i. Το έτος 2012, ο συνολικός κύκλος εργασιών ανήλθε στο ποσό των €{...}. Από αυτό, ποσό €{...} αφορούσε τα προϊόντα Detelina, το οποίο μεταφρασμένο σε ποσοστό επί του συνόλου των πωλήσεων του έτους ανέρχεται σε 21%, χωρίς να συνυπολογίζεται ποσό ύψους €{...}, που αφορούσε στις πωλήσεις του αιγινού γάλακτος με το οποίο ανέρχεται σε 26%.
- ii. Το έτος 2013, ο συνολικός κύκλος εργασιών ανήλθε σε €{...}, εκ των οποίων €{...}, δηλαδή ποσοστό 37% περίπου, αντιστοιχούσε στις πωλήσεις των προϊόντων Detelina. Αν σε αυτό συνυπολογισθεί ποσό ύψους €{...} που αντιστοιχούσε στις πωλήσεις του αιγινού γάλακτος, τότε οι πωλήσεις των προϊόντων από την συνεργασία των δύο εταιρειών ανέρχονται σε €{...}, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 50% των συνολικών ετήσιων πωλήσεων.
- iii. Το έτος 2014, από το σύνολο των πωλήσεων οι οποίες ανήλθαν στις €{...}, ποσό €{...} αντιστοιχούσε στις πωλήσεις των προϊόντων Detelina και €{...} στις πωλήσεις του αιγινού γάλακτος. Προκύπτει ότι τα προϊόντα Detelina αντιστοιχούσαν περίπου στο 50% του συνόλου του κύκλου εργασιών της καταγγέλλουσας για το εν λόγω έτος, ενώ αν στο ποσό αυτό συνυπολογισθούν και οι πωλήσεις του αιγινού γάλακτος, τότε το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 65%.
- iv. Σημειώνεται ότι ενώ ο συνολικός κύκλος εργασιών της Palmerco ακολουθούσε καθοδική πορεία, οι πωλήσεις της Detelina ήταν γενικά ανοδικές.

Παρά το γεγονός ότι η Palmerco εμπορευόταν και άλλα προϊόντα ειδών διατροφής τα οποία προμηθεύονταν από τρίτες εταιρείες – συνεργάτες της καθώς και προϊόντα δικής της παραγωγής, εντούτοις, όπως διαπιστώνεται από τα στοιχεία του Διοικητικού Φακέλου, το μερίδιο του κύκλου εργασιών που διεκδικούσαν τα προϊόντα Detelina, ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο από αυτό που καταλάμβαναν τα υπόλοιπα προϊόντα τα οποία εμπορευόταν.

Υπό το φως των ως άνω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι πληρείται η παράμετρος του κύκλου εργασιών για απόδειξη της σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

Συνοψίζοντας, η Επιτροπή, σημειώνει τον παράγοντα της αποκλειστικότητας της συνεργασίας, το οποίο ενισχύθηκε με την απόρριψη της πρότασης για συνεργασία από την εταιρεία {...}, το γεγονός ότι ο κύκλος εργασιών της καταγγέλλουσας

προερχόταν κατά ένα μεγάλο ποσοστό, το οποίο παρουσίαζε αυξητική τάση από χρόνο σε χρόνο, από τις πωλήσεις των προϊόντων της καταγγελλόμενης, καθώς και τις ενέργειες στις οποίες είχε προβεί προκειμένου να προσαρμοστεί στις ανάγκες της συνεργασίας. Σημειώνεται επίσης η διαπίστωση που αφορά στο ότι, η Palmerco προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της συνεργασίας με την Detelina, αναγκάστηκε να διακόψει τη συνεργασία που είχε στον τομέα των φρέσκων αυγών. Συνακόλουθα, όλοι αυτοί οι παράμετροι ενισχύουν την διαπίστωση ότι μεταξύ των δύο εταιρειών υπήρχε σχέση οικονομικής εξάρτησης.

Συγκεκριμένα επομένως όσα αναφέρονται πιο πάνω, η Επιτροπή καταλήγει στη διαπίστωση ότι τεκμηριώνεται σχέση οικονομικής εξάρτησης μεταξύ των εταιρειών Palmerco και Detelina όσον αφορά στις αγορές: (α) προμήθειας τυριών αλοψώδους υφής/τυρογάλακτος, (β) προμήθειας ξινών κρεμών γάλακτος και (γ) προμήθειας ροφημάτων με βάση το προβιοτικό γάλα.

(iv) Απουσία Ισοδύναμης Εναλλακτικής Λύσης

Σύμφωνα με απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού, «η απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης προϋποθέτει, είτε ότι δεν προσφέρονται καθόλου εναλλακτικές λύσεις, είτε ότι οι υπάρχουσες συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα για την εξαρτημένη επιχείρηση, δηλαδή, η τελευταία δεν μπορεί να προμηθεύεται τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από άλλη πηγή ή εάν μπορεί, τα προμηθεύεται όχι με τους ίδιους αλλά με δυσμενέστερους όρους, οι οποίοι θα έχουν ως αποτέλεσμα να περιέλθει η εξαρτώμενη επιχείρηση σε δυσμενή έναντι των ανταγωνιστών της θέση. Τούτο έχει ως συνέπεια να μειώνεται σημαντικά η ικανότητα της να ανταπεξέλθει στον ελεύθερο ανταγωνισμό, γεγονός το οποίο μπορεί να την οδηγήσει ακόμη και σε αδυναμία συνέχισης της λειτουργίας της⁶⁵.»

Στην απόφαση της υπ' αριθμ. 493/VI/2010, η Ελληνική Αρχή ανέφερε επίσης τα ακόλουθα: «κατάχρηση της σχέσεως οικονομικής εξαρτήσεως υπάρχει όταν η ισχυρή επιχείρηση από την οποία μία ή περισσότερες επιχειρήσεις εξαρτώνται, εκμεταλλεύεται την ισχύ, την οποία της δίνει η αδυναμία της εξαρτημένης επιχειρήσεως να διαθέτει άλλη ισοδύναμη εναλλακτική λύση και να αποκομίζει οφέλη για την ίδια και εις βάρος της εξαρτημένης επιχειρήσεως, τα οποία δεν θα αποκόμιζε αν υπήρχε εναλλακτική λύση για την εξαρτώμενη επιχείρηση».

⁶⁵ Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού στην υπόθεση με τίτλο «ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε. κατά της εταιρείας BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD» (Απόφαση 514/VI/2011).

Συνεπώς, δεν συντρέχει σχέση οικονομικής εξάρτησης για προϊόντα προς τα οποία υπάρχουν επαρκείς εναλλακτικές λύσεις⁶⁶. Η Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού στην ίδια απόφαση σημείωσε επιπρόσθετα ότι: «η εμμονή μιας επιχείρησης να εμπορεύεται ένα συγκεκριμένο προϊόν, όταν αυτό δεν χαρακτηρίζεται από μοναδικότητα, ενώ διαθέτει ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις δεν θεμελιώνει σχέση οικονομικής εξάρτησης». Σύμφωνα με την ίδια απόφαση, η διάταξη αυτή δεν χορηγεί κοινωνική προστασία, αλλά διασφαλίζει την ανταγωνιστικότητα του εμπορίου. Συνεπακόλουθα, δεν πρέπει να υπάρχει εξατομίκευση.

Σύμφωνα τέλος με την Απόφαση της ίδιας Αρχής υπ' αριθμ. 11/1995, «η παράβαση της απαγόρευσης του άρθρου 2α προϋποθέτει σχέση οικονομικής εξάρτησης. Τέτοια σχέση γίνεται δεκτή, όταν η εξαρτημένη επιχείρηση δεν διαθέτει ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις υπό την έννοια είτε ότι δεν προσφέρονται καθόλου εναλλακτικές λύσεις είτε ότι οι υπάρχουσες συνδέονται με σοβαρά ανταγωνιστικά μειονεκτήματα για την εξαρτημένη. Στην υπό κρίση υπόθεση, η σχέση οικονομικής εξάρτησης θα μπορούσε να αναφέρεται είτε στην ανάγκη της αιτούσας να διαθέτει τα κρύσταλλα "Ortefors" για να μπορεί να ανταγωνισθεί αποτελεσματικά τα ομοειδή καταστήματα της περιοχής της είτε στην μακροχρόνια σχέση συνεργασίας της με την καθής.⁶⁷»

Ως εκ τούτου, θα πρέπει πρωτίστως να ερευνηθεί κατά πόσον η Palmerco είχε στη διάθεση της ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις για την προμήθεια παρεμφερών προϊόντων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, ισοδύναμη εναλλακτική λύση σημαίνει δυνατότητα προμήθειας, από άλλη πηγή, παρόμοιων προϊόντων, όπου παρόμοια προϊόντα νοούνται «τα προϊόντα, τα οποία, με βάση τη λειτουργική τους ανταλλαξιμότητα, είναι δυνατόν να ικανοποιήσουν συγκεκριμένη καταναλωτική ανάγκη».

Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, τα γεγονότα της υπόθεσης καταδεικνύουν ότι κατά την περίοδο ισχύος της συνεργασίας των δύο εταιρειών οι δυνατότητες εναλλακτικών πηγών προμήθειας της Palmerco ήταν περιορισμένες, δεδομένου κατά κύριο λόγο ότι η ίδια η φύση της συνεργασίας των δύο εταιρειών απέκλειε την πιθανότητα συνεργασίας με προμηθευτές προϊόντων ανταγωνιστικών προς αυτά της Detelina. Ο κ. {...} Μ.Ζ. ανέφερε ότι, οι εν λόγω εταιρείες διέθεταν ήδη δίκτυο διανομής, είτε δικούς είτε σε συνεργασία με τρίτες εταιρείες, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ισοδύναμη εναλλακτική λύση για την Palmerco κατά την διακοπή της συνεργασίας της με την Detelina.

---

⁶⁶ Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού στην υπόθεση με τίτλο «Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων της εταιρίας Α/ΦΟΙ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ κατά της εταιρείας Ι. ΣΑΜΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ε.Ε.» (Απόφαση 11/1995). Βλ. επίσης Κοτσίρης, «Δίκαιο Ανταγωνισμού Αθέμιτου και Ελεύθερου», 6η έκδοση, 2011, Σάκκουλα, σελ. 325

⁶⁷Υπόθεση Καράγιωργα κατά Σαμαρόπουλου

Κατά συνέπεια, το ενδεχόμενο συνεργασίας της Palmerco με κάποια από τις προαναφερόμενες εταιρείες μετά τη λήξη της συνεργασίας με την Detelina, διαφαίνεται πως δεν ήταν εφικτό, λαμβανομένης υπόψη και της πραγματικής κατάστασης της οικονομίας της χώρας αλλά και της διάρθρωσης των σχετικών αγορών προμήθειας των οικείων προϊόντων κατά τον ουσιώδη χρόνο.

Ειδικότερα, κατά την περίοδο λήξης της συνεργασίας, η οικονομική κρίση είχε επηρεάσει τις πλείστες επιχειρήσεις στην Κύπρο, περιλαμβανομένης και της Palmerco. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε η καταγγέλλουσα, φαίνεται ότι η ίδια πλήγηκε σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό, αναλογικά, από την οικονομική κρίση, αφενός ως αποτέλεσμα του κλεισίματος της τράπεζας στην οποία διατηρείτο ο εταιρικός της λογαριασμός και αφετέρου εξ αιτίας του κλεισίματος αριθμού σημαντικών πελατών της, όπως οι εταιρείες {...} και {...}, που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ανεξόφλητων υπολοίπων και κατ' επέκταση δυσχερειών στην ταμειακή της ροή.

Η καταγγέλλουσα επεσήμανε ακολούθως ότι ενώ η ίδια υπέστη οικονομική βλάβη, εξ' αιτίας αφενός των σημαντικών χρηματικών ποσών που οφείλονταν από τις εν λόγω εταιρείες και αφετέρου ότι δεν ήταν δυνατή η περαιτέρω χρηματοδότηση της από την {...} – παράγοντες που την οδήγησαν σε «ασφυξία» από άποψη ρευστότητας όπως χαρακτηριστικά ανέφερε – οι πωλήσεις των προϊόντων της καταγγελλόμενης που προμήθευε η Palmerco δεν επηρεάστηκαν στον ίδιο βαθμό.

Από τα στοιχεία του Διοικητικού Φακέλου διαπιστώνεται ότι η Detelina μέχρι τις 11 Μαρτίου 2015 (δηλαδή ένα περίπου μήνα από την ημέρα που διέκοψε οριστικά την συνεργασία της με την Palmerco) είχε ήδη εξασφαλίσει γάλα δύο παραγωγών προκειμένου να προβεί στην παστερίωση και εμφιάλωση αιγινού γάλακτος υπό την δική της επωνυμία, εξασφάλισε αυτοκίνητα διανομής των προϊόντων της, δημιούργησε τμήμα πωλήσεων και εκπαιδευσε σχετικά τους πωλητές της. Ακολούθως ενημέρωσε τις αρμόδιες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες σχετικά με την ανάληψη των νέων αυτών δραστηριοτήτων επισημαίνοντας μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «*Με την παρούσα σας ενημερώνουμε ότι η συνεργασία μας με την εταιρεία Palmerco που εκτελούσε την διανομή των προϊόντων μας δεν υφίσταται πλέον. Η εταιρεία μας θα διανέμει τα προϊόντα της με δικό της δίκτυο διανομής.*»

Όπως επίσης έχει αναφερθεί, σύμφωνα με επιστολή της ημερομηνίας 24.03.2016 προς την Υπηρεσία, η εταιρεία Detelina από τις 14 Μαρτίου 2015 παράγει φρέσκο αιγινό γάλα καθώς και άλλα αιγινά προϊόντα. Από τις ετικέτες των προϊόντων παραγωγής της τις οποίες απέστειλε προκύπτει ότι τα προϊόντα αυτά περιλαμβάνουν κατσικίσιο τυρί, αιγινό *Kefir* και φρέσκο κατσικίσιο γάλα *Detelina*. Επιπρόσθετα,

επισυνάπτεται και ετικέτα του γάλακτος *Zefkis Dairies*. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως διαπιστώνεται ο γραμμικός κώδικας (bar code) είναι ο ίδιος για τα δύο αυτά προϊόντα (ήτοι γάλα *Detelina* και γάλα *Zefkis Dairies*). Όπως αναφέρεται σχετικά στην επιστολή της *Detelina* της 24.3.2016, η συνεργασία των δύο εταιρειών στον τομέα του γάλακτος ήταν σε δοκιμαστική βάση: «*Εμείς παραχωρήσαμε τον γραμμικό κώδικα της εταιρείας μας 5290681000368 και το CY011EE [...]*». Σημειώνεται εδώ ότι ο γραμμικός κώδικας για το αιγινό γάλα ήταν ιδιοκτησία της *Detelina* αφορούσε όμως στο αιγινό γάλα δημιουργίας της *Palmerco*.

Ανεξαρτήτως των πιο πάνω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο εκτίμησης το γεγονός ότι λόγω της προσαρμογής της επιχείρησης της *Palmerco* στις ανάγκες διάθεσης και προώθησης αποκλειστικώς των προϊόντων της *Detelina* και στη βάση μίας δέσμης προϊόντων, τα οποία ως δέσμη δεν παράγονταν από καμία άλλη εταιρεία, η *Palmerco* δεν θα μπορούσε να στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού, οι οποίες εν πάση περιπτώσει δεν υφίσταντο, όπως προαναφέρθηκε.

Από τα ως άνω διαπιστώνεται ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο υπήρχε απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης για την *Palmerco* αναφορικά με τα συμβατικά προϊόντα και συγκεκριμένα για τα προϊόντα *Kefir*, *Kefir Light*, *Strawberry Kefir*, *Smetana*, *Tvorog* και *Riajenka*.

Με βάση το σύγγραμμα του Γ. Μπαμπέτα⁶⁸, ο έμπορος έχει ανάγκη να διαθέτει ανταγωνιστικώς αποτελεσματικό φάσμα προϊόντων. Όταν ο μεν ενδιάμεσος χρειάζεται ένα ή περισσότερα υποκατάστατα μεταξύ τους προϊόντα, οι δε προμηθευτές αρνούνται να τον εφοδιάσουν, τελεί σε εξάρτηση έναντι εκείνων των προμηθευτών που είναι σε θέση να του διαθέσουν τα παραπάνω προϊόντα. Στην προκείμενη υπόθεση, η *Palmerco* ήταν αφενός εξαρτημένη από το συγκεκριμένο φάσμα που της παρείχε η *Detelina* και αφετέρου, οι λιανοπωλητές – πελάτες της *Palmerco*, προέβαιναν σε συνεργασία με την τελευταία ακριβώς για την παροχή του συγκεκριμένου φάσματος προϊόντων και άρα καθίσταται πασιφανής η αδυναμία ύπαρξης εναλλακτικής λύσης.

---

⁶⁸ Σύγγραμμα Γ. Μπαμπέτα «*Οικονομική εξάρτηση και καταχρηστική εκμετάλλευση*», 2008.

Πιθανολογούμενη Καταχρηστική Εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης στις αγορές προμήθειας (α) τυριών αλοψώδους υφής/τυρογάλακτος, (β) ξινών κρεμών γάλακτος και (γ) ροφημάτων με βάση το προβιοτικό γάλα

Η κατάχρηση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης υφίσταται όταν η ισχυρή επιχείρηση, από την οποία μια ή περισσότερες επιχειρήσεις εξαρτώνται, εκμεταλλεύεται την ισχύ, την οποία δίνει η αδυναμία της εξαρτώμενης επιχείρησης να μην διαθέτει άλλη ισοδύναμη εναλλακτική λύση και αποκομίζει οφέλη για τον εαυτό της και εις βάρος της εξαρτημένης επιχείρησης, τα οποία δεν θα απεκόμιζε αν υπήρχε εναλλακτική λύση για την εξαρτώμενη επιχείρηση⁶⁹.

Στη βάση των διατάξεων του άρθρου 6(2) του Νόμου που παρατίθενται ανωτέρω, διερευνήθηκε κατά πόσο συντρέχει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες παραμέτρους ούτως ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο συντρέχει η εν λόγω προϋπόθεση, και ειδικότερα:

- i. επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής από την Detelina, ή
- ii. αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή της συνεργασίας από την Detelina.

(i) Επιβολή αυθαίρετων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής

Στα πλαίσια επίκλησης του άρθρου 6(2) του Νόμου, η Palmerco ισχυρίστηκε ότι η Detelina επέβαλε αυθαίρετους όρους συναλλαγής, οι οποίοι συνίσταντο αφενός στη μείωση του παρεχόμενου από τη Συμφωνία χρόνου πίστωσης για καταβολή των οφειλομένων προς την καταγγελλόμενη ποσών και αφετέρου στην αύξηση της τιμής πώλησης των προϊόντων της προς την Palmerco, κατά παράβαση των όρων της μεταξύ τους συμφωνίας.

Επί του τι συνιστά επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, η Επιτροπή κρίνει καθοδηγητική την απόφαση με αρ. 297/IV/2006 της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού αναφορικά με την αυτεπάγγελτη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά της εταιρείας *Παπαστράτος Ανώνυμος βιομηχανική εταιρεία Τσιγάρων*, σελ. 5, στην οποία αναφέρονται τα εξής: «Ως αυθαίρετοι όροι συναλλαγών νοούνται οι όροι εκείνοι οι οποίοι επιβάλλονται μονομερώς από την ισχυρή επιχείρηση επί της εξαρτημένης επιχείρησης και οι οποίοι επιπλέον αποκλίνουν από τους συνήθεις όρους των συναλλαγών οι οποίοι ισχύουν σε μια αγορά στην οποία επικρατεί ανταγωνισμός, ή θα ίσχυαν αν επικρατούσε ανταγωνισμός και τέλος δεν δικαιολογούνται ούτε από τις ειδικές συνθήκες της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η

⁶⁹ Βλ. Απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού Αρ. 91/99, 150/00, 144/00, 145/00.

εκτίμηση γίνεται επί τη βάση σταθμίσεως συμφερόντων στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας.».

Ειδικότερα, σε σχέση με το ζήτημα της μείωσης του χρόνου πίστωσης, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της καταγγέλλουσας, και όπως προκύπτει από την αλληλογραφία μεταξύ των δύο εταιρειών που είναι καταχωρημένη στο Διοικητικό Φάκελο, ενώ στον όρο (13) της συμφωνίας προβλεπόταν ότι η καταβολή της αξίας των πωληθέντων προϊόντων προς την Palmerco θα γινόταν με μεταχρονολογημένες επιταγές πληρωτέων εντός 90 ημερών από την έκδοση της μηνιαίας κατάστασης αγορών, η καταγγελλόμενη ζήτησε μείωση του συμφωνημένου χρόνου πίστωσης.

Συγκεκριμένα, από επιστολή της Detelina προς την Palmerco, ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 2014, φαίνεται ότι η αιτιολογία που προβλήθηκε από την πρώτη για την ενέργεια της αυτή συνίστατο στο ότι οι προμηθευτές της είχαν διακόψει την πίστωση και απαιτούσαν άμεση πληρωμή. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή, η πίστωση θα έπρεπε σταδιακά να μειωθεί για να είναι σε θέση η Detelina να πληρώνει τους προμηθευτές της.

Σε απαντητική του επιστολή, ημερομηνίας 18 Φεβρουαρίου 2014, ο κ. {...} M.Z. της Palmerco ανέφερε ότι η πίστωση θα ήταν εφικτό να μειωθεί στις 75 ημέρες, αρχής γενομένης από την πληρωμή του Φεβρουαρίου 2014. Σε σχέση με την πρόταση για περαιτέρω μείωση στις 60 ημέρες, ανέφερε ότι αυτό θα απαιτούσε μείωση της πίστωσης στους μεγάλους πελάτες κάτι το οποίο εμπεριείχε κίνδυνο απώλειας πωλήσεων.

Εντούτοις σε άλλη επιστολή του κ. {...} M.Z. προς τον κ. {...} K.X., η οποία δεν φέρει ημερομηνία, αναφέρεται ότι λόγω απόρριψης της αίτησης δανείου που είχε υποβληθεί στην {...}, σε συνδυασμό με το ότι οι πελάτες της εταιρείας του δεν συμφωνούν στη μείωση της πίστωσης που απολαμβάνουν, η Palmerco αδυνατεί να τηρήσει την δέσμευση των 75 ημερών και είναι αναγκασμένη να επανέλθει στη συμφωνηθείσα πίστωση των 90 ημερών.

Στο πλαίσιο που σκιαγραφείται από τα ανωτέρω, η Επιτροπή μελέτησε και συνεκτίμησε επιπρόσθετα την αναλυτική κατάσταση Αγορών - Πληρωμών της Palmerco για την περίοδο 28.2.2012 – 30.10.2014 και την Κατάσταση Αγορών – Πληρωμών για την περίοδο 30.9.2011-9.2.2015, που απέστειλε η Detelina και αφορά συγκεκριμένα στις συναλλαγές της με την Palmerco.

Συνεπώς, σε σχέση με τον ισχυρισμό της μείωσης του χρόνου πίστωσης, η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη την αλληλογραφία των δύο εταιρειών επί του θέματος, η οποία παρατίθεται ανωτέρω, και αφού ολοκλήρωσε τη μελέτη της σε σχέση με την αναλυτική κατάσταση Αγορών – Πληρωμών της Palmerco για την περίοδο 28.2.2012 – 12.11.2014 και την Κατάσταση Αγορών – Πληρωμών για την περίοδο 30.9.2011 – 9.2.2015 της Detelina, διαπίστωσε ότι η ρύθμιση αυτή τελικά δεν εφαρμόστηκε.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή προέβηκε στην διαπίστωση ότι η Palmerco, μέχρι και τη λήξη του ουσιώδους χρόνου, δεν προέβηκε σε οποιαδήποτε αποπληρωμή πριν το διάστημα των 90 ημερών που προβλέπεται στη συμφωνία συνεργασίας. Το γεγονός αυτό εξάλλου διαπιστώνεται και από τα όσα η ίδια η καταγγέλλουσα αναφέρει στην προαναφερόμενη επιστολή της προς την καταγγελλόμενη, δηλαδή ότι σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι πελάτες της εταιρείας Palmerco, ήτοι τα σημεία πώλησης, δεν συμφωνούσαν στη μείωση της πίστωσης που απολάμβαναν, η Palmerco αδυνατούσε και αυτή να τηρήσει την δέσμευση των 75 ημερών και ήταν αναγκασμένη να επανέλθει στη συμφωνηθείσα πίστωση των 90 ημερών.

Επίσης, με την απόρριψη αίτησης δανείου της Palmerco από την {...}, ενώ αρχικά είχε την προφορική διαβεβαίωση ότι θα της παράσχει το δάνειο για να είναι σε θέση να συνεργαστεί με τον νέο όρο συνεργασίας της Detelina που αφορούσε την μείωση του χρόνου, καθίστατο αδύνατο για την Palmerco να εφαρμόσει την εν λόγω μείωση.

Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι στην πράξη δεν εφαρμόστηκε η μείωση του χρόνου πίστωσης σε πρώτο στάδιο από 90 σε 75 ημέρες και αργότερα σε 60 και ούτε η Detelina επανήλθε εκ νέου με το συγκεκριμένο αίτημα μείωσης χρόνου πίστωσης.

Συνεπώς, η Επιτροπή ομόφωνα κρίνει ότι στην περίπτωση του εν λόγω ισχυρισμού, δεν προκύπτει επιβολή μονομερώς όρων από την ισχυρή επιχείρηση επί της εξαρτημένης επιχειρήσεως.

Η καταγγέλλουσα προέβαλε επιπρόσθετα και τον ισχυρισμό ότι η καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης και της επιβολής αυθαίρετων όρων τεκμηριώνεται από το γεγονός ότι η Detelina αύξησε μονομερώς τις τιμές αγοράς των προϊόντων με τα οποία την προμήθευε, κατά παράβαση της μεταξύ τους Συμφωνίας.

Όπως ειδικότερα ανέφερε, η καταγγελλόμενη προχώρησε μονομερώς σε αύξηση της τιμής πώλησης των προϊόντων της προς αυτήν, κατά παράβαση του όρου (10) της Σύμβασης στον οποίο καθορίζονται οι τιμές αγοράς των συμβατικών προϊόντων από την Palmerco.

Ο ισχυρισμός αυτός, περί αύξησης των τιμών πώλησης, βασίζεται στην επιστολή της Detelina προς την Palmerco που περιλαμβάνεται στον Διοικητικό Φάκελο, ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 2013, στην οποία αναφέρεται ότι σε συνέχεια προφορικής ενημέρωσης που είχε ήδη γίνει τον προηγούμενο Δεκέμβριο προς τον κύριο {...} M.Z., οι τιμές χρέωσης των συμβατικών προϊόντων θα αυξάνονταν από την 1 Φεβρουαρίου 2013. Όπως αναφέρεται, αυτό οφειλόταν στην αύξηση της τιμής του αγελαδινού γάλακτος που είχε επιβληθεί από τον {...} κατά την 1 Ιανουαρίου 2013.

Διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με τον όρο (12) της Σύμβασης, οι τιμές των προϊόντων θα μπορούσαν, κατόπιν συμφωνίας των δύο μερών, να αυξάνονται μέχρι και 5% ετησίως.

Λαμβανομένων υπόψη των αρχικών τιμών πώλησης όπως καθορίζονται στον όρο (10) της Σύμβασης, διαπιστώνεται ότι οι αυξήσεις των τιμών που επιβλήθηκαν από την καταγγελλόμενη ήταν εντός των ως άνω πλαισίων και σε καμία περίπτωση δεν υπερέβησαν το ανώτατο όριο του 5%. Λαμβανομένων υπόψη των αρχικών τιμών αγοράς, όπως τέθηκαν στη Συμφωνία της 1.9.2011, και την επιστολή της Detelina προς την Palmerco ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 2013 με την οποία καθορίστηκαν οι νέες τιμές, προκύπτει το συμπέρασμα ότι η αύξηση αυτή δεν ανήλθε πέραν του 5%.

Επιπρόσθετα, όπως διαφαίνεται από το λεκτικό της εν λόγω επιστολής αλλά και όπως ανέφερε η καταγγελλόμενη, απαντώντας σε σχετικό ερώτημα της Υπηρεσίας, «η αύξηση... ήταν συμφωνημένη προφορικά από τον Δεκέμβριο του 2012 (μέσα του μήνα). Η επιστολή στάλθηκε στις 30 Ιανουαρίου 2013 απλώς για να δικαιολογεί επίσημα την αύξηση της τιμής που χρεωνόταν από την 1 Φεβρουαρίου 2013 στα τιμολόγια που εκδίδαμε». Από την πλευρά της η καταγγέλλουσα θεωρεί ότι δεν υπήρξε τέτοια συμφωνία. Εντούτοις, η όποια συμφωνία ή μη επί αυτού του ζητήματος προφανώς έγινε σε προφορική βάση, και ως εκ τούτου δεν είναι εφικτό να προσδιοριστεί τι πραγματικά διαμείφθηκε μεταξύ των δύο εταιρειών επ' αυτού του ζητήματος.

Λαμβανομένων υπόψη των περιστατικών της κρινόμενης υπόθεσης και συγκεκριμένα του γεγονότος ότι τα δύο μέρη είχαν καθορίσει γραπτώς πως οι τιμές θα μπορούσαν να αυξάνονται κατόπιν συμφωνίας, ότι η αύξηση αυτή δεν παρέβηκε το συμφωνημένο όριο του 5% και ότι επιβλήθηκε ένα και πλέον έτος μετά την έναρξη ισχύος της μεταξύ τους Συμφωνίας, κατά την άποψη της Επιτροπής δεικνύουν πως η αύξηση αυτή δεν ήταν, υπό τις περιστάσεις, αυθαίρετη.

Συνεπώς, η Επιτροπή κρίνει ότι στην περίπτωση του εν λόγω ισχυρισμού, δεν προκύπτει επιβολή μονομερώς όρων από την ισχυρή επιχείρηση επί της εξαρτημένης επιχειρήσεως και οι οποίοι επιπλέον αποκλίνουν από τους συνήθεις όρους των συναλλαγών οι οποίοι ισχύουν σε μια αγορά στην οποία επικρατεί ανταγωνισμός, ή θα ίσχυαν αν επικρατούσε ανταγωνισμός, και δεν δικαιολογείται από τις ειδικές συνθήκες της συγκεκριμένης περιπτώσεως.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει ομόφωνα στο συμπέρασμα ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν συντρέχει ζήτημα επιβολής αυθαίρετων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής για τις υπό εξέταση αγορές προϊόντων.

(ii) Αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων

Η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η διακοπή της συνεργασίας των δύο εταιρειών, η οποία επήλθε ως αποτέλεσμα του τερματισμού της Συμφωνίας από την Detelina, ήταν τόσο αιφνίδια όσο και αδικαιολόγητη δεδομένου ότι δεν υπήρχαν οποιεσδήποτε εκκρεμείς οφειλές προς την προμηθεύτρια εταιρεία.

Ύπαρξη Μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων

Στην υπό εξέταση υπόθεση, σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής, η συνεργασία των δύο εταιρειών τέθηκε σε εφαρμογή κατά την υπογραφή της Συμφωνίας της 1.9.2011 και έληξε οριστικά τον Φεβρουάριο 2015, επομένως διήρκησε για περίοδο τριών (3) ετών και πέντε (5) μηνών. Επισημαίνεται ότι, όπως προέβλεπε η Συμφωνία, μετά το πέρας του πρώτου έτους, το οποίο θα λειτουργούσε ως δοκιμαστική περίοδος, η Συμφωνία θα είχε ισχύ για πέντε (5) χρόνια, επομένως θα είχε συνολική διάρκεια έξι (6) ετών.

Σημειώνεται και το ότι προτού οι εταιρείες Palmerco και Detelina συνάψουν τη Συμφωνία Συνεργασίας, ο κ. {...} M.Z. και οι υπάλληλοι του συνεργάζονταν με την Detelina για αρκετό χρονικό διάστημα. Το γεγονός αυτό επισημάνθηκε και από την ίδια την καταγγελλόμενη στην επιστολή της ημερομηνίας 24.5.2016. Ως εκ τούτου, εύλογα θα μπορούσε κάποιος να υποθέσει ότι μεταξύ των δύο μερών είχε εδραιωθεί σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης, η οποία μετέπειτα οδήγησε και στην υπογραφή της Συμφωνίας της 1.9.2011.

Επίσης άξιο αναφοράς αποτελεί το γεγονός ότι το ποσοστό των πωλήσεων των προϊόντων Detelina έναντι των υπόλοιπων προϊόντων που εμπορευόταν η καταγγέλλουσα υπερέβαινε το 50% με αυξητική τάση, άρα τα εν λόγω προϊόντα αποτελούσαν σημαντικά προϊόντα για την επιβίωση της καταγγελλούσας. Η Palmerco εμπορευόταν και άλλα προϊόντα ειδών διατροφής τα οποία προμηθευόταν

από τρίτες εταιρείες – συνεργάτες της καθώς και προϊόντα δικής της παραγωγής, εντούτοις, όπως διαπιστώνεται από τα στοιχεία του Διοικητικού Φακέλου, το μερίδιο του κύκλου εργασιών που κατείχαν τα προϊόντα Detelina, ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο από αυτό που καταλάμβαναν τα υπόλοιπα προϊόντα τα οποία εμπορευόταν.

Το στοιχείο αυτό εύλογα προκύπτει από τις *Καταστάσεις Πωλήσεων ανά Είδος* της Palmerco, που αφορούν στην περίοδο 2011 – 2014 και πιο ουσιαστικά από το 2012-2014 αφού η συνεργασία ξεκίνησε από το Σεπτέμβριο του 2011. Το έτος 2012, ο συνολικός κύκλος εργασιών ανήλθε στο ποσό των €{...}. Από αυτό, ποσό €{...} αφορούσε τα προϊόντα Detelina, το οποίο, μεταφρασμένο σε ποσοστό επί του συνόλου των πωλήσεων του έτους, ανέρχεται σε 21%, χωρίς να συνυπολογίζεται ποσό ύψους €{...} που αφορούσε στις πωλήσεις του αιγινού γάλακτος, με το οποίο ανέρχεται σε 26%. Το έτος 2013, ο συνολικός κύκλος εργασιών ανήλθε σε €{...}, εκ των οποίων €{...}, δηλαδή ποσοστό 37% περίπου, αντιστοιχούσε στις πωλήσεις των προϊόντων Detelina. Αν σε αυτό συνυπολογισθεί ποσό ύψους €{...} που αντιστοιχούσε στις πωλήσεις του αιγινού γάλακτος, τότε οι πωλήσεις των προϊόντων από την συνεργασία των δύο εταιρειών ανέρχονται σε €{...}, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 50% των συνολικών ετήσιων πωλήσεων. Το έτος 2014, από το σύνολο των πωλήσεων, οι οποίες ανήλθαν στις €{...}, ποσό €{...} αντιστοιχούσε στις πωλήσεις των προϊόντων Detelina και €{...} στις πωλήσεις του αιγινού γάλακτος. Προκύπτει, συνεπώς, ότι τα προϊόντα Detelina αντιστοιχούσαν περίπου στο 50% του συνόλου του κύκλου εργασιών της καταγγέλλουσας για το εν λόγω έτος, ενώ αν στο ποσό αυτό συνυπολογισθούν και οι πωλήσεις του αιγινού γάλακτος, τότε το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 65%.

Τέλος, θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι, όταν η καταγγέλλουσα υπέγραφε τη συμφωνία συνεργασίας με την καταγγελλόμενη, υπολόγιζε σε μία μακροχρόνια σχέση συνεργασίας αφού διαμόρφωσε και απέκτησε τις απαιτούμενες εγκαταστάσεις, εξειδικευμένο προσωπικό και τεχνογνωσία.

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να αναφερθεί σε προηγούμενη απόφαση της, την υπ' αρ. 09/2013⁷⁰, όπου είχε διαμορφώσει την άποψη ότι για μία μικρή εταιρεία, όπως αυτή του καταγγέλλοντα, με είδη περιπτέρου στην περιοχή της Πάφου, όπου υπήρχαν άλλοι 48 περίπου ανταγωνιστές/μεταπωλητές πούρων HABANOS, η συνεργασία έστω και δύο (2) ετών μεταξύ των επίμαχων συμβαλλομένων ήταν επαρκώς μακροχρόνια, λόγω της σημαντικότητας των προϊόντων της εταιρείας Fereos Ltd προς την καταγγέλλουσα.

---

⁷⁰ Καταγγελία της εταιρείας Andros Kiosk Ltd εναντίον της εταιρείας Fereos Ltd.

Ως εκ τούτου, ομόφωνα η Επιτροπή, στη βάση των ενώπιον της δεδομένων της υπόθεσης, ομόφωνα καταλήγει ότι η συνεργασία των τρεισήμισι περίπου ετών, δύναται να θεωρηθεί υπό τις περιστάσεις μακροχρόνια.

Απόφαση Πλειοψηφίας

Αναφορικά με την κατ' ισχυρισμόν παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου λόγω αιφνίδιας και αδικαιολόγητης διακοπής των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων, η Επιτροπή, κατά πλειοψηφία, η οποία συνίσταται από τα Μέλη κ.κ. Ανδρέα Καρύδη, Παναγιώτη Ουστά, Άριστο Αριστείδου Παλούζα και Πολυνείκη-Παναγιώτη Χαραλαμπίδη, κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Αναφορικά με την ερμηνεία του όρου «*αιφνίδια και αδικαιολόγητη*», στην απόφαση της Επιτροπής υπ' αριθμ. 42/2012⁷¹, είχαν επισημανθεί τα ακόλουθα:

«Η Επιτροπή, ως προς την ερμηνεία του όρου «αιφνίδια», έχει τη θέση ότι η αιφνίδια διακοπή αναφέρεται στο χρονικό διάστημα που εύλογα και ή δικαιολογημένα θεωρείται ικανοποιητικό έτσι ώστε η διακοπή των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων που είχαν αναπτυχθεί μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών να μην είναι αιφνίδια, δεδομένο που κατά την άποψη της πρέπει να σταθμίζεται υπό το πρίσμα όλων των δεδομένων της κάθε υπόθεσης ξεχωριστά.»

Η πλειοψηφία της Επιτροπής, αξιολογώντας όλα τα ενώπιον της στοιχεία, τα ευρισκόμενα στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης καθώς επίσης και το σημείωμα της Υπηρεσίας, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου αναφορικά με τις αγορές προμήθειας (α) τυριών αλοϊφώδους υψής/τυρογάλακτος, (β) ξινών κρεμών γάλακτος και (γ) ροφημάτων με βάση το προβιοτικό γάλα, καθότι δεν διαπιστώνεται αιφνίδια διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων. Η προβλεπόμενη στον όρο 1 της Συμφωνίας ημερ. 01.09.2011 προειδοποίηση των έξι μηνών δεν τηρήθηκε καθότι τα γεγονότα κατέστησαν αυτή άνευ αντικειμένου (ανέφικτη).

Τα Μέλη της Επιτροπής σημείωσαν ειδικότερα τα ακόλουθα :

- την παραδοχή από μέρους της καταγγέλλουσας ότι η ίδια πλήγηκε σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό από την οικονομική κρίση του έτους 2013, που είχε ως αποτέλεσμα το κλείσιμο της Τράπεζας με την οποία συνεργαζόταν, αλλά και του γεγονότος ότι οι σημαντικότεροι πελάτες της (οι εταιρείες) με τους οποίους συνεργαζόταν, έκλεισαν, εξέλιξη που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία σημαντικών

---

⁷¹ Καταγγελία της εταιρείας Alpha Electric House Ltd εναντίον της εταιρείας Fissler GbhH (αρ. φακ. 11.17.010.16)

ανεξόφλητων χρηματικών υπολοίπων και κατ' επέκταση σοβαρών προβλημάτων στην ταμειακή της ροή.

- η συνεργασία τερματίστηκε εν τοις πράγμασι (εκ των πραγμάτων) δηλαδή εκ του γεγονότος ότι η κατατεθείσα στην Τράπεζα επιταγή στις {...}, ποσού εκ €{...}, δεν τιμήθηκε από τη Τράπεζα και αυτόματα το ηλεκτρονικό σύστημα της Τράπεζας καταχώρησε την επιταγή με τα στοιχεία αυτής, στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών γνωστό ως Κ.Α.Π. Ως αποτέλεσμα δε αυτού του γεγονότος, ο λογαριασμός της εταιρείας Palmerco Ltd δια του οποίου πραγματοποιούνται οι πληρωμές, παγοποιήθηκε και καμιά εμπορική συναλλαγή/πράξη δεν δύνατο να πραγματοποιηθεί δια μέσου αυτού του λογαριασμού. Σχετική είναι η επιστολή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ημερομηνίας {...} προς τον κ. {...} M.Z. - Διευθυντή της εταιρείας Palmerco.
- από τα προσκομισθέντα και παρουσιασθέντα τιμολόγια διαπιστώνεται ότι η εταιρεία Detelina Dairy Ltd συνέχισε να προμηθεύει με τα προϊόντα της την εταιρεία Palmerco Ltd μέχρι και τις 09/02/2015 παρά το γεγονός ότι ήδη από τις {...}.

Η πλειοψηφία της Επιτροπής επεσήμανε ότι υπό το πρίσμα όλων των δεδομένων της παρούσας υπόθεσης, δεν διαφάνηκε η καταγγέλλουσα να αιφνιδιάστηκε από την διακοπή αφού εκ των πραγμάτων ήταν αναμενόμενη λαμβανομένου υπόψη ότι η Palmerco πλήγηκε σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό, αναλογικά, από την οικονομική κρίση, αφενός ως αποτέλεσμα του κλεισίματος της τράπεζας στην οποία τηρείτο ο εταιρικός της λογαριασμός και αφετέρου εξ αιτίας του τερματισμού των εργασιών, αριθμού, σημαντικών πελατών της, όπως οι εταιρείες {...} και {...}, που είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ανεξόφλητων υπολοίπων και κατ' επέκταση δυσχερειών στην ταμειακή της ροή. Σχετικά, η καταγγέλλουσα επεσήμανε ότι η ίδια υπέστη οικονομική βλάβη, εξ' αιτίας αφενός μεν των σημαντικών χρηματικών ποσών που οφείλονταν από τις εν λόγω εταιρείες και αφετέρου δε του ότι δεν ήταν δυνατή η περαιτέρω χρηματοδότηση της από την {...} – παράγοντες που την οδήγησαν σε «ασφυξία» από άποψη ρευστότητας, όπως ανέφερε χαρακτηριστικά. Η κατάσταση με τις πληρωμές έγινε ιδιαίτερα δύσκολη και προβληματική από τον Οκτώβρη 2014 και συνεχίστηκε μέχρι τον Φεβρουάριο του 2015 που η Palmerco καταχωρήθηκε στο ΚΑΠ {...}.

Η πλειοψηφία της Επιτροπής, απαρτιζόμενη από τα ως άνω Μέλη, αφού έλαβε υπόψη της όλα τα πιο πάνω, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ναι μεν υπήρξε διακοπή αλλά αυτή δεν ήταν αιφνίδια, ως προβλέπεται στο άρθρο 6(2) του Νόμου και ερμηνεύεται από τη νομολογία και ως εκ τούτου παρέλκει η αναγκαιότητα εξέτασης

της ύπαρξης και της παραμέτρου της αδικαιολόγητης διακοπής των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων. Οι δύο παράμετροι, ήτοι της αιφνίδιας και της αδικαιολόγητης διακοπής, πρέπει να υπάρχουν σωρευτικά για την πλήρωση της παράβασης της κατάχρησης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

Συνακόλουθα, υπό το φως των ως άνω, η Επιτροπή, κατά πλειοψηφία, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου.

Απόφαση Μειοψηφίας

Εξετάζοντας την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου, λόγω αιφνίδιας και αδικαιολόγητης διακοπής των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων, η Πρόεδρος της Επιτροπής, κα Λουκία Χριστοδούλου, συνιστώντας τη μειοψηφία, ανέφερε τα ακόλουθα:

Αναφορικά με την ερμηνεία του όρου «αιφνίδια και αδικαιολόγητη», στην απόφαση της υπ' αριθμ. 42/2012⁷², η Επιτροπή είχε επισημάνει τα ακόλουθα:

«Η Επιτροπή, ως προς την ερμηνεία του όρου «αιφνίδια», έχει τη θέση ότι η αιφνίδια διακοπή αναφέρεται στο χρονικό διάστημα που εύλογα και ή δικαιολογημένα θεωρείται ικανοποιητικό έτσι ώστε η διακοπή των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων που είχαν αναπτυχθεί μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών να μην είναι αιφνίδια, δεδομένο που κατά την άποψη της πρέπει να σταθμίζεται υπό το πρίσμα όλων των δεδομένων της κάθε υπόθεσης ξεχωριστά.

Στις αποφάσεις της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, με αρ.145/II/2000 και αρ. 144/II/7 το χρονικό διάστημα των έξι μηνών θα εθεωρείτο υπό τις περιστάσεις ικανοποιητικό⁷³. Περαιτέρω η Επιτροπή σημειώνει και σύμφωνα με την απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού με αριθμό 514/VI/2011, ότι 'σκοπός των προστατευτικών διατάξεων του άρθρου 2α του ν. 703/77 δεν είναι η διαιώνιση συμβατικών σχέσεων, αλλά ιδίως η εξασφάλιση μιας εύλογης προθεσμίας μέσα στην οποία η εξαρτώμενη επιχείρηση θα μπορέσει να αποσβέσει σημαντικό μέρος των επενδύσεών της και θα προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα'.»

Η Πρόεδρος έκρινε σκόπιμο σε αυτό το σημείο να παραθέσει και το ακόλουθο απόσπασμα από την απόφαση της Επιτροπής υπ' αρ. 01/2013, όπου η διακοπή των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων μεταξύ των μερών κρίθηκε ως αιφνίδια: «Συνοψίζοντας, η Επιτροπή κρίνει ότι δεν δόθηκε στην καταγγέλλουσα οποιαδήποτε

⁷² Καταγγελία της εταιρείας Alpha Electric House Ltd εναντίον της εταιρείας Fissler GbH (αρ. φακ. 11.17.010.16)

⁷³ «θα μπορούσε να χορηγήσει χρονικό περιθώριο τουλάχιστον έξι μηνών χωρίς προφανή ζημιά».

προειδοποίηση τερματισμού της συνεργασίας στα πλαίσια εύλογου χρονικού διαστήματος. Από όλα τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, διαφαίνεται ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία στην ουσία αιφνιδιάστηκε με την αντίδραση και τη συμπεριφορά της καταγγελλόμενης, εξ' ου και η πρώτη συνέχισε να αιτείται τις υπηρεσίες της καταγγελλόμενης, χωρίς ανταπόκριση, πλην των δύο προαναφερόμενων περιπτώσεων.»

Η Πρόεδρος επεσήμανε ότι στην υπό εξέταση υπόθεση, σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής, η συνεργασία των δύο εταιρειών τέθηκε σε εφαρμογή κατά την υπογραφή της Συμφωνίας της 1.9.2011. Σύμφωνα με τις πρόνοιες της Συμφωνίας, το μέρος που θα επιθυμούσε να διακόψει τη συνεργασία όφειλε να δώσει σχετική προειδοποίηση στο άλλο τουλάχιστον έξι μήνες πριν την διακοπή (όρος 1 της επίμαχης συμφωνίας), κάτι που δεν έπραξε η Detelina.

Στην προκείμενη περίπτωση, διαπιστώνεται ότι η Detelina αιφνίδια διέκοψε την συνεργασία με την Palmerco, χωρίς καν να ενεργοποιήσει την σχετική πρόνοια της υπογραφείσας συμφωνίας μεταξύ τους. Δηλαδή η καταγγελλόμενη δεν έδωσε την προθεσμία που προβλεπόταν στη συμφωνία εντός της οποίας η Palmerco θα μπορούσε να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα.

Επίσης, αναφορικά με το θέμα της στοιχειοθέτησης της αιφνίδιας διακοπής της εμπορικής σχέσης μεταξύ των δύο εταιρειών, η Πρόεδρος επεσήμανε ότι η Detelina δεν είχε αποστείλει καμία επιστολή ή οποιοδήποτε άλλο σχετικό έγγραφο προς την καταγγέλλουσα, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσον αυτή είχε καθ' οιονδήποτε τρόπο ειδοποιηθεί για τη διακοπή της μεταξύ τους συνεργασίας.

Ως εκ των ανωτέρω, η Πρόεδρος της Επιτροπής, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά της καταγγελλόμενης και ειδικότερα ο τρόπος που με τον οποίο ενήργησε, συνηγορεί υπέρ της αιφνίδιας διακοπής της εμπορικής σχέσης της με την καταγγέλλουσα.

Έχοντας προβεί στην ως άνω διαπίστωση, η Πρόεδρος προχώρησε σε εξέταση της αιτιολογίας που προβλήθηκε από την καταγγελλόμενη, προκειμένου να διαπιστώσει κατά πόσο δικαιολογείται η μονομερής διακοπή της συνεργασίας της με την Palmerco.

Σύμφωνα με την επιστολή της καταγγελλόμενης προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 24 Μαΐου 2016: *«Η Palmerco δεν ήταν συνεπής στις οφειλές της προς την εταιρεία μας. Η Palmerco πλήρωνε με μεταχρονολογημένη επιταγή τριών μηνών. Σχεδόν σε καμία περίπτωση {...}. Η κατάσταση με τις πληρωμές έγινε ιδιαίτερα δύσκολη από τον*

Οκτώβρη 2014. Με εκβιασμούς καθότι ήταν ο μοναδικός μας συνεργάτης όσον αφορά τις πωλήσεις των προϊόντων μας, μας απειλούσε ότι θα κλείσει την εταιρεία του και θα χάσουμε τα λεφτά μας. Η ιστορία αυτή εξελίχτηκε μέχρι τον Φεβράρη του 2015 που η Palmerco μπήκε στο ΚΑΠ.»

Συγκεκριμένα, από τις Καταστάσεις Αγορών και Πληρωμών της καταγγέλλουσας που επισυνάφθηκαν στην επιστολή της ημερομηνίας 18/5/2016 καθώς και τις Καταστάσεις Αγορών και Πωλήσεων της καταγγελλόμενης που επισυνάφθηκαν στην επιστολή της ημερομηνίας 24/5/2016, προκύπτει ότι ορισμένες πληρωμές είχαν γίνει σύμφωνα με την συμφωνηθείσα ημερομηνία εξόφλησης, ήτοι εντός 90 ημερών από την αγορά, ενώ ορισμένες άλλες γίνονταν με κάποια καθυστέρηση, η οποία υπερέβαινε την ως άνω προθεσμία.

Εντούτοις, στο σημείο αυτό η Πρόεδρος έκρινε σκόπιμο να επισημανθεί ότι, κατά την περίοδο διάρκειας της συνεργασίας των δύο εταιρειών η Κυπριακή οικονομία βρισκόταν σε σοβαρή κρίση. Όπως προαναφέρεται, κατά την κρινόμενη περίοδο η οικονομική κατάσταση της καταγγέλλουσας ήταν ιδιαίτερα δύσκολη, εξ' αιτίας κυρίως του κλεισίματος σημαντικών πελατών της - δηλαδή των σημείων πώλησης όπου πωλούσε τα προϊόντα της Detelina - και την κατ' επέκταση απώλεια σημαντικών εσόδων λόγω ανεξόφλητων υπολοίπων, απορροφώντας εξολοκλήρου το βάρος της ζημιάς.

Η Πρόεδρος επεσήμανε πώς με την παράθεση των γεγονότων της κρινόμενης υπόθεσης και την ανάλυση του οικείου νομοθετικού πλαισίου, θα πρέπει να επισημανθεί στο σημείο αυτό ότι στόχος της νομοθεσίας δεν είναι ο εγκλωβισμός επιχειρήσεων σε ανεπιθύμητες συνεργασίες, αλλά η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού. Όπως σχετικά αναφέρθηκε από την Ελληνική Αρχή στην απόφαση υπ' αρ. 89/1997: *«Κατά πόσο η συμπεριφορά της καθής και συγκεκριμένα η ένταξη της παρεμβαίνουσας στο εξουσιοδοτημένο δίκτυο FIAT σε μικρή απόσταση από τις εγκαταστάσεις του αιτούντος συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης εξάρτησης του αιτούντος από αυτήν, κρίνεται επί τη βάση μιας στάθμισης συμφερόντων των ενδιαφερομένων μερών με γνώμονα τον σκοπό του νόμου, δηλ. την προστασία της ελευθερίας του ανταγωνισμού. Κατά τη στάθμιση δεν λαμβάνονται υπόψη μόνον τα συμφέροντα των αμέσως ενδιαφερομένων μερών αλλά και τρίτων...»*

Τονίζεται η αρχή που τέθηκε στην προαναφερόμενη νομολογία της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού και σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρείχε η καταγγέλλουσα, φαίνεται ότι η ίδια πλήγηκε σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό, αναλογικά, από την οικονομική κρίση, αφενός ως αποτέλεσμα του κλεισίματος της τράπεζας

στην οποία διατηρείτο ο εταιρικός της λογαριασμός και αφετέρου εξ αιτίας του κλεισίματος αριθμού σημαντικών πελατών της, όπως οι εταιρείες {...} και {...}, που είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ανεξόφλητων υπολοίπων και κατ' επέκταση δυσχερειών στην ταμειακή της ροή.

Σχετικά, η καταγγέλλουσα επεσήμανε ότι ενώ η ίδια υπέστη οικονομική βλάβη, εξ' αιτίας αφενός των σημαντικών χρηματικών ποσών που οφείλονταν από τις εν λόγω εταιρείες και αφετέρου του ότι δεν ήταν δυνατή η περαιτέρω χρηματοδότηση της από την {...} – παράγοντες που την οδήγησαν σε «ασφυξία» από άποψη ρευστότητας όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, – η καταγγελλόμενη παρέμεινε ανεπηρέαστη, εμπλουτίζοντας μάλιστα το πελατολόγιο της και επεκτείνοντας την γκάμα των προϊόντων της, εκμεταλλευόμενη τους καρπούς που απέφερε η μεταξύ τους συνεργασία. Ενισχυτικό της θέσης αυτής, αποτελεί το περιεχόμενο επιστολής της Detelina απευθυνόμενη προς όλους τους πελάτες ημερομηνίας 17/2/2015. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι: *«Με την παρούσα σας ενημερώνουμε ότι η συνεργασία μας με την Palmerco Ltd δεν υφίσταται πλέον. Η εταιρεία μας θα διανέμει τα προϊόντα με δικό της δίκτυο διανομής. Για το σκοπό αυτό σας αποστέλλουμε τα σχετικά στοιχεία για την δημιουργία νέων λογαριασμών. Θα ακολουθήσει προσωπική επαφή για υπογραφή συμφωνίας συνεργασίας.»*

Η Πρόεδρος της Επιτροπής ανέφερε επιπρόσθετα πως, όπως επανειλημμένως τονίζεται, το μερίδιο που καταλάμβαναν οι πωλήσεις των προϊόντων Detelina στον συνολικό κύκλο εργασιών της Palmerco ήταν πολύ σημαντικό και έφθανε μέχρι το 50%, χωρίς να συνυπολογίζονται οι πωλήσεις από το αιγινό γάλα. Τα ποσοστά αυτά δεικνύουν πως η συνεργασία με την Detelina είχε βαρύνουσα σημασία για την καταγγέλλουσα, τέτοιας μορφής και έκτασης που σε περίπτωση διακοπής της, χωρίς προηγουμένως να βρεθούν ισοδύναμες εναλλακτικές λύσεις, θα ήταν αντικειμενικά πολύ δύσκολο για την καταγγέλλουσα να επιβιώσει στην ανταγωνιστική αγορά σε αντίθεση με την καταγγελλόμενη.

Αυτό καθίσταται καίριο για την εξέταση της παραμέτρου που αφορά την αδικαιολόγητη ή μη διακοπή μακροχρόνιων σχέσεων. Σχετικά με το κατά πόσον υφίσταται αδικαιολόγητη διακοπή συνεργασίας από μέρους της καταγγελλόμενης, η Πρόεδρος προβαίνει σε παραπομπή κατ' αρχάς στην απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού υπ' αριθμ. 89/1997, όπου αναφέρθηκαν τα ακόλουθα: *«η διακοπή της εμπορικής σχέσης οικονομικής εξάρτησης θεωρείται αδικαιολόγητη όταν τα συμφέροντα της επιχείρησης, από την οποία η εξάρτηση, που επιβάλλονται στην εξαρτημένη επιχείρηση, είναι από ανταγωνιστική άποψη λιγότερο άξια προστασίας από τα συμφέροντα της τελευταίας, ή όταν η επιδίωξη των συμφερόντων της*

επιχείρησης, από την οποία η εξάρτηση, γίνεται με τρόπο που περιορίζει δυσανάλογα την ανταγωνιστική ελευθερία της εξαρτημένης επιχείρησης σε σύγκριση προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα»⁷⁴

Στην υπό κρίση καταγγελία, η καταγγελλόμενη ισχυρίζεται ότι ο λόγος διακοπής της συνεργασίας της με την καταγγέλλουσα ήταν οι καθυστερημένες καταβολές των οφειλών της προς διευθέτηση των υπολοίπων του λογαριασμού της. Στην προαναφερόμενη επιστολή του ημερομηνίας 13.2.2014 προς την καταγγέλλουσα εταιρεία, ο κ. {...} Κ.Χ. της Detelina αναφέρθηκε στις δυσκολίες που όπως είπε αντιμετώπιζε η συνεργασία των δύο εταιρειών. Ειδικότερα, αναφέρθηκε στη γραπτή Συμφωνία της 1.9.2011 και στους στόχους που αυτή έθετε αναφορικά με τον κύκλο εργασιών των προϊόντων Detelina τα οποία διένειμε η Palmerco. Όπως ισχυρίστηκε, οι στόχοι αυτοί δεν επιτεύχθηκαν, ενώ ο χρόνος πίστωσης των τριών μηνών «σχεδόν ποτέ δεν εφαρμόστηκε».

Στην απαντητική του επιστολή, ημερομηνίας 18.2.2014, ο κ. {...} Μ.Ζ. της Palmerco υπέδειξε πως παρά την οικονομική κρίση, η μεταξύ τους συνεργασία βρισκόταν σε γενικές γραμμές εντός των πλαισίων της Συμφωνίας. Προς τεκμηρίωση του ισχυρισμού του, ο κ. {...} Μ.Ζ. παρέθεσε στοιχεία για τα έτη 2012 και 2013 από τις Καταστάσεις Πωλήσεων της Palmerco, τα οποία αντιπαραθέσε με τους στόχους οι οποίοι είχαν τεθεί στη Συμφωνία. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει πως για ορισμένα από τα προϊόντα και συγκεκριμένα για τα *Strawberry Kefir*, *Riajenka*, και *Smetana* οι στόχοι είχαν ξεπεραστεί, ενώ για τα υπόλοιπα προϊόντα, με εξαίρεση τα *Peach Kefir* και *Tvorog*, οι στόχοι είχαν σχεδόν καλυφθεί. Η Πρόεδρος παραθέτει ακολούθως σχετικό πίνακα με τις πωλήσεις για τα έτη 2012 και 2013, καθώς επίσης και τους στόχους που είχαν τεθεί:

SALES	ΣΤΟΧΟΣ	2012	2013
KEFIR	{...}	{...}	{...}
KEFIR LIGHT	{...}	{...}	{...}
KEFIR STRAWBERRY	{...}	{...}	{...}
KEFIR PEACH	{...}	{...}	{...}
RIAJENKA	{...}	{...}	{...}
TOTAL	{...}	{...}	{...}
SMETANA	{...}	{...}	{...}
TVOROG	{...}	{...}	{...}
TOTAL	{...}	{...}	{...}

⁷⁴ Απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού στην υπόθεση με τίτλο «Σταύρος Σαρρής κατά ΦΙΑΤ ΑΟΥΤΟ ΕΛΛΑΣ ΕΒΕΕ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ» (Απόφαση ΕΑ 89/1997).

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία αυτά συνάδουν και με την *Κατάσταση Τραπεζικού Λογαριασμού* της Detelina. Από την εν λόγω *Κατάσταση* φαίνεται επιπρόσθετα πως, παρά το γεγονός ότι λόγω των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε η Palmerco, εξαιτίας κατά κύριο λόγο της οικονομικής καταστροφής μεγάλων πελατών της, {...}, η καταγγέλλουσα φρόντιζε να τακτοποιεί την οφειλή είτε με έκδοση νέας επιταγής είτε με την κατάθεση μετρητών προς την Detelina.

Στην ίδια επιστολή, ο κ. {...} M.Z. αναφέρθηκε και στο ζήτημα αυτό, δηλαδή της απώλειας σημαντικών κεφαλαίων λόγω των προβλημάτων που αντιμετώπιζαν σημαντικοί πελάτες όπως {...} και {...}. Όπως ανέφερε, κατόπιν του αιτήματος της Detelina για παροχή εγγυήσεων, ο ίδιος είχε την πρόθεση να προσφέρει τέτοιες εγγυήσεις δεδομένου ότι η Detelina θα υπέγραφε συμφωνία αποδεχόμενη την από κοινού ανάληψη της οικονομικής ζημιάς που ενδεχομένως να δημιουργείτο εξαιτίας της κατάρρευσης των προαναφερόμενων εταιρειών. Επεσήμανε μάλιστα πως η προφορική αυτή συνεννόηση έγινε στην παρουσία του Δικηγόρου της Detelina.

Ολοκληρώνοντας, ο κ. {...} M.Z. τόνισε την σημασία που είχε για την εταιρεία του η συνεργασία με την Detelina, υποβάλλοντας και ορισμένες εισηγήσεις για αύξηση των πωλήσεων και τη δημιουργία νέων προϊόντων.

Σε επιστολή του προς τον κ. {...} M.Z. ημερομηνίας 3.11.2014, ο κ. {...} K.X. κάνει αναφορά στις ζημιές της Palmerco από την κατάρρευση των ως άνω εταιρειών, επισημαίνοντας ότι η Detelina είχε την πρόθεση να αναλάβει το ήμισυ της ζημιάς, υπό τον όρο ότι θα τεκμηριώνονταν οι ζημιές, θα κοινοποιούνταν στην Detelina οι νομικές διαδικασίες που κινήθηκαν εναντίον των ως άνω εταιρειών και θα συμφωνείτο ο διαμοιρασμός τυχόν καταβληθέντων αποζημιώσεων.

Σε απάντηση του της ίδιας ημερομηνίας, ο κ. {...} M.Z. επεσήμανε πως ενώ η Detelina είχε συμφωνήσει να αναλάβει το ποσό των €{...} έναντι των προαναφερθεισών ζημιών, το οποίο συμφωνήθηκε να αποκοπεί από επιταγή της Palmerco ύψους €{...}, εντούτοις, η επιταγή {...}.

Από τα αποδεικτικά στοιχεία και συγκεκριμένα, από την *Κατάσταση Τραπεζικού Λογαριασμού* της Detelina, διαφαίνεται ότι, πράγματι, το πιο πάνω ποσό κατατέθηκε στον λογαριασμό της Detelina με ημερομηνία συναλλαγής {...} και ημερομηνία αξίας {...}.

Η Πρόεδρος διαπίστωσε πως από τα στοιχεία που προκύπτουν από την *Κατάσταση Πωλήσεων* της Detelina φαίνεται επιπρόσθετα ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία, μέσα σε διάστημα μικρότερο των έξι (6) μηνών και συγκεκριμένα από τον Αύγουστο 2014

μέχρι τον Φεβρουάριο 2015, κατάφερε να μειώσει το υπόλοιπο που είχε προς την καταγγελλόμενη στις 29.8.2014, ύψους €{...} σε €{...} στις 9.2.2015. Κατά την άποψη της Προέδρου, αυτό καθ' αυτό δείχνει ότι η καταγγέλλουσα παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε, είχε την πρόθεση να λειτουργεί σύμφωνα με τους όρους της συνεργασίας και ότι ήταν πρόθυμη να πληροί τις υποχρεώσεις της έναντι της Detelina, προσβλέποντας σε συνέχιση της συνεργασίας τους.

Διαφαίνεται επομένως από τα πιο πάνω ότι, παρά το γεγονός ότι τα δύο μέρη είχαν συμφωνήσει να επωμιστούν τις ζημιές από το κλείσιμο των εταιρειών {...} και {...}, εντούτοις, η συμφωνία αυτή αρχικά δεν υλοποιήθηκε. Αντί αυτού, προκύπτει ότι η καταγγελλόμενη προέβηκε σε κατάθεση της προαναφερόμενης επιταγής των €{...}, επιστρέφοντας το ποσό των €{...} που όπως διαφαίνεται είχε συμφωνήσει να αναλάβει.

Η Πρόεδρος σημείωσε πώς στο πλαίσιο που σκιαγραφείται από τα πιο πάνω, θα πρέπει επιπρόσθετα να ληφθεί υπόψη ότι η μορφή της συνεργασίας των δύο εταιρειών, η οποία προέβλεπε την αγορά των προϊόντων Detelina από την Palmerco και την εν συνεχεία προώθηση τους στην αγορά από την τελευταία, είχε ως αποτέλεσμα την ανάληψη του κινδύνου εξολοκλήρου από την καταγγέλλουσα, η οποία θα βρισκόταν εκτεθειμένη, όπως και βρέθηκε, σε περίπτωση ανωτέρας βίας, όπως ήταν και η άνευ προηγουμένου οικονομική κρίση που ξέσπασε στην Κύπρο το έτος 2013 και η οποία είχε αλυσιδωτές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Σύμφωνα με το «Λεξικό Νέας Ελληνικής Γλώσσας» του Γιώργου Μπαμπινιώτη, ο όρος «*Ανωτέρα Βία*» χρησιμοποιείται για να εκφράσει έναν απρόβλεπτο παράγοντα ο οποίος προβάλλει ανυπέρβλητα εμπόδια, ανατρέπει σχέδια, προγράμματα, κλπ. Σύμφωνα με το ίδιο σύγγραμμα, η νομική ερμηνεία του όρου έχει ως εξής: «*τυχηρό γεγονός, απρόβλεπτο τελείως, εξαιρετικό και ακαταμάχητο, για το οποίο δεν ευθύνεται κάποιος, εφόσον δεν θα μπορούσε να το αποφύγει, ακόμα και αν κατέβαλλε εξαιρετική επιμέλεια*».

Ως εκ τούτου, κατά την άποψη της Προέδρου, λαμβάνοντας υπόψη τις απρόβλεπτες οικονομικές δυσκολίες με τις οποίες η Palmerco ήρθε αντιμέτωπη εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, σε αντιδιαστολή με τις σταθερά αυξανόμενες πωλήσεις των προϊόντων Detelina από την Palmerco κατά την διάρκεια της συνεργασίας, ακόμα και επί καιρώ κρίσης, την μακροχρόνια εμπορική σχέση μεταξύ των δύο εταιρειών, καθώς και την έκδηλη πρόθεση αποπληρωμής των καθυστερημένων οφειλών που επέδειξε η καταγγέλλουσα κατά το τελευταίο εξάμηνο της συνεργασίας τους, η καταγγελλόμενη αναμένεται να επιδείξει πνεύμα συνεργασίας και αλληλεγγύης προς

την καταγγέλλουσα και να συμβάλει στην προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος, παρά στην επιδείνωση του.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να γίνει αναφορά στην απόφαση της Επιτροπής υπ' αριθμ. 62/2013,⁷⁵ στην οποία κρίθηκε ότι εκεί δεν τίθετο ζήτημα αιφνίδιας και αδικαιολόγητης διακοπής της μακροχρόνιας σχέσης των εταιρειών 'Bacenco' και 'Orchestra Premaman'. Στην εν λόγω υπόθεση, η σύμβαση μεταξύ των μερών προέβλεπε ότι σε περίπτωση παράβασης οποιουδήποτε όρου της συμφωνίας, όπως η μη πληρωμή οφειλών, και νοουμένου ότι θα είχε δοθεί η προβλεπόμενη από τη συμφωνία γραπτή προειδοποίηση των 15 ημερών στην πλευρά η οποία θα ενεργούσε κατά παράβαση των συμφωνηθέντων όρων, τότε το αναίτιο μέρος θα μπορούσε να προβεί σε πρόωρο τερματισμό της Συμφωνίας. Η Επιτροπή βάσισε την απόφαση της μη παράβασης, μεταξύ άλλων, στο ότι στην εν λόγω υπόθεση είχε δοθεί η γραπτή προειδοποίηση των 15 ημερών που προέβλεπε η συμφωνία. Η Επιτροπή είχε αποφασίσει ότι η υπόθεση έπρεπε να κριθεί στο ότι η συμπεριφορά της καταγγελλόμενης αξιολογείται σε σχέση με το σύνολο της συμπεριφοράς της καταγγέλλουσας καθ' όλη την διάρκεια της μεταξύ τους συνεργασίας και όχι να εξετάζονται τα εκάστοτε γεγονότα και περιστατικά μεμονωμένα.

Επιπρόσθετα υπογραμμίζεται ότι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο: «η διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής δεν αποβλέπει στην επίλυση διαφοράς μεταξύ δύο πολιτών ή μεταξύ ενός πολίτη και του Κράτους. Αποβλέπει μόνο στη συμμόρφωση προς τις διατάξεις των άρθρων 4 και 6 του Νόμου [...] Το άρθρο 4 του Νόμου έχει σαν μοναδικό σκοπό την προστασία του Ανταγωνισμού και το άρθρο 6 την αποτροπή εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης στην αγορά ενός προϊόντος. Οι τομείς τους οποίους καλύπτουν τα δύο άρθρα ενδιαφέρουν άμεσα το κοινό. Επομένως σκοπός και των δύο άρθρων είναι η προαγωγή του δημοσίου συμφέροντος».⁷⁶

Η Πρόεδρος καταληκτικά σημείωσε ότι στην υπό εξέταση γραπτή συμφωνία προβλέπεται πώς στην περίπτωση που ο ένας εκ των δύο συμβαλλομένων δεν τηρούσε τους όρους της συμφωνίας, αυτό θα έδινε το δικαίωμα στο άλλο συμβαλλόμενο μέρος να διακόψει τη συμφωνία. Επιπρόσθετα, στον όρο 1 της συμφωνίας προβλέπεται ότι οποιοδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη επιθυμούσε την διακοπή της συμφωνίας θα έπρεπε να δώσει ρητή προειδοποίηση στο άλλο συμβαλλόμενο μέρος τουλάχιστον έξι μηνών. Λαμβάνοντας υπόψη την

---

⁷⁵ Καταγγελία και λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας BACENCO Ltd, εναντίον της εταιρείας ORCHESTRA-PREMAMAN® Belgium S.A.

⁷⁶ Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αίτηση της εταιρείας Mednet Hellas SA και Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (2002), 1ΑΑΔ 1476, ημερομηνίας 4/10/2002

προαναφερόμενη νομολογία καθίσταται σαφές ότι, το άρθρο 6(2) του Νόμου δεν στοχεύει στην επίλυση συμβατικών διαφορών αλλά στην προστασία του ανταγωνισμού στην αγορά και την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος, ιδιαίτερα στην παρούσα υπόθεση όπου στα περιστατικά εμπλέκονταν και τρίτες εταιρείες, τα διάφορα σημεία πώλησης. Ακόμη περισσότερο, στην προκείμενη υπόθεση, όπου ο ίδιος ο καταγγελλόμενος δεν ενεργοποίησε τους όρους της συμφωνίας αφού δεν έδωσε την ρητή προειδοποίηση των έξι μηνών.

Συνεκτιμώντας όσα παρατίθενται και αναλύονται ανωτέρω, η Πρόεδρος, συνιστώντας τη μειοψηφία της Επιτροπής, κρίνει πως η καταγγελλόμενη, μη δίνοντας την απαιτούμενη, σύμφωνα με τη Συμφωνία, προειδοποίηση των έξι μηνών στην καταγγέλλουσα για την επικείμενη διακοπή της συνεργασίας τους, προέβηκε σε αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή της μακροχρόνιας εμπορικής τους σχέσης. Η καταγγελλόμενη όφειλε να δώσει ρητή και έγκαιρη προειδοποίηση για τις προθέσεις της στην καταγγέλλουσα, ούτως ώστε η τελευταία, η οποία για τους λόγους που αναφέρονται συνιστούσε εξαρτώμενη προς αυτήν επιχείρηση να προβεί στις απαραίτητες διευθετήσεις προκειμένου να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα. Ουσιαστικά, με την αιφνίδια διακοπή της μεταξύ τους συνεργασίας, η καταγγελλόμενη της αποστέρησε τη δυνατότητα να προγραμματίσει εγκαίρως τις επόμενες κινήσεις της, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στον ανταγωνισμό μετά το πέρας της συνεργασίας τους.

Υπό το φως των ανωτέρω, η Πρόεδρος καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ενέργεια της καταγγελλόμενης να διακόψει την συνεργασία της με την καταγγέλλουσα, χωρίς προηγουμένως να της δώσει σχετική ρητή προειδοποίηση τουλάχιστον έξι μηνών, συνιστά αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή της μακροχρόνιας εμπορικής τους σχέσης και κατά συνέπεια συνιστά παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου.

9. ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟ

Υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η Επιτροπή κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- (α) Η Επιτροπή, κατά πλειοψηφία, αποφάσισε ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από μέρους της καταγγελλόμενης Detelina Dairy Ltd, που να συνίσταται στην αλλοίωση της ποιότητας όσο και στην άρνηση προμήθειας του αιγινού γάλακτος. Σημειώνεται πως, παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή κατέληξε ομόφωνα στη διαπίστωση ότι η καταγγελλόμενη κατείχε δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και

προμήθειας του φρέσκου αιγινού γάλακτος, εντούτοις, κατά πλειοψηφία έκρινε ότι η Detelina δεν προέβηκε σε καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής εις βάρος της καταγγέλλουσας Palmerco.

- (β) Η Επιτροπή, κατά πλειοψηφία, αποφάσισε ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου από μέρους της καταγγελλόμενης που να συνίσταται σε αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων. Παρά το ότι η πλειοψηφία της Επιτροπής διαπίστωσε ότι υπήρξε διακοπή, εντούτοις έκρινε ότι αυτή δεν ήταν αιφνίδια, ως προβλέπεται στο άρθρο 6(2) του Νόμου και ερμηνεύεται από τη νομολογία και ως εκ τούτου δεν εξέτασε περαιτέρω την παράμετρο της αδικαιολόγητης διακοπής μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων δεδομένου ότι οι δύο αυτές παράμετροι πρέπει να υπάρχουν σωρευτικά προκειμένου να στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου.
- (γ) Η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε ότι σε σχέση με την αγορά παστερίωσης, εμφιάλωσης και προμήθειας του αιγινού γάλακτος, δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου που να συνίσταται σε μονομερή μείωση του χρόνου πίστωσης από πλευράς της καταγγελλόμενης.

Ως εκ των ως άνω, η Επιτροπή κατά πλειοψηφία αποφασίζει να απορρίψει την καταγγελία της καταγγέλλουσας εταιρείας και να ενημερώσει τα εμπλεκόμενα μέρη για την ως άνω απόφασή της.

ΛΟΥΚΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Πρόεδρος της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού